

Turismens samhällsekonomiska betydelse för Åland 2013



De senaste rapporterna från ÅSUB

2011:1	Där kärnkompetens och kunskapsekonomi möts
2011:2	Konjunkturläget våren 2011
2011:3	Nordisk-baltisk sjöfart 2011. Föregångare och eftersläntrare i sjöfartspolitik
2011:4	Utvärderarnas rapport 2010. Landsbygdsutvecklingsprogram för landskapet Åland för perioden 2007-2013
2011:5	Arbetsmarknadsbarometern 2010
2011:6	Undersökning om ålänningars alkohol- och narkotikabruk samt spelvanor år 2011
2011:7	Ekonomisk översikt för den kommunala sektorn hösten 2011
2011:8	<i>The significance of duty-free sales on board ferries to the transnational transport system in the Baltic Sea Region</i>
2012:1	Konjunkturläget våren 2012
2012:2	Arbetsmarknadsbarometern 2012
2012:3	Utvärderarnas rapport 2011. Landsbygdsutvecklingsprogram för landskapet Åland perioden 2007-2013
2012:4	Frivilligarbetet inom det åländska föreningslivet -samhällsekonomiska och kvalitativa effekter
2012:5	Ekonomisk översikt för den kommunala sektorn. Hösten 2012
2012:6	Små företags kapitalförsörjning på Åland. Behövs offentligt riskkapital?
2012:7	Uppföljning av landskapsandelsreformen 2008
2012:8	Medborgarundersökning: Mariehamn 2012
2013:1	Konjunkturläget våren 2013
2013:2	Utvärderarnas rapport 2012. Landsbygdsutvecklingsprogram för landskapet Åland perioden 2007-2013
2013:3	Arbetsmarknadsbarometern 2013
2013:4	Utbildningsbehov och arbetsmarknad 2025

Förord

På uppdrag av Ålands landskapsregering och Visit Åland har Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB) under år 2013 gjort en uppföljning av undersökningen om turismens samhällsekonomiska betydelse från år 2003 och 2008. Liksom i de tidigare undersökningarna, har ÅSUB gått in med egna budgetmedel i utredningsarbetet och är sålunda medfinansiär i projektet.

Syftet med undersökningen var att kartlägga olika besöksgruppers betydelse för åländsk ekonomi utifrån hur mycket de konsumerar på Åland samt på vägen till och från Åland. Dessutom fyller projektet ÅSUBs behov av aktuell information för beräkningen av turismposten i nationalräkenskaperna.

Arbetet med undersökningen har varit omfattande och inneburit en kombination av olika statistiska och ekonomiska analysmetoder. Dessutom har flera olika källor i form av registerdata och enkäter riktade till turisterna, till de åländska företagen och hushållen använts. För att uppskatta Ålands turisminkomster har två olika metoder använts, utgifts- och inkomstmetoden. Den förstnämnda metoden går ut på att i intervjuer fråga turisterna om deras konsumtion på och under resorna till och från Åland, medan inkomstmetoden går ut på att man ber företagen uppskatta sina inkomster från turisterna.

ÅSUB vill rikta ett stort tack till alla de företag och resenärer som bidragit med de uppgifter om sina inkomster/utgifter som varit nödvändiga för att genomföra studien. Dessutom vill vi rikta ett tack till alla ålänningar som svarat på enkäten om bland annat sina resor utanför Åland.

Utredare *Maria Rundberg* har varit huvudansvarig för projektet. Maria och utredare *Jouko Kinnunen* har tillsammans ansvarat för bedömningen av turismens andel enligt inkomstmetoden. Jouko har med hjälp av input-output tabeller analyserat turismens indirekta effekter samt kalkylerat turismens BNP-andel. Dessutom har Jouko med hjälp av ÅSUBs CGE-modell analyserat turismens effekter på Ålands ekonomi och arbetsmarknad vid olika tillväxtantaganden för turismen.

Intervjuerna med turisterna har utförts av *Oskar Ahlroth, Johan Flink, Anna Häggblom, Robert Lönnqvist, Anne-Lie Miros* och *Fanny-Klaara Rundberg*. Högscolepraktikanterna Johan och Oskar har tillsammans med Robert skannat in intervju svaren samt på annat sätt bidragit till undersökningens resultat. Högscolepraktikant *Marielle Fellman* har skannat in och analyserat hushållsenkät svaren samt bidragit med uppgifter till det sista kapitlet om andra turismundersökningars resultat.

Mariehamn i mars 2014
Bjarne Lindström
Direktör

Innehåll

Förord	5
Innehåll	5
Figurförteckning	7
Tabellförteckning	10
1. Sammanfattning	11
2. Inledning	15
2.1 Bakgrund och syfte	15
2.2 Metod	15
2.3 Definitioner och begrepp.....	17
2.4 Rapportens upplägg.....	19
3. Utvecklingen av antalet inresande och övernattningar	20
3.1 Inresande till Åland.....	20
3.2 Övernattningar i åländska inkvarteringsanläggningar	21
4. Ålands turisminkomster enligt turisternas uppgifter	25
4.1 Turisternas landkonsumtion per person och dygn enligt inkvarteringsform	26
4.2 Turisternas utgifter per person under ålandsbesöket enligt inkvarteringsform	37
4.3 Turisternas landkonsumtion per person och dygn enligt syftet med resan.....	38
4.4 Turisternas utgifter per person under ålandsbesöket enligt syfte	41
4.5 Den genomsnittliga övernattande turistens utgifter per person och dygn.....	42
4.6 Turisternas konsumtion under resorna till och från Åland.....	44
4.7 Hushållsundersökningens resultat.....	48
4.8 Sammanfattning av utgiftsmetodens resultat	50
5. Ålands turisminkomster enligt företagens uppgifter.....	55
6. En jämförelse av utgifts- och inkomstmetodens resultat	58
7. Turismens betydelse i den åländska ekonomin	61
7.1 Turismens direkta och indirekta effekter på Ålands ekonomi.....	62
7.2 Turismens direkta och indirekta sysselsättningseffekter	64
7.3 Turismens effekter enligt ÅSUBs CGE-modell.....	66
8. Andra turismundersökningars resultat.....	70
8.1 Besöksnäringen i Sverige 2012	70
8.2 Besöksnäringen i Finland 2012	73
Källor och referenser	78

Bilaga 1: Tabeller och figurer.....	79
Bilaga 2: Intervjuformulär	88
Bilaga 3: Hushållsenkät	90
Bilaga 4: Företagsenkät.....	92

Figurförteckning

Figur 1. Turistgruppernas landkonsumtion på Åland 2013 (91,3 miljoner euro inkl. moms) enligt deras inkvarteringsform.	12
Figur 2. Turisternas landkonsumtion på Åland 2013 (91,3 miljoner euro inklusive moms) per utgiftspost	12
Figur 3. Turisternas landkonsumtion på Åland och utgifter för resorna till och från Åland på ålandsägda färjor och fartyg 2013 (328 miljoner euro inklusive moms) per utgiftspost	13
Figur 4. Utvecklingen av turismens förädlingsvärde 2002-2013 (2013 års priser)	14
Figur 5. Utvecklingen av antalet inresande till Åland 1994-2013	20
Figur 6. Antal övernattningar på Åland 2013 enligt inkvarteringsform och turisternas hemland	21
Figur 7. Utvecklingen av antalet övernattningar på Åland 2000-2013 enligt inkvarteringsform	22
Figur 8. Antal övernattningar på Åland 2008 och 2013 fördelade på inkvarteringsform och säsong	23
Figur 9. Uppskattning av det totala antalet turistövernattningar på Åland 2013 (1,66 miljoner)	24
Figur 10. Turisternas genomsnittliga dygnskonsumtion enligt deras inkvarteringsform 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser)	26
Figur 11. Turisternas genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftsslag 2013	27
Figur 12. Turisternas genomsnittliga dygnskonsumtion enligt deras inkvarteringsform och hemland	28
Figur 13. Turisternas genomsnittliga dygnskonsumtion enligt deras övernattningsregion 2013	28
Figur 14. Turisternas genomsnittliga dygnskonsumtion enligt deras inkvarteringsform och säsong 2013	29
Figur 15. Hotellgästernas genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftsslag enligt övernattningsregion 2013	30
Figur 16. Gästhemsbesökarnas genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftsslag 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser)	31
Figur 17. Gästhemsbesökarnas genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftsslag enligt hemland 2013	31
Figur 18. Stugturisternas genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftsslag 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser)	32
Figur 19. Campingturisternas genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftsslag 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser)	33
Figur 20. Campingturisternas genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftsslagutgifter enligt deras hemland 2013	33
Figur 21. Fritidsbåtturisternas genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftsslag 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser)	34

Figur 22. Besökarens genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftsslag 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser)	35
Figur 23. Genomsnittlig dygnskonsumtion hos besökare av släkt och vänner enligt deras hemland 2013	35
Figur 24. Fritidshusägarnas genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftsslag 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser)	36
Figur 25. Fritidshusägarnas genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftsslag enligt deras hemland 2013	36
Figur 26. Dagsbesökarnas genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftsslag enligt hemland 2013	37
Figur 27. Turisternas genomsnittliga konsumtion per person under ålandsbesöket enligt deras inkvarteringsform 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser).....	38
Figur 28. Turisternas genomsnittliga dygnskonsumtion enligt syftet med resan till Åland 2003, 2008 och 2013 (i 2013 års priser)	39
Figur 29. Turisternas genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftsslag enligt syftet med resan 2013	40
Figur 30. Turisternas genomsnittliga dygnskonsumtion enligt syftet med resan och deras hemland 2013	40
Figur 31. Turisternas genomsnittliga dygnskonsumtion enligt syftet med resan och säsong 2013	41
Figur 32. Turisternas konsumtion per person under ålandsbesöket enligt syftet med resan 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser)	42
Figur 33. Övernattande turisternas genomsnittliga dygnskonsumtion enligt säsong och region 2013.....	43
Figur 34. Övernattande turisternas genomsnittliga dygnskonsumtion enligt deras hemland 2013	43
Figur 35. Övernattande turisternas genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftsslag 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser)	44
Figur 36. Turisternas konsumtion under resorna (transporttjänst och ombordkonsumtion) till och från Åland enligt turisternas inkvarteringsform 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser)	45
Figur 37. Turisternas konsumtion under resorna till och från Åland enligt turisternas inkvarteringsform 2013	45
Figur 38. Turisternas konsumtion under resorna (transporttjänst och ombordkonsumtion) till och från Åland enligt syftet med resan 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser)	46
Figur 39. Turisternas konsumtion under resorna till och från Åland enligt syftet med resan 2013	47
Figur 40. Turisternas konsumtion under resorna till och från Åland enligt deras hemland 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser)	47
Figur 41. Ålänningarnas resor utanför Åland enligt ålder.....	49
Figur 42. Turistgruppernas landkonsumtion på Åland 2013 (91,3 miljoner euro inklusive moms) enligt deras inkvarteringsform	51
Figur 43. Turisternas landkonsumtion på Åland 2013 (91,3 miljoner euro inklusive	

moms) per utgiftspost	53
Figur 44. Turisternas landkonsumtion på Åland och utgifter för resorna till och från Åland på ålandsägda färjor och fartyg 2013 (328 miljoner euro inklusive moms) per utgiftspost	54
Figur 45. Turismens direkta och indirekta betydelse för Ålands BNP till baspris i procent	63
Figur 46. Turismens direkta och indirekta sysselsättningseffekter i procent av de sysselsatta inom privata sektorn	65
Figur 47. BNPs procentuella avvikelse från basscenariot enligt olika antaganden om turismens tillväxt, %.....	67
Figur 48. Sysselsättningens avvikelse från basscenariot enligt olika antaganden om turismens tillväxt, %.....	68
Figur 49. Befolkningens avvikelse från basscenariot under olika antaganden om turismens tillväxt, %.....	69
Figur 50. Antal utländska besökare i Sverige 2011 och 2012	70
Figur 51. De utländska besökarnas dygnskonsumtion i Sverige enligt hemland 2012	71
Figur 52. Fördelning av turismkonsumtionen i Sverige 2012 (275,4 miljarder kronor motsvarande 31,6 miljarder euro) per utgiftsslag.....	72
Figur 53. Fördelning av de sysselsatta inom turistsektorn i Sverige 2012 (167 900 personer) inom olika branscher.....	72
Figur 54. Antal utländska resenärer i Finland 2011 och 2012	73
Figur 55 och Figur 56. De utländska resenärernas penninganvändning i Finland 2012 enligt hemland, dygnskonsumtion och konsumtion under besöket	74
Figur 57. De utländska resenärernas penninganvändning (2 292 miljoner euro) i Finland 2012 enligt turisternas hemland.....	75
Figur 58. De utländska resenärernas penninganvändning (2 292 miljoner euro) i Finland 2012 enligt utgiftsslag.....	75
Figur 59. Antal övernattningar på Åland 2013 fördelade på inkvarteringsform och region.....	79
Figur 60. Ålänningarnas resor till Åland enligt färdmedel 2003, 2008 och 2013.....	85
Figur 61. Utveckling av kronkursen i förhållande till euron 2003, 2008 och 2013	86
Figur 62. Utvecklingen av Ålands BNP (2011 års fasta priser)	86
Figur 63. Turismens direkta BNP- och sysselsättningseffekter i olika länder 2013	87
Figur 64. Den åländska handeln med omvärlden. Omfattning och struktur	87

Tabellförteckning

Tabell 1. Turistgruppernas landkonsumtion på Åland (inklusive moms) enligt deras inkvarteringsform 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser) (1 000 euro).....	52
Tabell 2. Turisternas landkonsumtion på Åland per utgiftspost (inklusive moms) 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser) (1 000 euro)	53
Tabell 3. Den turistrelaterade omsättningen (exklusive moms) per bransch 2013 enligt företagens uppgifter (1 000 euro)	56
Tabell 4. Landturismen - en jämförelse av inkomst- och utgiftsmetodens resultat för vissa branscher	59
Tabell 5. Turisternas konsumtion iland 1995, 1997, 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser) 1 000 euro	60
Tabell 6. Turismens andel av näringslivets BNP 2002-2013 (2013 års priser)	61
Tabell 7. Turismens direkta sysselsättningseffekter per bransch inom privata sektorn enligt sysselsättningssituationen 31.12.2011 och hela året 2011.....	64
Tabell 8. Antal anlända, övernattningar och vistelsetid enligt inkvarteringsstatistiken 2013.....	79
Tabell 9. Antal intervjuade turister enligt intervjutidpunkt och -plats	80
Tabell 10. Antal intervjuade turister enligt hemland.....	80
Tabell 11. Antal intervjuade finländska och svenska turister enligt hemort	81
Tabell 12. Antal intervjuade turister enligt deras inkvarteringsform	82
Tabell 13. Antal intervjuade turister enligt deras övernattningskommun	82
Tabell 14. Antal intervjuade turister enligt syftet med deras ålandsbesök	83
Tabell 15. Turistgruppernas utgifter per person och dygn 2013 enligt deras hemland (euro)	83
Tabell 16. Turistgruppernas utgifter per person och dygn 2013 enligt deras övernattningsregion (euro).....	84
Tabell 17. Turistgruppernas utgifter per person under ålandsvistelsen enligt deras inkvarteringsform 2013 (euro).....	84
Tabell 18. Turistgruppernas utgifter per person under ålandsvistelsen enligt huvudsyftet med deras resa 2013 (euro)	85

1. Sammanfattning

Syftet med undersökningen var att kartlägga olika besöksgruppers betydelse för åländsk ekonomi utifrån hur mycket de konsumerar på Åland samt på vägen till och från Åland. Besöksgrupperna analyseras dels enligt de inkvarteringsformer de valt, dels enligt resans huvudsakliga syfte. Dessutom fyller projektet ÅSUBs behov av aktuell information för beräkningen av turismposten i nationalräkenskaperna.

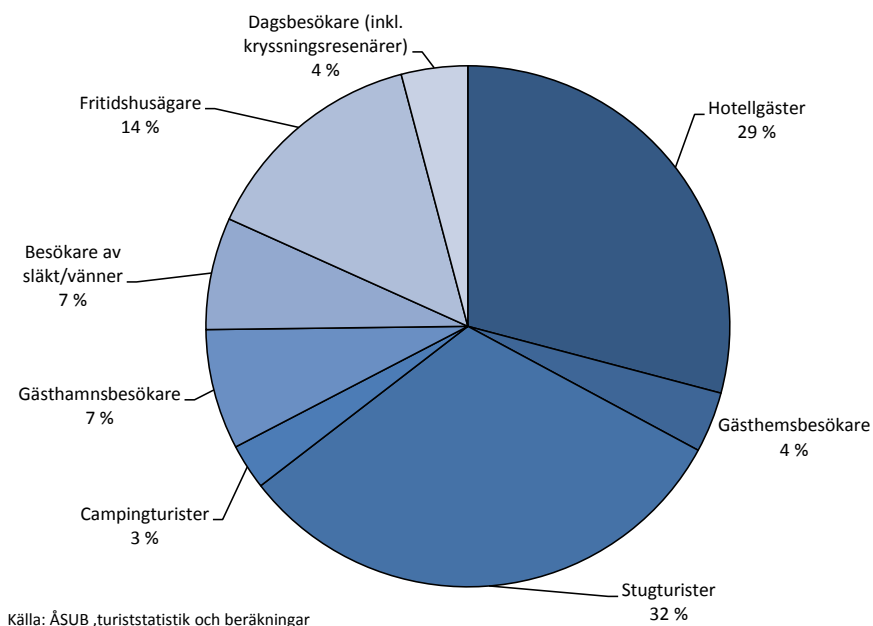
Resultaten i denna turismundersökning har tagits fram med hjälp av två metoder, utgifts- och inkomstmetoden. Genom *utgiftsmetoden* uppskattar man turismens ekonomiska betydelse genom att fråga turisterna om deras penninganvändning under deras vistelse på Åland samt under resorna till och från Åland. Under perioden april-oktober 2013 gjordes 1 570 avreseintervjuer med turister och på basen av dessa svar samt med hjälp av ÅSUBs turiststatistik har de olika turistgruppernas turismkonsumtion under 2013 skattats.

Med hjälp av *inkomstmetoden* beräknas turismens ekonomiska betydelse genom att de åländska företagen uppskattar hur stor andel av deras försäljning som är ett resultat av försäljning direkt till turister. Drygt 150 av 230 företag svarade på enkäten (70 svarsprocent) och på basen av dessa svar har turismens betydelse för olika branscher skattats. Dessa uppgifter har använts i beräkningarna av turismens andelar av Ålands bruttonationalprodukt, BNP. Resultatet av uppskattningen av turismens ekonomiska betydelse via de båda metoderna borde i stort överensstämma.

Turisternas landkonsumtion på Åland

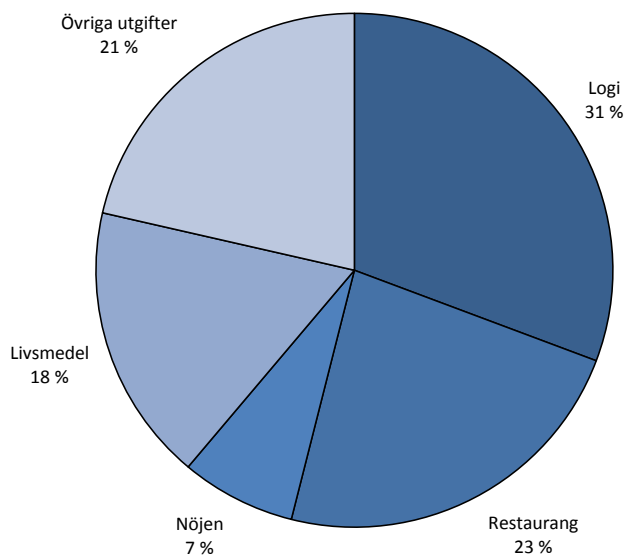
Totalt beräknas turisternas landkonsumtion på Åland 2013 uppgå till 91,3 miljoner euro inklusive moms. De två viktigaste turistgrupperna i detta avseende är stugturisterna och hotellgästerna, som vardera stod för runt 30 procent av konsumtionen. Fritidshusägarna och besökarna av släkt och vänner stod för 14 respektive sju procent av landkonsumtionen. Gästhamnsbesökarnas andel av landkonsumtionen var också sju procent, medan gästhemsbesökarnas, campingturisternas och dagsbesökarnas andel av landkonsumtion var under fem procent vardera.

Figur 1. Turistgruppernas landkonsumtion på Åland 2013 (91,3 miljoner euro inkl. moms) enligt deras inkvarteringsform.



En fördelning av landkonsumtionen på olika utgiftsposter visar att drygt 30 procent av turisternas landkonsumtion gick till logi, 23 procent till restaurang- och kafébesök, 18 procent till matinköp och sju procent till avkoppling och nöjen. Drygt 20 procent av landkonsumtionen gick till *övrigt*, som till största delen bestod av shopping.

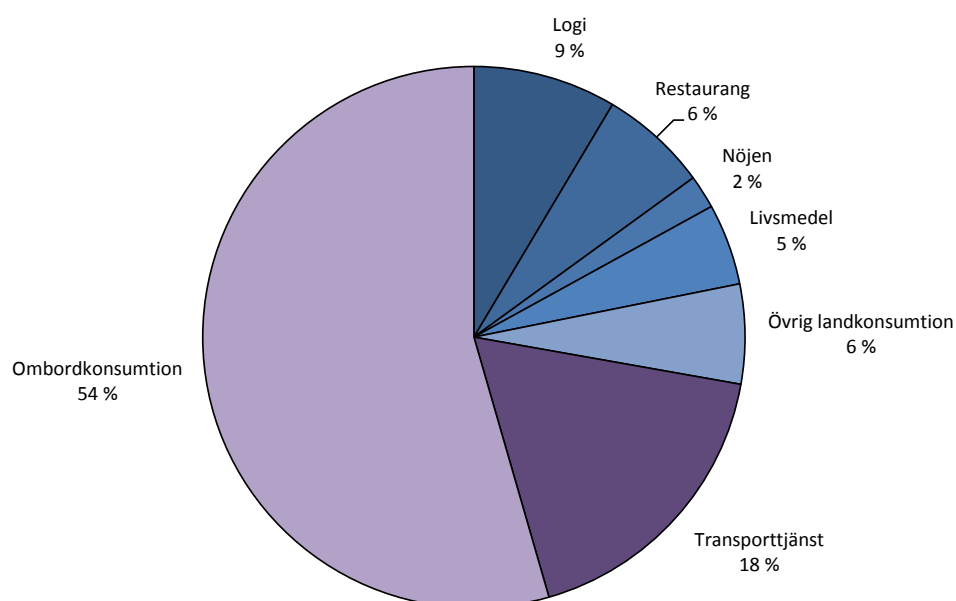
Figur 2. Turisternas landkonsumtion på Åland 2013 (91,3 miljoner euro inklusive moms) per utgiftspost



Turisternas landkonsumtion och konsumtion under resorna till och från Åland

Om man till turisternas landkonsumtion på Åland adderar turisternas utgifter för transporttjänsten och inköpen ombord på ålandsägda färjor och fartyg, så kan den totala turisminkomsten uppskattas till 328 miljoner euro. De totala utgifterna för och under resorna till och från Åland uppgår till cirka 237 miljoner euro eller 72 procent av turisternas totala konsumtion.

Figur 3. Turisternas landkonsumtion på Åland och utgifter för resorna till och från Åland på ålandsägda färjor och fartyg 2013 (328 miljoner euro inklusive moms) per utgiftspost



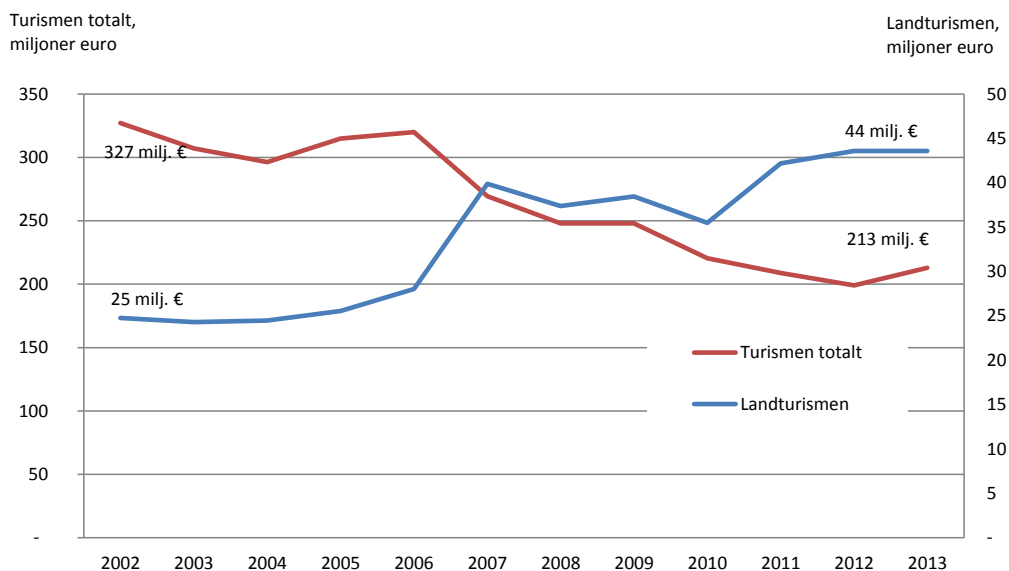
Turismens ekonomiska effekter på Åland

Turismens ekonomiska betydelse varierar beroende på hur man definierar turismen. Om man använder det samlade resultatet av denna turismundersökning och tillämpar det på nationalräkenskaperna för Åland erhålls följande resultat i termer av andelen av Ålands BNP.

- Inom nationalräkenskaperna definieras landturismen som turisternas direkta konsumtion på Åland samt ålänningarnas egna köp av resetjänster från till exempel åländska resebyråer. Landturismens andel av Ålands BNP till baspris (inklusive offentlig verksamhet och icke-vinstsyftande verksamhet) uppskattas 2013 till cirka 4,1 procent, vilket motsvarar ett förädlingsvärde om nästan 44 miljoner euro (se figuren nedan).
- Enligt den vidaste definitionen av turismen som förutom turisternas direkta landkonsumtion på Åland och ålänningarnas egen konsumtion av turisttjänster även inkluderar de åländska företagens turisminkomster utanför Åland samt de åländska passagerarrederiernas totala försäljning till turister, uppskattas turismens

andel av Ålands BNP till baspris till 19,9 procent 2013. Turismens totala förädlingsvärde 2013 uppskattas till nästan 213 miljoner euro (se figuren nedan).

Figur 4. Utvecklingen av turismens förädlingsvärde 2002-2013 (2013 års priser)



Vi kan se att utvecklingen av landturismens förädlingsvärde reellt har ökat från 25 miljoner euro 2002 till 44 miljoner euro 2013 (+76 procent), medan utvecklingen av den totala turismen sjunkit från 327 miljoner euro 2002 till 213 miljoner euro 2013 (-35 procent). Huvudorsaken till denna minskning av den totala turismen hittar man inom den sjöfartsbaserade delen av näringslivet (utflaggningar och lönsamhetsproblem).

Turismens sysselsättningseffekter på Åland

Totalt var uppskattningsvis nästan 13 300 personer sysselsatta inom den privata sektorn på Åland 2011 (inklusive säsongssysselsatta), av vilka 5,7 procent var sysselsatta inom landturismen och 20,2 procent inom turismen totalt. Största delen av de sysselsatta inom landturismen återfinns inom hotell- och restaurangverksamheten (70 procent) följt av detaljhandel (11 procent), medan största delen av de sysselsatta inom turismen totalt återfinns inom sjötransport (71 procent).

2. Inledning

2.1 Bakgrund och syfte

ÅSUB har för tredje gången fått i uppdrag av Ålands landskapsregering och Visit Åland att kartlägga och fastställa turismens samhällsekonomiska effekter för Åland. Förutom Ålands landskapsregering och Visit Åland ingår även ÅSUB som en part i 2013 års undersökning och deltar sålunda i finansieringen av projektet. ÅSUB har nämligen för sin egen del ett behov av att uppdatera och utveckla informationen om turismposten inom nationalräkenskaperna för Åland.

År 2003 fick ÅSUB för första gången uppdraget att undersöka turismens samhällsekonomiska effekter av Ålands landskapsregering och Ålands Turistförbund. Då deltog även Mariehamns stad som uppdragsgivare i en del av huvudprojektet, *Evenemangsundersökningen 2003*. Resultaten i den här undersökningen har främst jämförts med resultaten i 2008 års undersökning.

Syftet med den här undersökningen är att kartlägga olika besöksgruppers betydelse för åländsk ekonomi utifrån hur mycket de konsumerar på Åland samt på vägen till och från Åland. Besöksgrupperna analyseras dels enligt de inkvarteringsformer de valt, dels enligt resans huvudsakliga syfte. Ytterligare ett syfte med projektet är att fylla ÅSUBs behov av aktuell information för beräkningen av turismposten i nationalräkenskaperna.

2.2 Metod

Undersökningen består av tre delundersökningar; utgifts- och inkomstmetoden samt en enkät till de åländska hushållen, som tillsammans ska ge svar på projektets huvudfrågeställningar. Angreppssättet bygger på den så kallade Nordiska modellen för uppskattning av turismens direkta och indirekta inkomst- och sysselsättningseffekter.

Eftersom turismen inte utgör någon egen bransch i den internationella näringsgrensindelningen, utan ingår i flera andra branscher, måste dess andel av de olika branscherna beräknas med särskilda metoder. Turismens förädlingsvärde beräknas på basen av summan av alla varor och tjänster som konsumeras av turister i ett land eller i en region.

Denna undersöknings resultat är sålunda i huvudsak framtaget med hjälp av två metoder; utgifts- och inkomstmetoden. *Utgiftsmetoden* är en metod där man uppskattar turismens ekonomiska betydelse genom att fråga turisterna om deras penninganvändning under den tid de vistats på sitt resmål. Utgiftsmetodens resultat grundar sig på runt 1 570 så kallade avreseintervjuer med turister, vilka ombads uppskatta hur mycket de spenderade på olika utgiftsposter under sin vistelse på Åland. Utifrån beräkningarna av turisternas genomsnittliga

dygnskonsumtion på Åland per utgiftspost kan man med hjälp av statistik över antalet turister som besökt samt övernattat på Åland beräkna den totala direkta turisminkomsten. Resultatet visar turisternas direkta bidrag till de berörda branschernas omsättning.

Med *inkomstmetoden* uppskattas turismens ekonomiska betydelse genom att företagen ombeds uppge hur stor andel av deras omsättning som utgör försäljning direkt till turister. Inkomstmetodens resultat grundar sig i första hand på en enkät som hösten 2013 skickades till drygt 220 åländska företag, av vilka 155 svarade på enkäten (70 svarsprocent). På så vis har den samlade turistrelaterade andelen av omsättningen per bransch inom den åländska ekonomin kunnat beräknas.

Resultatet av uppskattningen av turismens ekonomiska betydelse via turisternas penninganvändning (utgiftsmetoden) och beräkningarna på basen av företagens försäljning och omsättning (inkomstmetoden) borde komma så nära varandra att turismens samhällsekonomiska betydelse kan fastställas med relativt stor noggrannhet.

Inom ramen för undersökningen skickades även en enkät till drygt 600 ålänningar, för att uppskatta hur många turister som bott hos släkt och vänner eller privat hyrt ett fritidshus under sin ålandsvistelse. Därtill ställdes frågor om ålänningarnas resor utanför Åland, för att grovt uppskatta ålänningarnas andel av det totala antalet inresande till Åland. Svarsprocent blev 60 och svarsmaterialet viktades så att de svarandes sammansättning för bakgrundsvariablerna kön, ålder och region sammanfaller med rampopulationen, den åländska befolkningen.

Förutom de direkta effekterna av turismen, vilka framkom med hjälp av utgifts- och inkomstmetoden, har en så kallad input-output analys av turismens indirekta effekter gjorts. Analysen baseras på data om de ekonomiska relationerna mellan de olika sektorerna inom den åländska ekonomin. Genom att kombinera data om de direkta turisminkomsterna och input-outputtabellerna, vilka beskriver beroendeförhållandena, klagörs hur turisminkomsterna inom olika branscher indirekt höjer inkomsterna i andra branscher liksom inom den åländska ekonomin som helhet. Det bör dock poängteras att de senaste input-output-matriserna för Åland är från Statistikcentralens regionala input-output undersökning för år 2002. Analysen av turismens effekter har kompletterats med hjälp av ÅSUBs CGE-modell¹ (se närmare kapitel 7.3.).

I beräkningar har vi även bland annat använt officiell inresande-, inkvarterings- och sysselsättningsstatistik samt registerdata om företagens omsättning.

I vissa fall har signifikanta skillnader mellan olika bakgrundsvariabler redovisats. Med signifikanta skillnader avses nivå 0,05 eller lägre, det vill säga att

¹ CGE är en förkortning av Computable General Equilibrium eller på svenska numerisk allmän jämviktsmodell.

sannolikheten är minst 95 procent att en skillnad faktiskt beror på just den variabeln (t.ex. turisternas hemland).

Då jämförelser gjorts med tidigare års uppgifter, har priserna räknats upp till 2013 års priser.

Intervju- och enkätfrågescheman

Avreseintervjuerna med turisterna har skett på basen av ett frågeschema som i stort liknar det som använts i de tidigare undersökningarna (se bilagan). Frågeschemat fanns på svenska, finska, engelska och tyska och bestod av två sidor med 16 frågor. Först ställdes ett par frågor gällande den svarande såsom hemland, hemort och födelseår samt huvudsyfte med resan till Åland. Sedan följde frågor om ålandsvistelsens längd och vilken inkvarteringsform som hade använts.

Den tredje gruppen av frågor skulle besvaras om den svarandes resa till Åland var en paketresa, för att på basen av dess uppgifter fördela paketets pris på olika utgiftsposter. Därefter ställdes frågor om antalet personer på resan, för vilkas utgifter den svarande står samt den svarandes utgifter under ålandsvistelsen på olika utgiftsposter såsom inkvartering, restauranger, nöjen samt shopping. Turisterna ombads också uppskatta utgifterna för resebiljetter (inklusive eventuella hytter) samt eventuell ombordkonsumtion. Förutom avreseintervjuformuläret finns även hushålls- och företagsenkäten i bilagan.

2.3 Definitioner och begrepp

FN har skapat ett organ för frågor angående turismen. Det kallas för UNWTO (*United Nations World Tourism Organization*) och samlar in global turiststatistik som publiceras årligen. Den upprättar även en internationell begreppsnyckel i frågor angående turismen och har gjort upp en modell hur turiststatistik skall göras upp

Enligt FN innefattar *turism* aktiviteter då människor reser till platser utanför sin vanliga omgivning och vistas där oavbrutet i högst ett år på grund av fritid, affärer eller andra syften.

Med *turist* avses en övernattande turist, som tillbringar minst en natt på resmålet, antingen i avgiftsbelagd eller avgiftsfri inkvartering. En *internationell turist* är en turist som tillbringar minst en natt i det land som är målet för resan. Med *inhemsk turist* avses en turist som tillbringar minst en natt på den plats (inom personens bosättningsland, men utanför sin vanliga omgivning) som är målet för resan.

En turist som inte övernattar under resan eller på platsen för besöket är en *dagsbesökare*. Dagsbesökaren stannar alltså under en kortare tid än 24 timmar på resmålet, ankomst och avresa sker under samma dygn. Som dagsbesökare räknas också kryssningsresenär, som övernattar ombord och går iland på platsen för besöket. Båten är då startplats för dagsbesökaren.

Med *turistkonsumtion* avses de totala kostnaderna för resan, som turisten själv betalar eller någon annan betalar för honom/henne. Turistkonsumtion omfattar utgifter för varor och tjänster både under resan och på resmålet. Betalningar som erlagts före eller efter resan ingår i turistkonsumtionen. Också persontrafiktjänster (inhemska eller internationella) ingår.

Den *åländska turismen* har i denna undersökning definierats på tre olika sätt. Definitionerna är olika i sin omfattning och knyter an till utgifts- respektive inkomstmetoden på olika sätt. Definitionerna tydliggör skillnaderna i den samhällsekonomiska betydelsen av turismen beroende på hur man definierar och avgränsar den.

Den definition som till sitt innehåll är mest snäv knyter direkt an till utgiftsmetoden - de turister som är bosatta utanför Åland men som reser till och konsumerar turisttjänster och varor på Åland. Enligt den här definitionen beräknar man sålunda betydelsen av den *landbaserade delen av den åländska besöksnäringen* exklusive ålänningarnas egna inköp av turisttjänster från t.ex. åländska resebyråer. Definitionen kan även tillämpas på inkomstmetoden, vilket möjliggör en jämförelse av resultatet mellan de två metoderna.

Den andra definitionen knyter även den an till utgiftsmetoden och de utgifter som turister som är bosatta utanför Åland har för sin konsumtion av varor och tjänster under ålandsbesöket. Enligt denna definition inkluderas även den sjöbaserade turismen, det vill säga hela ombordförsäljningen och försäljningen av själva transporttjänsten (resebiljetter och hytter), på färjor och kryssningsfartyg ägda av åländska rederier. Den här definitionen anger sålunda den *totala turisminkomsten för den åländska ekonomin från de turister som besöker Åland*.

Den tredje och vidaste definitionen av turism hör mer samman med inkomstmetoden – de intäkter som företagen redovisar genom försäljning direkt till de turister som reser till Åland samt ålänningarnas egna inköp av resetjänster på Åland liksom de rese- och turistserVICETjänster som åländska företag tillhandahåller utanför Åland. Den här definitionen inbegriper sålunda även de ålandsägda passagerarfartygens försäljning till turister som inte kommer till Åland. Här ingår såsom i den andra definitionen ombordförsäljningen och försäljningen av själva resetjänsten. På basen av inkomstmetoden kan man inte särskilja de turister som kommer till Åland. Den här definitionen ger alltså *hela den direkta inkomsten till åländska företag som resenäringen genererar – turismen totalt*.

Vi skiljer även på direkt och indirekt turisminkomst. De *direkta turisminkomsterna* är det tillägg i omsättningen som företagen får från sin försäljning direkt till turisterna, medan den *indirekta turisminkomsten* är den omsättningsökning som uppkommer i företag som fungerar som underleverantörer till företag som har en direktförsäljning till turisterna. Med motsvarande metoder som används i beräkningen av turisminkomsten kan även turismens *direkta och indirekta effekter* för

sysselsättningen inom den åländska ekonomin uppskattas.

Förädlingsvärdet definieras som skillnaden mellan ett företags produktionsvärde och dess inköp från andra företag. Förädlingsvärdet är således den ökning av värdet av de inköpta varorna och tjänsterna som bearbetningen medför. Det summerade förädlingsvärdet för alla branscher är lika med BNP till baspris.

2.4 Rapportens upplägg

I kapitel 3 redogörs kort för utvecklingen av den åländska turismen på basen av ÅSUBs inresande- och inkvarteringsstatistik. Därefter redovisas i kapitel 4 den åländska turismens inkomster enligt utgiftsmetoden med fokus på den renodlade landturismens direkta inkomsteffekter. Redovisningen gäller olika turistgruppers genomsnittliga utgifter per dygn och utgiftspost på Åland samt den genomsnittliga ombordspenderingen (inklusive transporttjänster). Turistgrupperna indelas enligt inkvarteringsform, övernattningsregion (Mariehamn och landskommunerna), turisternas hemland (Finland, Sverige och övriga länder) samt enligt det huvudsakliga syftet med resan till Åland. Dessutom görs jämförelser med tidigare undersökningars resultat, främst med 2008 års undersökning.

I kapitel 5 redovisas resultaten av inkomstmetoden, som grundar sig på företagens uppskattning av hur stor andel av omsättningen som härrör från försäljning direkt till turister. I följande kapitel sammanfattas utgifts- och inkomstmetodens resultat och de två metodernas resultat jämförs.

Turismens samlade direkta och indirekta effekter på den åländska ekonomin redovisas i kapitel 7. Här presenteras såväl BNP- som sysselsättningseffekterna, direkt samt med de indirekta kringeffekterna. Med hjälp av ÅSUBs CGE-modell studeras även turismens effekter på längre sikt. I kapitel 8 ser vi på resultaten i motsvarande svenska och finska turismundersökningar.

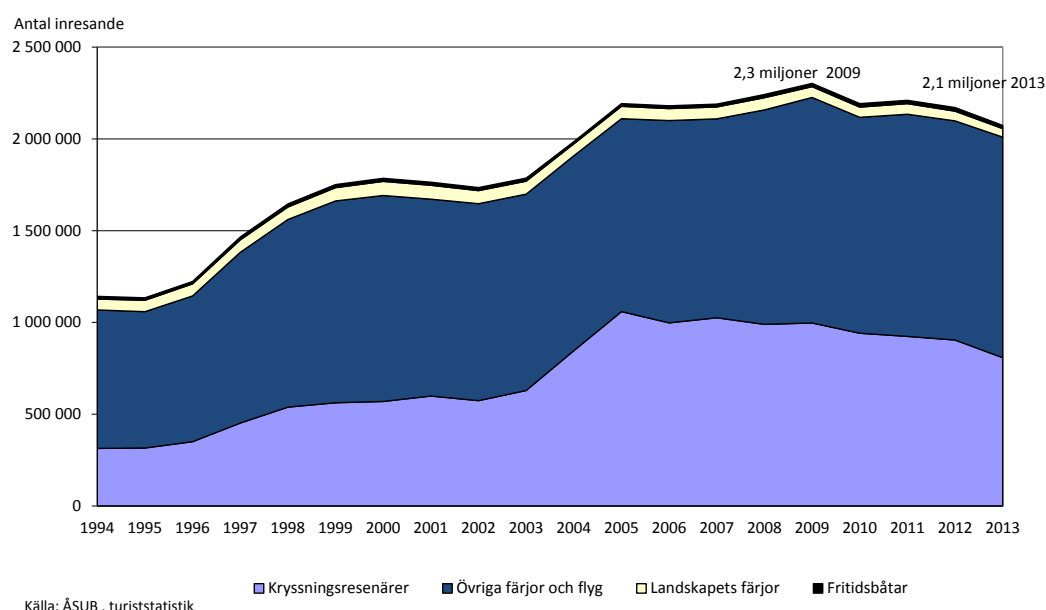
3. Utvecklingen av antalet inresande och övernattningar

I det här kapitlet studerar vi utvecklingen av antalet inresande till Åland och antalet övernattningar i åländska hotell, gästhem/pensionat, stugbyar, campingplatser och gästhamnar enligt ÅSUBs officiella turiststatistik.

3.1 Inresande till Åland

Den åländska besöksnäringen präglas starkt av passagerarsjöfarten. Den privata färjetrafiken är nämligen basen för den absolut övervägande delen av transportinfrastrukturen till och från Åland, och utgör sålunda grundförutsättningen för turismnäringen på Åland. Utvecklingen av det totala antalet inresande till Åland de senaste tjugo åren framgår av diagrammet nedan.

Figur 5. Utvecklingen av antalet inresande till Åland 1994-2013



Enligt den officiella statistiken uppgick antalet inresande till Åland 2013 till 2 056 398 personer, vilket är minskning med 4 procent jämfört med år 2012². Minskningen beror huvudsakligen på att antalet kryssningsresenärer från Sverige minskade med 11 procent. Totalt minskade resenärerna från Sverige med 6 procent, medan resenärerna från Finland ökade med 7 procent.

Svenskarnas andel av de inresande till Åland 2013 utgjorde hela 82 procent (nästan 1,7 miljoner), medan resenärerna från Finland stod för 17 procent (nästan 350 000). De svenska kryssningsresenärernas andel var 39 procent och andelen övriga

² Under vissa månader 2013 har det varit tonnagebortfall.

inresande från Sverige 43 procent. Två procent av de inresande kom till Åland med landskapets färjor och 15 procent utgjorde övriga inresande från Finland. Ålänningarnas andel av det totala antalet inresande 2013 har uppskattats till 11 procent (se avsnitt 4.7).

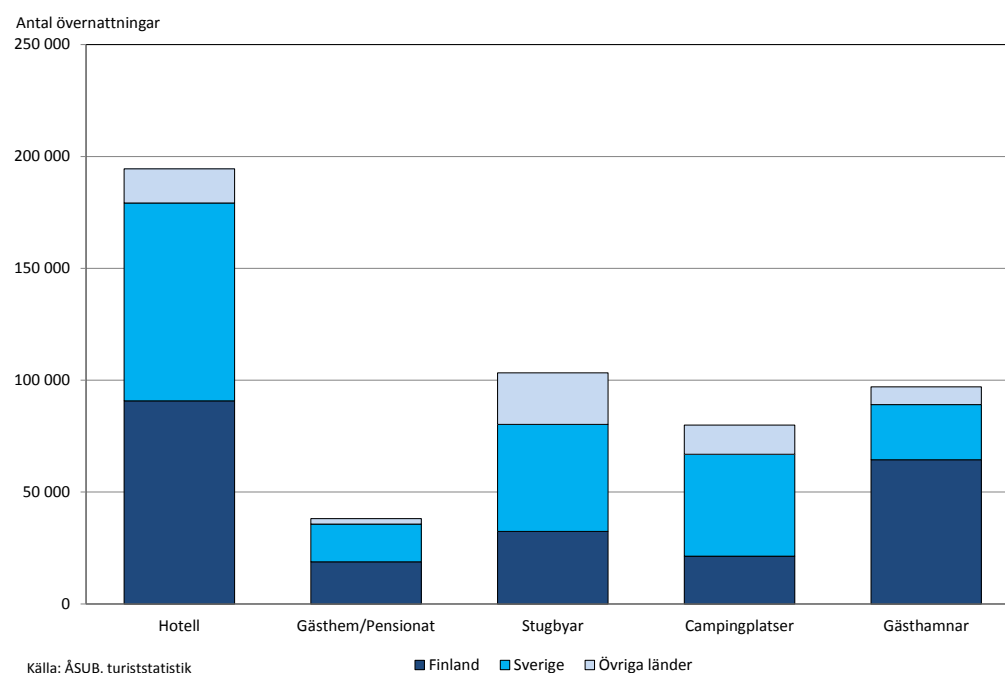
Under åren 2005-2008 uppgick antalet inresande till runt 2,2 miljoner personer, för att rekordåret 2009 uppgå till hela 2,3 miljoner personer. Därefter har antalet inresande åter pendlat runt 2,2 miljoner, för att 2013 sjunka till knappt 2,1 miljoner.

Då föregående turismundersökning gjordes 2008, uppgick antalet inresande till 2,22 miljoner personer. Antalet inresande har minskat med 8 procent från år 2008 till år 2013. Den inresandegrupp som minskat mest är kryssningsresenärerna från Sverige (-180 000 inresande), medan antalet resenärer från Finland var oförändrat.

3.2 Övernattningar i åländska inkvarteringsanläggningar

Enligt den officiella inkvarteringsstatistiken³ 2013 var antalet övernattningar i åländska hotell, pensionat/gästhem, stugbyar, campingplatser och gästhamnar drygt 510 000 (se figuren nedan). Finländarna och svenskarna stod vardera för 44 procent av övernattningarna, medan gästerna från andra länder⁴ stod för 12 procent av övernattningarna. Tyskarna stod för den största delen av de övriga gästernas övernattningar följt av gästerna från Ryssland⁵, Estland och Lettland.

Figur 6. Antal övernattningar på Åland 2013 enligt inkvarteringsform och turisternas hemland



³ I inkvarteringsstatistiken ingår uppgifter från anläggningar med minst fem rum eller stugor.

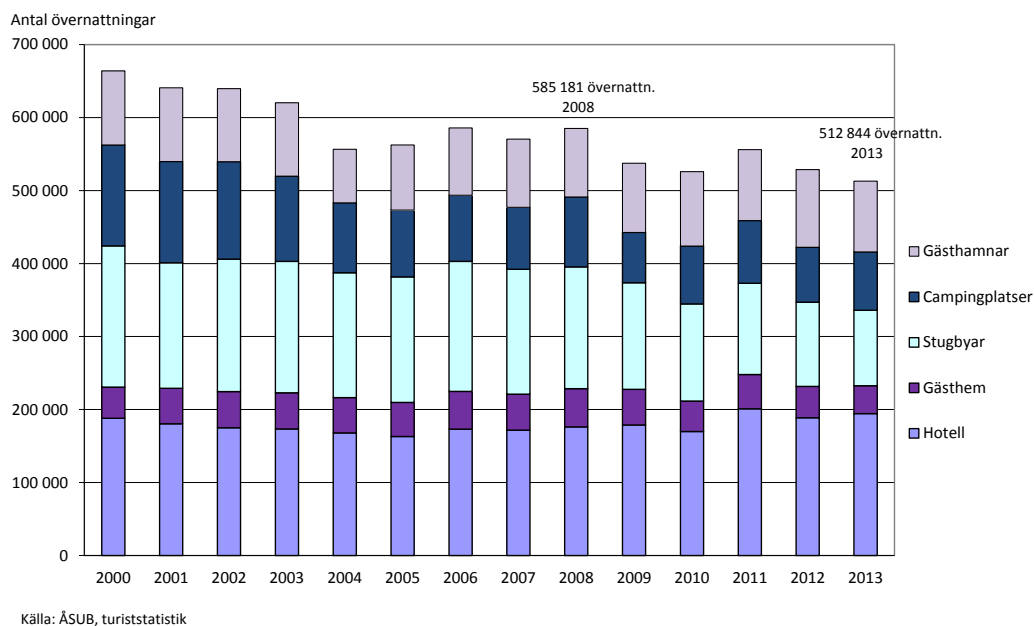
⁴ De övriga gästerna kom från drygt 70 länder.

⁵ De ryska övernattningarna ökade med drygt 20 procent 2013 jämfört med året innan.

I Tabell 8 i bilagan finns uppgifter om antalet övernattningar, antalet anlända turister och medelvistelsetiden 2013 enligt ÅSUBs inkvarteringsstatistik. I tabellen kan vi bland annat utläsa att de finländska hotellgästerna i snitt övernattade 1,6 dygn, medan stugturisterna från övriga länder i snitt övernattade hela 4,5 nätter.

Figuren nedan visar utvecklingen av antalet övernattningar i de åländska hotellen, gästhemmen, stugbyarna, campingplatserna och gästhamnarna 2000-2013.

Figur 7. Utvecklingen av antalet övernattningar på Åland 2000-2013 enligt inkvarteringsform

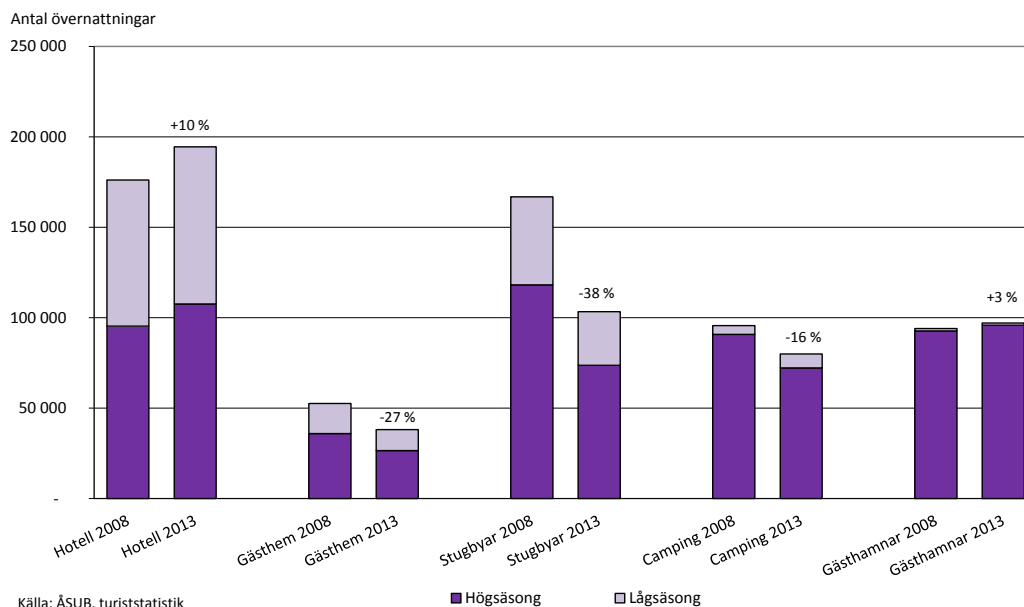


Det totala antalet övernattningar enligt den officiella inkvarteringsstatistiken visar på en nedåtgående trend från 2000 till 2013, en minskning om 23 procent. Det är främst övernattningarna på stuganläggningarna och campingplatserna som har minskat (med 47 respektive 42 procent).⁶

Jämfört med 2008, då den föregående turismundersökningen gjordes, har antalet övernattningar minskat med 12 procent. Stugövernattningarna minskade med hela 38 procent (se figuren nedan).

⁶ Antalet stugbyar som ingår i den officiella statistiken minskade från 67 stycken 2000 till 55 stycken 2013. Även antalet campingplatser minskade under perioden (från 17 till 15 stycken) liksom antalet gästhem (från 22 till 19 stycken) och hotell (från 18 till 17 stycken).

Figur 8. Antal övernattningar på Åland 2008 och 2013 fördelade på inkvarteringsform och säsong⁷



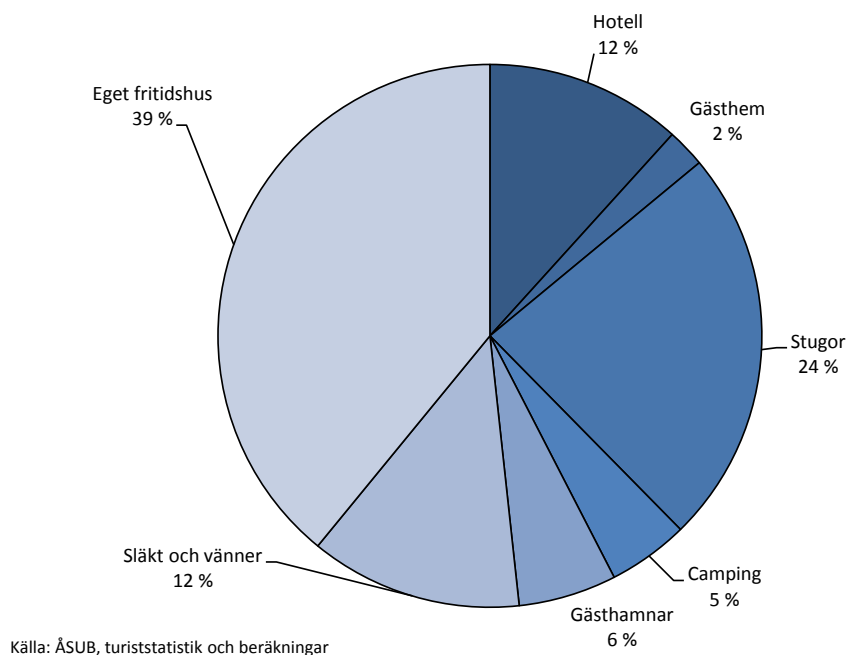
I figuren ovan jämför vi antalet övernattningar under hög- respektive lågsäsongen 2013 med 2008. Fördelningen av övernattningarna per säsong har hållits relativt jämn de båda åren. Runt 55 procent av hotellövernattningarna skedde båda åren under juni-augusti, 69 procent av gästhemsovernattningarna, 71 procent av stugövernattningarna, drygt 90 procent av övernattningarna på campingplatserna och hela 99 procent av övernattningarna i gästhamnarna.

Om vi istället tittar på en fördelning av besökarnas övernattningar 2008 och 2013 enligt i vilken region de övernattat (se Figur 59 i bilagan)⁸, kan vi se att runt 55 procent av det totala antalet övernattningarna ägde rum på landet. Däremot kan vi se att hela 74 procent av hotellövernattningarna har ägt rum i staden, 42 procent av gästhemsovernattningarna och drygt hälften av gästhamnsövernattningarna.

⁷ I denna rapport har högsäsongen definierats som månaderna juni, juli och augusti, medan övriga månader utgör lågsäsong.

⁸ På grund av för få uppgiftslämnare i staden har vi inte fördelat camping- och stugövernattningarna per region i figuren.

Figur 9. Uppskattning av det totala antalet turistövernattningar på Åland 2013 (1,66 miljoner)



Förutom övernattningarna enligt den officiella inkvarteringsstatistiken finns även övernattningar i anläggningar med färre än fem rum eller stugor samt icke-kommersiella övernattningar till exempel hos släkt och vänner samt i eget fritidshus. Vi har på basen av en enkätundersökning samt tillgänglig statistik grovt uppskattat det totala antalet turistövernattningar 2013 till runt 1,66 miljoner, av vilka drygt hälften var icke-kommersiella.

4. Ålands turisminkomster enligt turisternas uppgifter

Utgiftsmetodens resultat grundar sig på turisternas uppskattning av deras utgifter på Åland samt under resorna till och från Åland. Totalt intervjuades 1 570 turister under perioden april-oktober 2013, av vilka nästan 600 intervjuer gjordes under vår- och höstperioden och cirka 1 000 under högsäsongen (juni-augusti).

De flesta intervjuerna gjordes i Västra hamnen

En indelning av intervjusvaren enligt var de utfördes visar att 68 procent av intervjuerna gjordes i Västra hamnen, 14 procent i Berghamn, 4 procent vardera på flygplatsen respektive i skärgården och 3 procent i gästhamnar. Förutom dessa avreseintervjuer gjordes även intervjuer med golfare, evenemangsbesökare och kryssningsresenärer "på plats", för att få tillräckligt många intervjusvar i dessa kategorier.

1 570 intervjusvar motsvarade nästan 3 400 turister

De 1 570 intervjusvar motsvarade innefattade nästan 3 400 turister. Den genomsnittliga storleken på resesällskapet var 2,2 personer. Den vanligaste storleken på resesällskapet var 2 personer (46 procent av svaren) följt av turister som reser ensamma (30 procent av svaren). Resesällskap bestående av 3 respektive 4 personer stod för vardera 10 procent av intervjusvaren. Tretton procent av intervjusvaren representerade en familj med barn under 12 år. Det vanligaste antalet barn under 12 år var ett (48 procent) följt av två barn (40 procent).

Om vi bara tittar på turister som rest ensamma, för att säkert kunna uttala oss om kön och ålder, så var 66 procent av turisterna män. Hela 44 procent av dem som rest ensamma var 45-64 år, 29 procent var 25-44 år och 20 procent 65 år och äldre.

Av de intervjuade turisterna hade 45 procent övernattat på den åländska landsbygden, 10 procent i skärgården och runt 40 procent i staden. Därtill hade runt fem procent övernattat i flera regioner, vilket är vanligt bland båtturister och campare (se Tabell 13).

Största delen av de intervjuade hade övernattat på hotell (29 procent), följt av hos släkt och vänner (22 procent). 13 procent vardera hade övernattat i eget fritidshus eller i uthyrningsstuga (se Tabell 12).

Det vanligaste syftet med resan till Åland var nöje, avkoppling, vilket hela 36 procent av de svarande hade uppgett, följt av besöka släkt och vänner (19 procent) och tjänsteresa (13 procent) (Se Tabell 14).

Drygt hälften av de intervjuade kom från Finland

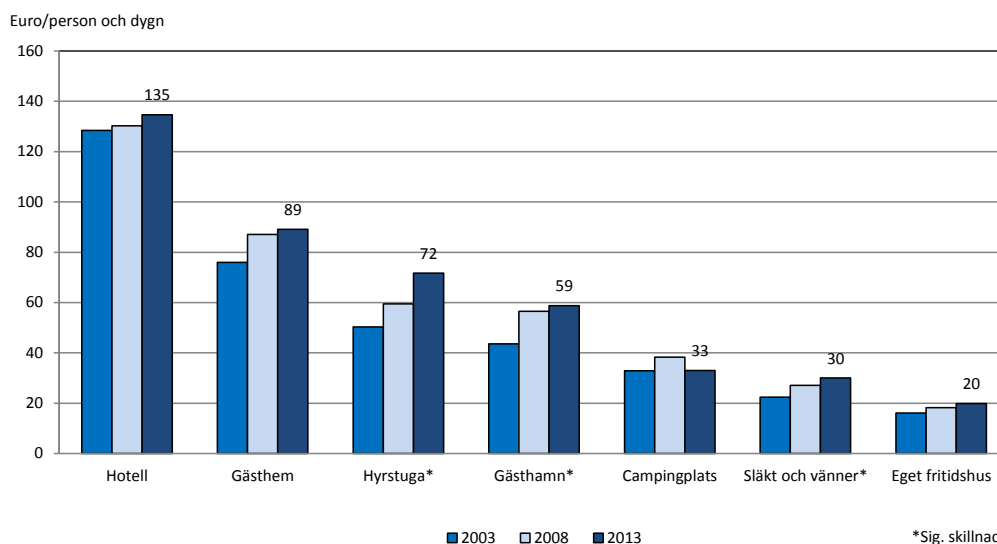
En indelning av intervjusvaren enligt turistens hemland, visar att drygt hälften av de intervjuade kom från Finland, 43 procent från Sverige och 6 procent från övriga länder, av vilka två procent kom från Tyskland och en procent vardera från Danmark, Ryssland och USA (se Tabell 10).

En närmare titt på finländarnas och svenskarnas hemort visar att största delen av finländarna kom från Nyland (42 procent) och Egentliga Finland (25 procent), medan de flesta svenskarna kom från Stockholms län (63 procent).

4.1 Turisternas landkonsumtion per person och dygn enligt inkvarteringsform

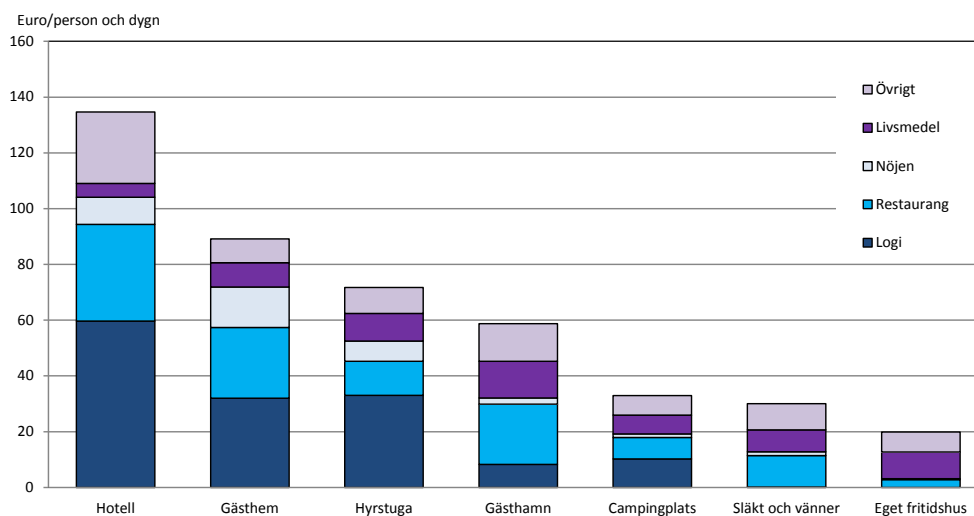
De olika turistgruppernas genomsnittliga dygnskonsumtion på Åland skiljer sig signifikant från varandra. Hotellgästerna är den turistgrupp som spenderar mest per person och dygn, följt av gästhemsbesökarna, stugturisterna och gästhamnsbesökarna.

Figur 10. Turisternas genomsnittliga dygnskonsumtion enligt deras inkvarteringsform 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser)



En jämförelse med resultatet från 2003 och 2008 års undersökningar (justerat till 2013 års priser) visar att dygnskonsumtionen bland samtliga turistgrupper förutom campinggästerna har ökat 2013. Skillnaderna i dygnskonsumtionen de tre åren är signifikanta då det gäller stugturisters, gästhamnsbesökare och besökare (av släkt och vänner) dygnskonsumtion. År 2013 jämfört med 2008 är endast stugturisternas dygnskonsumtion signifikant högre.

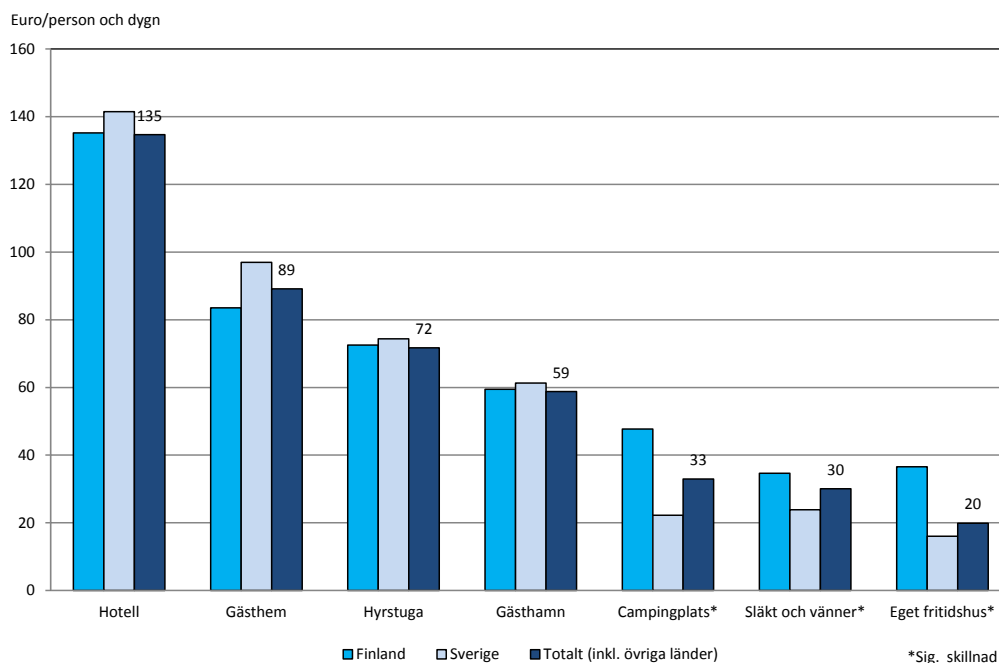
I figuren nedan tittar vi närmare på hur dygnskonsumtionen fördelar sig på de fem utgiftsgrupperna: logi, restaurangbesök, nöjen, livsmedelsinköp och övriga inköp (såsom shopping, inköp av tjänster, bränsleinköp och kollektivtrafik).

Figur 11. Turisternas genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftsslag 2013

Hotellgästerna spenderar mer än de övriga turistgrupperna på logi, restaurangbesök och övrigt per person och dygn. Gästhemsbesökarna är den turistgrupp som spenderar mest på nöjen och avkoppling, medan gästhamnsbesökarna är den grupp som gör de största inköpen av livsmedel per person och dygn.

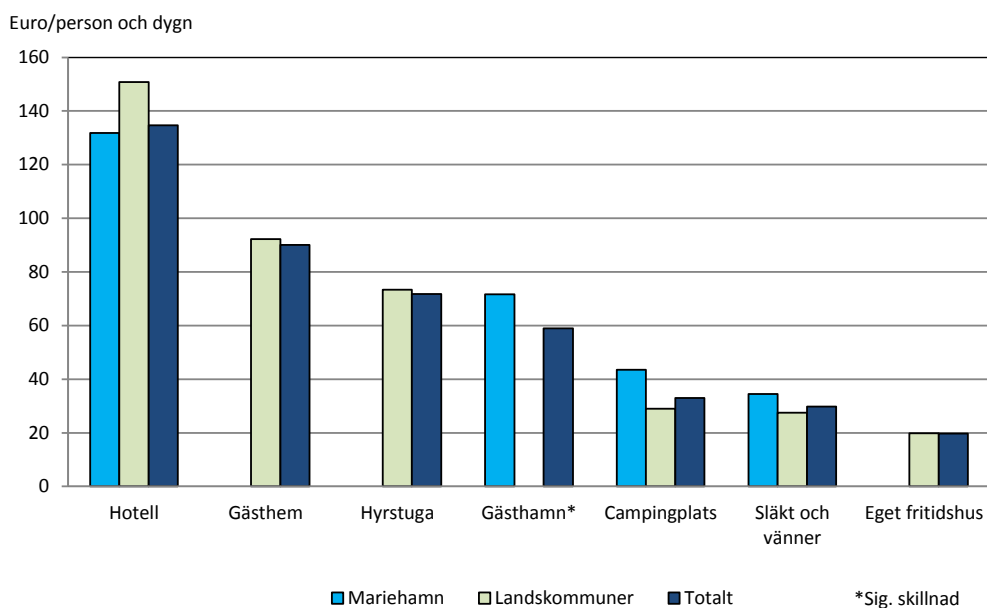
Det är även intressant att se hur olika turistgruppers dygnskonsumtion skiljer beroende på från vilket hemland turisterna kommer (se figuren nedan), i vilken region de övernattat på Åland (se Figur 13 och Tabell 15 i bilagan) och under vilken säsong de varit här (se Figur 14).

Figur 12. Turisternas genomsnittliga dygnskonsumtion enligt deras inkvarteringsform och hemland



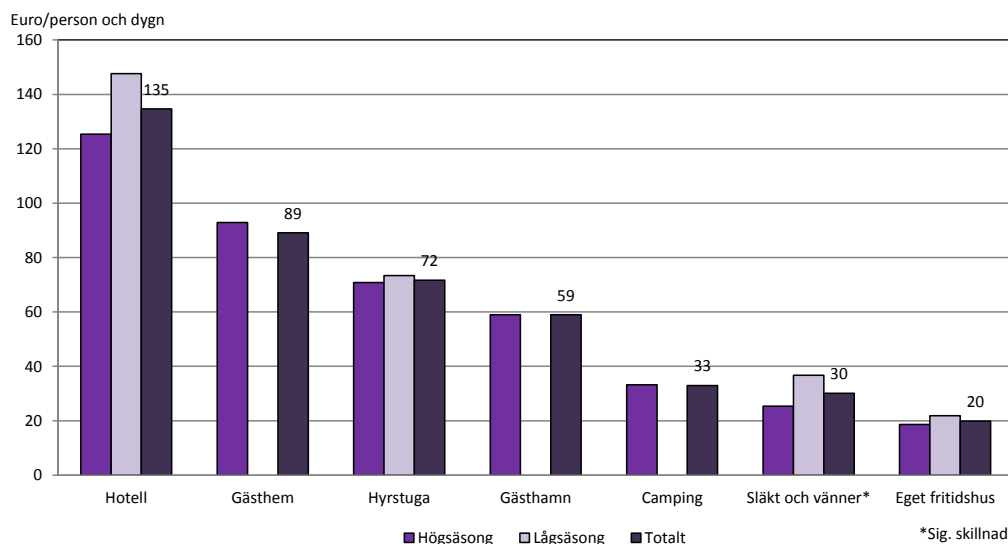
I figuren ovan kan vi se att de finländska campinggästerna, besökarna av släkt och vänner samt fritidshusägarna spenderar signifikant mer än motsvarande svenska turister.

Figur 13. Turisternas genomsnittliga dygnskonsumtion enligt deras övernattningsregion⁹ 2013



⁹ I de fall uppgiften inte har redovisats per region beror det på för få observationer.

Figur 14. Turisternas genomsnittliga dygnskonsumtion enligt deras inkvarteringsform och säsong 2013



I figuren ovan ser vi att den genomsnittliga dygnskonsumtionen för besökarna av släkt och vänner är signifikant högre under lågsäsongen jämfört med högsäsongen.¹⁰

Hotellgästerna och deras utgifter

Totalt intervjuades 459 hotellgäster, vilket motsvarade 954 turister. Det genomsnittliga antalet personer som ingick i den intervjuades resesällskap var 2,1 personer. Hotellgästerna uppgav att de i snitt stannat 2,1 dygn (1,9 dygn år 2008) på Åland under deras besök.

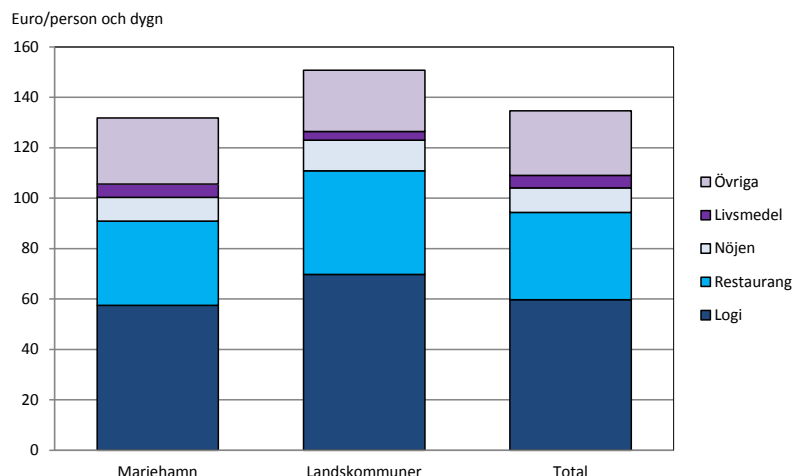
I figurerna ovan kan vi alltså se att hotellgästerna 2013 i snitt spenderade 135 euro per person (130 euro år 2008). Största delen av dygnskonsumtionen går till logi (44 procent), följt av restaurangbesök (26 procent). Sju procent går till nöjen, fyra procent till livsmedelsinköp och hela 19 procent går till övriga utgifter¹¹.

Ser vi på hotellgästernas genomsnittliga dygnskonsumtion enligt i vilken region de övernattat (se figuren nedan), så kan vi konstatera att hotellgästerna i landskommunerna gör av med 20 euro mer per person och dygn jämfört med hotellgästerna som övernattat i staden. (Se även Tabell 16 i bilagan.)

¹⁰ Då det gäller gästhem- och gästhamnsbesökare samt campinggäster redovisas inte några resultat för lågsäsongen på grund av för få intervjuer.

¹¹ I gruppen övriga utgifter ingår t.ex. shopping, inköp av tjänster, bränsleinköp och användning av trafikförbindelser

Figur 15. Hotellgästernas genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftsslag enligt övernattningsregion 2013



Gästerna som övernattat i någon landskommun spenderar mer på logi, restaurangbesök och nöjen och övriga utgifter, medan hotellgästerna som övernattat i staden gör av med aningen mer pengar på livsmedelsinköp och övriga inköp. År 2008 var det hotellgästerna som övernattade i staden som gjorde av med mer pengar än de som övernattat på landet.

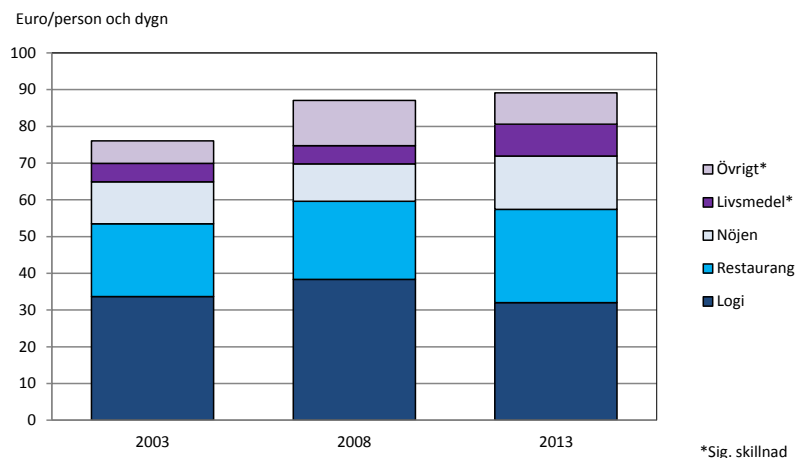
När vi ser på hotellgästernas genomsnittliga dygnskonsumtion enligt deras hemland (se Figur 12) förekommer inte några signifikanta skillnader.

Gästhembesökarna och deras utgifter

Totalt intervjuades drygt 53 gästhembesökare, vars resesällskap i snitt bestod av 2,5 personer (2,3 personer 2008). Gästhembesökarna stannade i medeltal 2,5 dygn på Åland (2,9 dygn år 2008) och deras dygnskonsumtion var 89 euro per person (87 euro år 2008).

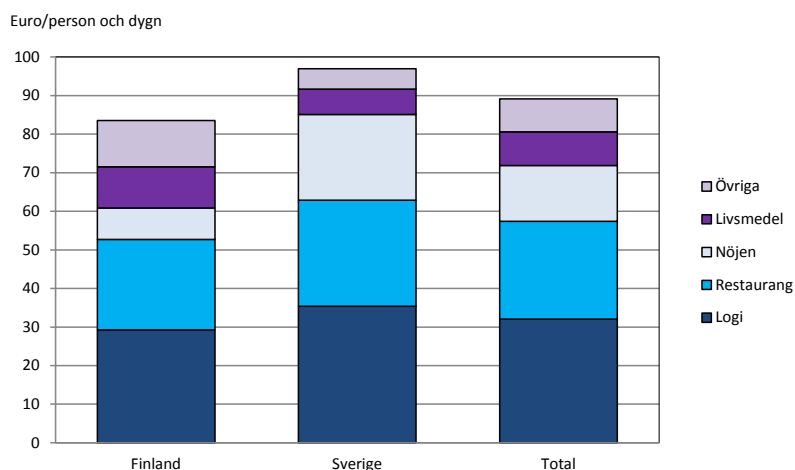
Gästhembesökarna spenderar i snitt ungefär lika mycket oberoende av i vilken region de övernattat.

Figur 16. Gästhemsbesökarnas genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftsslag 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser)



Gästhemsbesökarnas genomsnittliga dygnskonsumtion steg med drygt 10 euro från år 2003 till 2008, för att år 2013 endast öka med ett par euro. Skillnaderna i den totala dygnskonsumtionen mellan åren är inte signifikanta, vilket de är om man ser på utvecklingen av kostnaderna för livsmedelsinköp och övriga inköp. Den enda signifikanta skillnaden mellan gästhemsbesökarnas konsumtion åren 2008 och 2013 är kostnaderna för livsmedelsinköp, som är nästan dubbelt så stor 2013 jämfört med 2008.

Figur 17. Gästhemsbesökarnas genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftsslag enligt hemland 2013

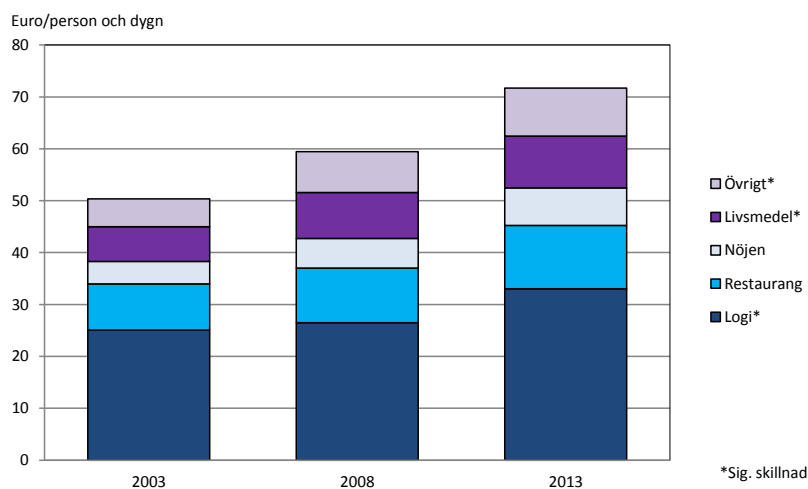


De svenska gästhemsbesökarna spenderar i snitt 13 euro mer per person och dygn jämfört med de finländska gästhemsbesökarna. Det framkommer dock inte några signifikanta skillnader i dygnskonsumtionen.

Stugturisternas utgifter

Totalt intervjuades drygt 200 stugturister, vars resesällskap i snitt bestod av 2,7 personer. Stugturisterna är en av de turistgrupper som stannar relativt länge på Åland, i snitt 4,9 dygn (5,4 dygn år 2008). Det är bara fritidshusägarna, besökarna av släkt och vänner samt gästhamnsbesökarna som stannar längre (se Tabell 16 i bilagan!).

Figur 18. Stugturisternas genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftsslag 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser)



Ser man på utvecklingen av stugturisternas dygnskonsumtion så har den stigit sakta men säkert, från 50 euro per person och dygn år 2003 till 59 euro 2008, för att år 2013 uppgå till 72 euro (signifikanta skillnader). År 2013 är det speciellt logikostnaderna som är högre än 2008.

Någon fördelning på regionerna Mariehamn respektive landskommunerna låter sig inte göras för stugturisterna, eftersom det finns så få intervjuer med stugturister som övernattat i staden. Tyvärr fanns det inte heller tillräcklig många intervjuer med stugturister från andra länder än Finland och Sverige.

Som vi ser Tabell 15 i bilagan så spenderar de svenska stugturisterna aningen mer per person och dygn än de finländska. Svenskarna spenderade främst mer på nöjen, medan de finländarna spenderade mer på livsmedelsinköp och restaurangbesök. Skillnaden i den totala dygnskonsumtionen är dock inte signifikant.

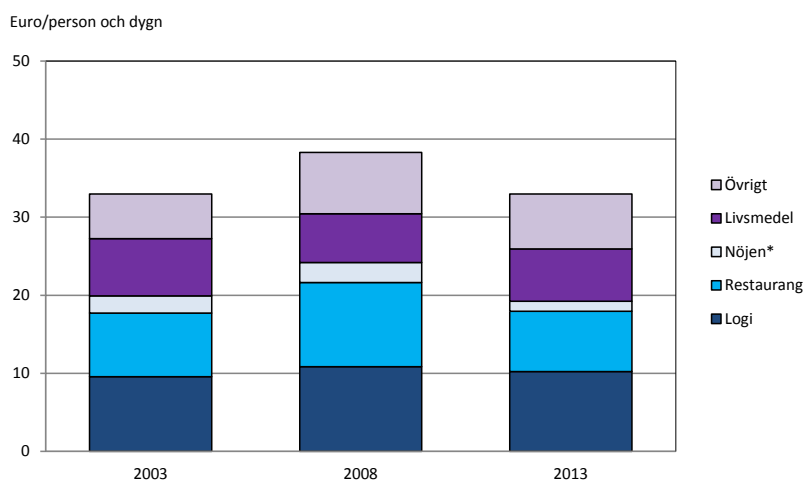
Campingturisternas utgifter

Totalt gjordes 86 intervjuer med cirka 200 campingturister¹². Campingturisterna uppgav att de i snitt stannade 4,8 dygn på Åland (4,9 dygn år 2008). De spenderade

¹² Till campingturister räknas till exempel cykelturister och husvagnsägare, vars dygnskonsumtion skiljer sig mycket från varandra.

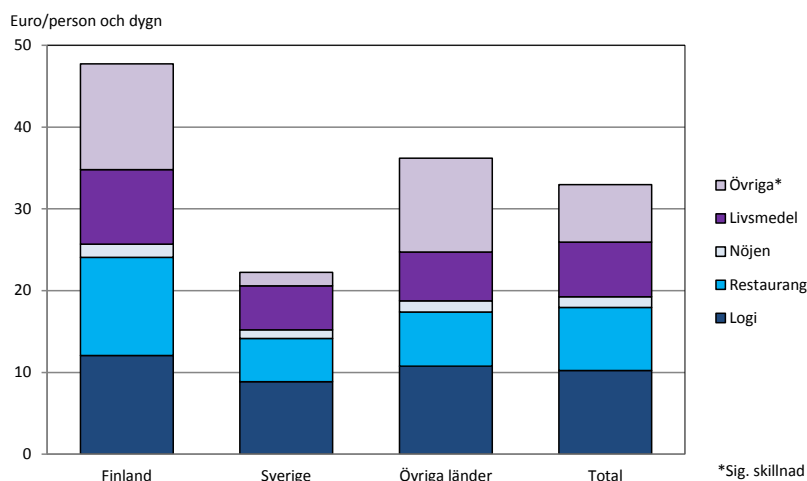
i snitt 33 euro per person och dygn, vilket är fem euro mindre än år 2008 (se figuren nedan).

Figur 19. Campingturisternas genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftsslag 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser)



Det framkommer inte några signifikanta skillnaderna i campingturisternas konsumtion mellan de olika undersökningstidpunkterna annat än att utgifterna för nöjen är signifikant lägre 2013 jämfört med 2008.

Figur 20. Campingturisternas genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftsslagutgifter enligt deras hemland 2013



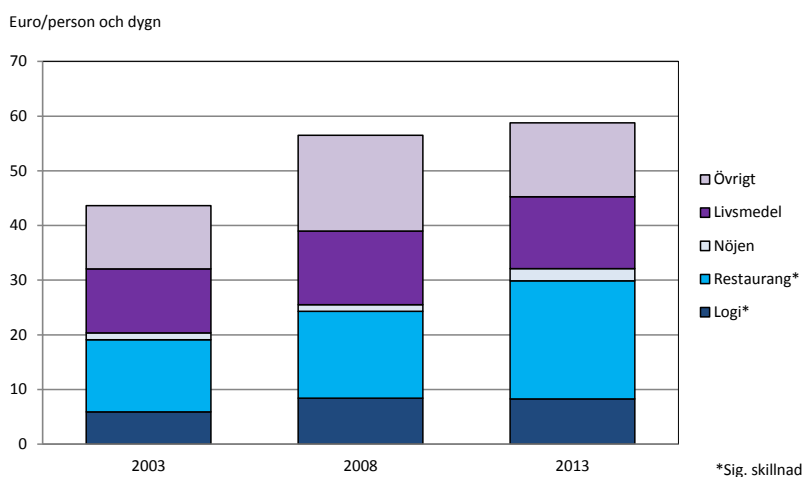
Däremot framkom det signifikanta skillnader mellan campingturisternas dygnskonsumtion när man såg på deras hemland. De finländska campingturisternas dygnskonsumtion uppgick till nästan 50 euro per person

jämfört med drygt 20 euro för de svenska campingturisterna¹³. När man tittar lite närmare på fördelningen av dygnskonsumtionen på de olika utgiftsslagen ser man att det främst är finländarnas kostnader för övriga utgifter som är större.

Fritidsbåtturisternas utgifter

Intervjuarna lyckades fånga 65 gästhamnsbesökare, vilka svarade för i snitt 2,8 personer, vilket betyder att resultaten berör 184 gästhamnsbesökare. Båtturisterna uppgav att de i snitt stannade 5,6 dygn (5,4 dygn 2008) på Åland och att de spenderade för 59 euro per person och dygn.

Figur 21. Fritidsbåtturisternas genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftsslag 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser)



Båtturisternas dygnskonsumtion ökade med hela 13 euro från 2003 till 2008, för att 2013 öka med ytterligare ett par euro jämfört med 2008. Den genomsnittliga dygnskonsumtionen 2003 är signifikant lägre än 2008 och 2013, vilket beror på lägre utgifter för logi och restaurangbesök. Skillnaderna i utgifterna mellan åren 2008 och 2013 är dock inte signifikanta.

Fritidsbåtturisterna liksom campingturisterna övernattar ofta i flera kommuner.¹⁴ Gästhamnsbesökare som enbart övernattat i staden spenderar signifikant mer per person och dygn än de övriga båtturisterna (se Figur 13 och Tabell 16 i bilagan). Det är främst kostnaderna för restaurangbesök som är större i staden.

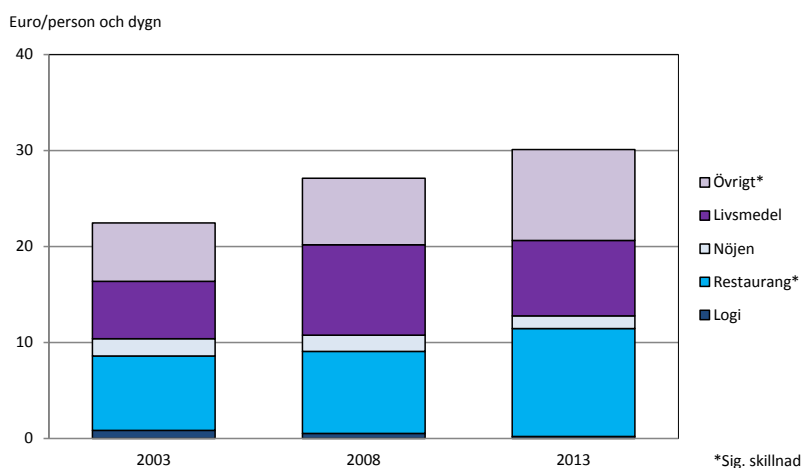
¹³ Bland de svenska campingturisterna finns det relativt många husvagnsägare som hyr en säsongsplats. Runt en femtedel av de finländska campingturisterna har rest till och/eller från Åland skärgårdsvägen. Dessa kostnader för "trafikförbindelser inom Åland" ingår i gruppen "Övriga utgifter".

¹⁴ En fördelning av svaren enligt turisternas övernattningsregion visar att 27 stycken enbart hade övernattat i en gästhamn i staden, 10 stycken i någon/några landskommuner och 27 stycken i olika regioner. På grund av för få svar har vi inte redovisat några resultat för gästhamnsbesökare som enbart övernattat i någon landskommun.

Utgifterna hos besökare av släkt och vänner

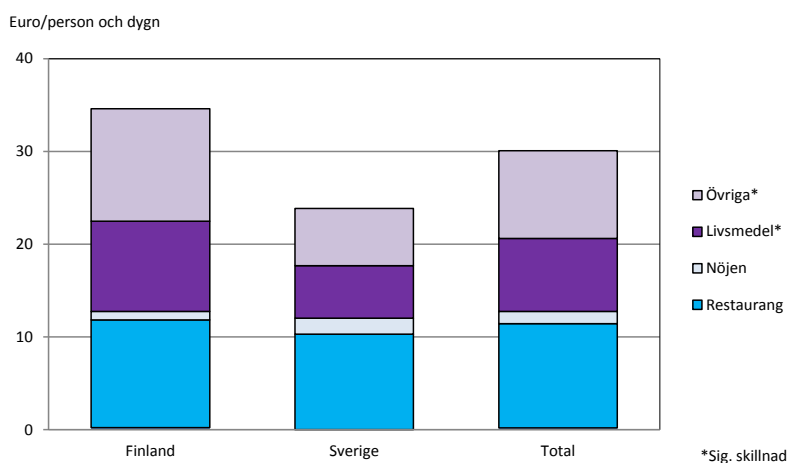
Totalt intervjuades nästan 350 besökare av släkt och vänner, vars genomsnittliga resesällskap var 2,1 personer. Turistgruppen stannade i snitt 5,2 dygn (5,7 dygn år 2008) på Åland och spenderade i snitt 30 euro per person och dygn (27 euro 2008).

Figur 22. Besökares genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftsslag 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser)



De största utgiftsposterna för besökare av släkt och vänner är: restaurangbesök, livsmedels- och övriga inköp. Skillnaderna i dygnskonsumtionen de tre undersökta åren är signifikanta. Jämfört med 2008 års undersökning är det främst de övriga utgifterna som ökat.

Figur 23. Genomsnittlig dygnskonsumtion hos besökare av släkt och vänner enligt deras hemland 2013

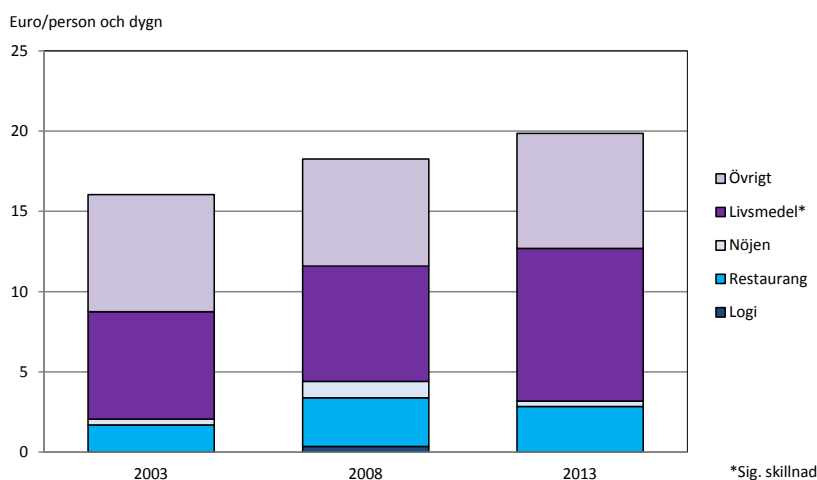


De finländska besökarna av släkt och vänner på Åland har en signifikant högre dygnskonsumtion jämfört med de svenska besökarna. I figuren ovan kan vi se att finländarnas utgifter för livsmedels- och övriga inköp är betydligt större än svenskarnas utgifter, medan svenskarna spenderar aningen mer på nöjen.

Utgifterna hos besökare av eget fritidshus

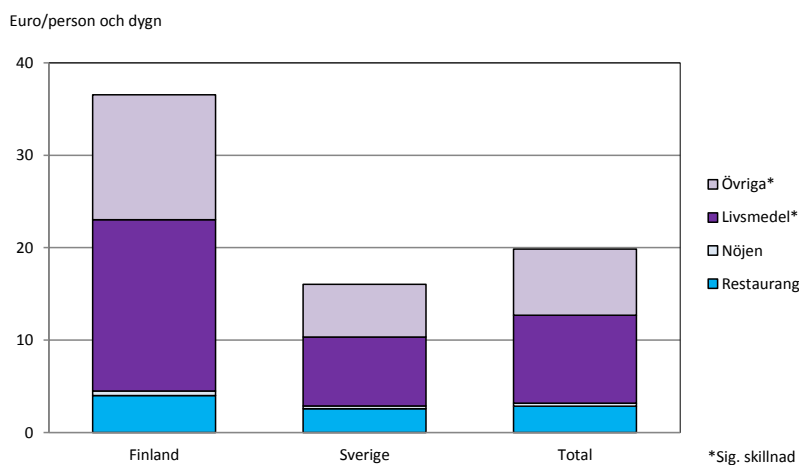
År 2013 gjordes hela 211 intervjuer med besökare av eget fritidshus, vilket motsvarande ungefär 430 turister. Ressällskapet bestod nämligen i snitt av drygt 2 personer. Besökarna av eget fritidshus är den turistgrupp som av naturliga orsaker stannar längst under varje ålandsbesök, 9,2 dygn per gång (se Tabell 17 i bilagan!). Fritidshusägarnas genomsnittliga dygnskonsumtion är också lägst (se Figur 10).

Figur 24. Fritidshusägarnas genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftsslag 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser)



Som vi ser i figuren ovan går en relativt stor andel av fritidshusägarnas dygnskonsumtion till livsmedels- och övriga inköp och det är just livsmedelsinköpen som ökat mest mellan de tre undersökningstidpunkterna.

Figur 25. Fritidshusägarnas genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftsslag enligt deras hemland 2013



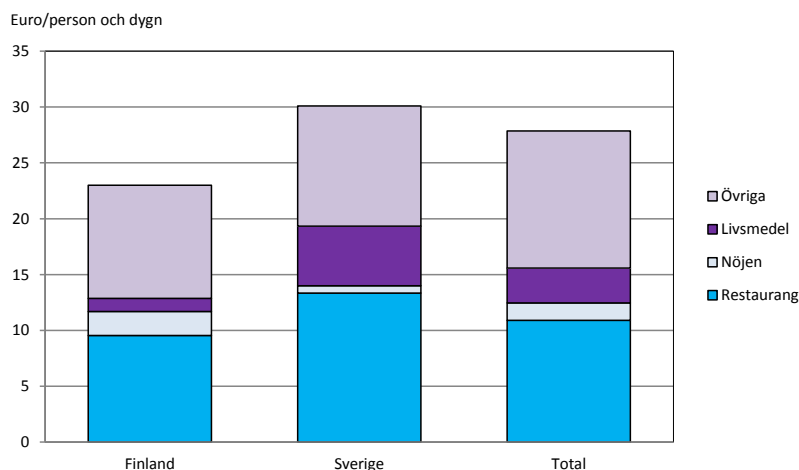
Även de finländska fritidshusägarna spenderar signifikant mera per person och dygn jämfört med de svenska fritidshusägarna. Detta gäller speciellt matinköp och övriga inköp.

Dagsbesökarnas utgifter

Dagsbesökarna är en väldigt heterogen grupp av turister allt ifrån affärsmän som kommer till Åland över dagen med flyg till personer vars huvudsakliga syfte med ålandsbesöket endast är genomresa. En kryssningsresenär som går iland räknas också som en dagsbesökare (se avsnittet Definitioner och begrepp).

Största delen av kryssningsresenärerna¹⁵ har dock inte möjlighet att spendera på Åland, eftersom kryssningsfartygens turlistor inte medger detta. År 2013 reste 808 000 kryssningsresenärer till Åland enligt ÅSUBs inkvarteringsstatistik.

Figur 26. Dagsbesökarnas genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftsslag enligt hemland 2013



I figuren ovan kan vi se att en dagsbesökare på Åland i snitt spenderar 28 euro per person. Dagsbesökarna spenderar mest på övriga utgifter (t.ex. trafikförbindelser) och restaurangbesök. Några signifikanta skillnader mellan turisternas konsumtion framkommer inte.

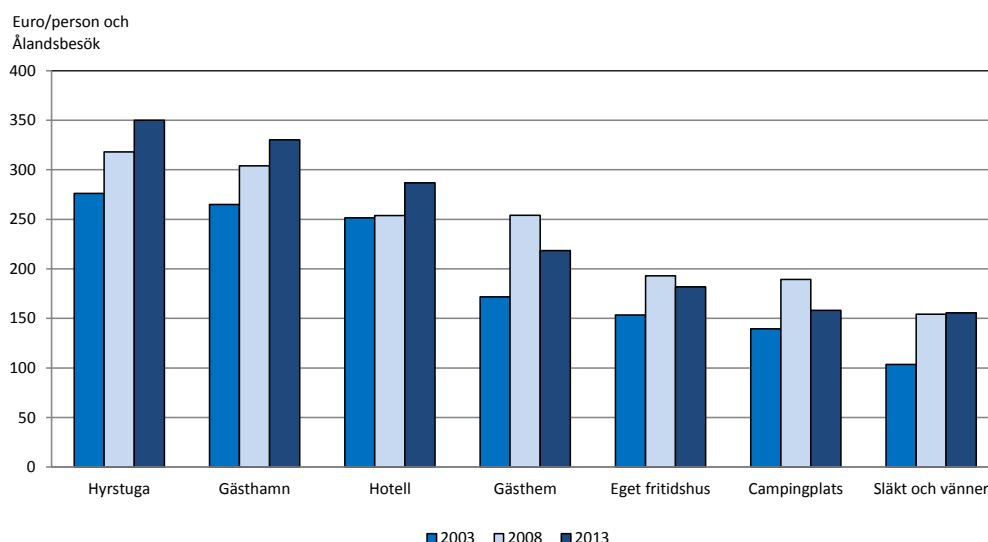
4.2 Turisternas utgifter per person under ålandsbesöket enligt inkvarteringsform

Genom att se hur många dygn turisterna i genomsnitt stannar på Åland under sitt besök och ta det gånger de genomsnittliga utgifterna per person och dygn, kan vi uppskatta turisternas utgifter per person under ålandsbesöket (se Tabell 17 i bilagan).

¹⁵ Eftersom det är svårt att fånga kryssningsresenärer iland, gjordes de flesta intervjuerna med kryssningsresenärer som kommit till Åland med utländska kryssningsfartyg.

I figuren nedan kan vi se att stugturisterna spenderar mest pengar per person och ålandsbesök, följt av gästhamnsbesökarna, hotellgästerna och gästhemsbesökarna.

Figur 27. Turisternas genomsnittliga konsumtion per person under ålandsbesöket enligt deras inkvarteringsform 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser)



Det är främst hotell- och stuggästernas samt gästhamnsbesökarnas utgifter som har ökat under deras ålandsbesök från 2008 till 2013, vilket kan förklaras av att deras genomsnittliga dygnskonsumtion har ökat. Dessutom har hotellgästernas och gästhamnsbesökarnas genomsnittliga vistelsetid på Åland förlängts en aning.

Däremot har den genomsnittliga vistelsetiden för de övriga turistgrupperna förkortats. Orsaken till att campinggästernas konsumtion under ålandsbesöket har minskat beror huvudsakligen på att deras dygnskonsumtion har minskat.

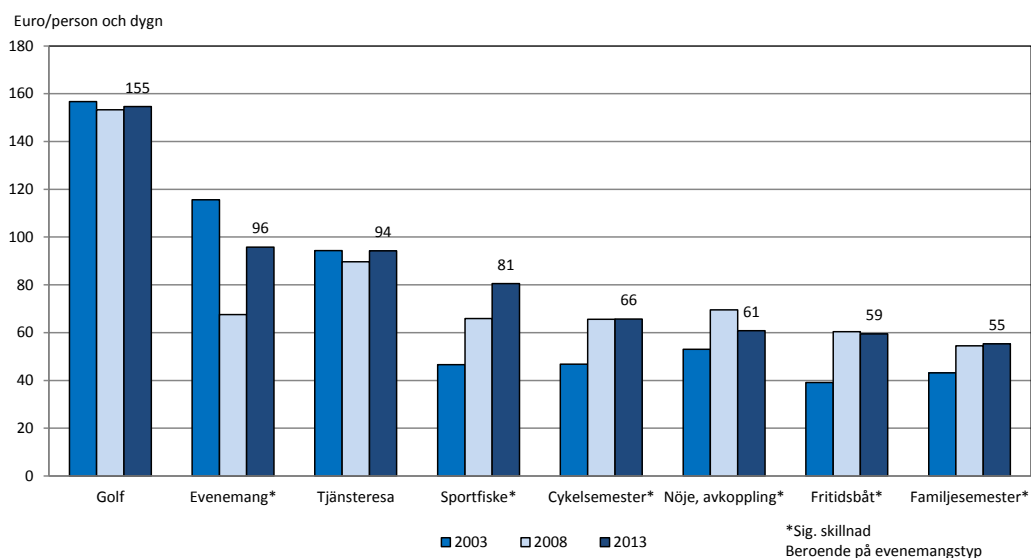
4.3 Turisternas landkonsumtion per person och dygn enligt syftet med resan

Intervjuarna frågade turisterna även om deras huvudsyfte med resan till Åland (se frågeformuläret i bilagan!). De flesta turisterna uppgav svarsalternativen: *Nöje, avkoppling, Besöka släkt/vänner, Familjesemester och Tjänsteresa* (se Tabell 14 i bilagan).¹⁶

Som vi ser i figuren nedan spenderar en golfturist i snitt mest per person och dygn, följt av en evenemangsbesökare och en besökare som uppgett tjänsteresa som resans huvudsakliga syfte. Vi kan se att turister som uppgett sportfiske som huvudsyfte i snitt spenderar drygt 80 euro och de vars huvudsyfte var cykelsemester, nöje/avkoppling eller fritidsbåt spenderade runt 60 euro.

¹⁶ Resultatet för vissa svarsalternativ såsom *Båtresa, Lägerskola/klassresa, Pensionärsresa* och *Handla tax-free* redovisas inte eftersom för få/inte några turister uppgett dessa svarsalternativ.

Figur 28. Turisternas genomsnittliga dygnskonsumtion enligt syftet¹⁷ med resan till Åland 2003, 2008 och 2013 (i 2013 års priser)



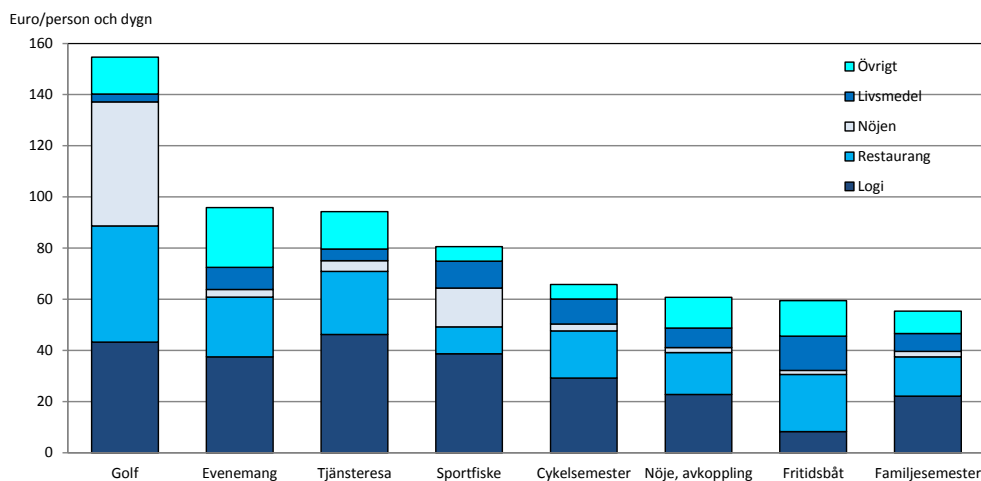
I samma figur kan vi se att de flesta turistgruppers dygnskonsumtion har hållits på en relativt jämn nivå från 2008 till 2013. Däremot har sportfiskarnas dygnskonsumtion ökat stadigt från år 2003, medan dygnskonsumtionen minskat från 2008 till 2013 hos turister vars huvudsyfte med resan är nöje, avkoppling.

De stora skillnaderna i evenemangsbesökarnas dygnskonsumtion mellan åren kan antas bero på vilken typ av evenemangsbesökare man lyckats fånga. Resultaten visar nämligen att besökare av ett sportevenemang i snitt spenderar mindre än andra evenemangsbesökare, men att de istället är fler till antalet.

I figuren nedan kan vi se att en golfturist spenderar ungefär lika mycket pengar per person och dygn på logi, restaurangbesök och nöjen (runt 45 euro/utgiftsslag).

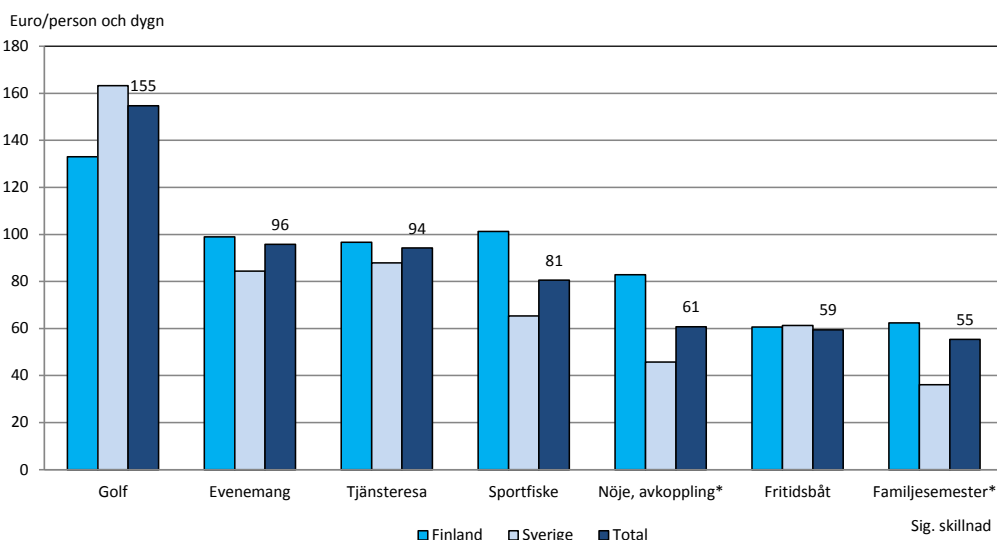
¹⁷ Turister vars huvudsyfte är sportevenemang spenderar i snitt 74 euro per person och dygn, medan deras antal av evenemangsbesökarna var över hälften.

Figur 29. Turisternas genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftsslag enligt syftet med resan 2013



Golfturisterna spenderar klart mer pengar på restaurangbesök och nöjen/avkoppling jämfört med övriga turistgrupper. Besökare som uppgett tjänsteresa som resans huvudsyfte spenderar jämförelsevis mycket på logi.

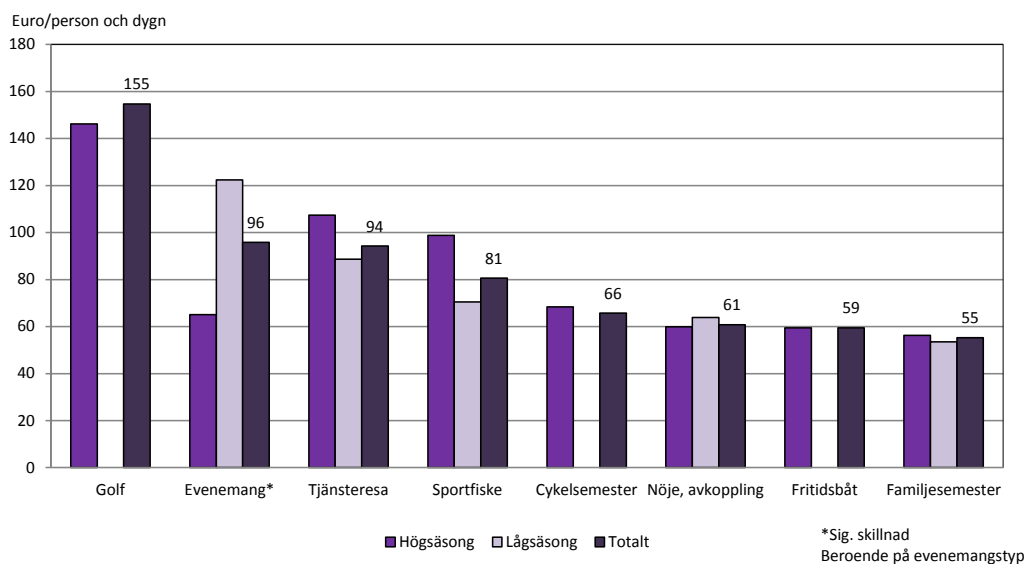
Figur 30. Turisternas genomsnittliga dygnskonsumtion enligt syftet med resan och deras hemland 2013



Som vi ser i figuren ovan spenderar finländska turister som uppgett nöje respektive familjesemester som resans syfte signifikant mer än motsvarande svenska turister.¹⁸

¹⁸ De övriga skillnaderna mellan finländares och svensks dygnskonsumtion i figuren är inte statistiskt säkerställda.

Figur 31. Turisternas genomsnittliga dygnskonsumtion enligt syftet med resan och säsong 2013



Då man ser på turisternas dygnskonsumtion enligt syfte framkom en signifikant skillnad. Evenemangsbesökare som är här under lågsäsongen spenderar mer än evenemangsbesökare under sommarmånaderna juni-augusti.¹⁹

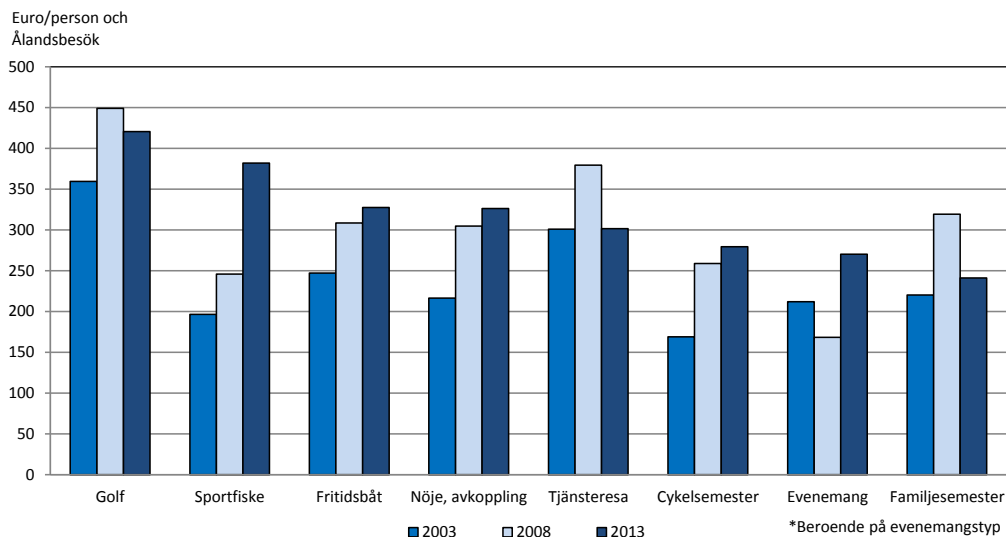
4.4 Turisternas utgifter per person under ålandsbesöket enligt syfte

Genom att se hur länge de olika turistgrupperna i snitt stannar på Åland och ta vistelsetiden gånger de genomsnittliga utgifterna per person och dygn, kan vi se hur mycket turistgrupperna spenderar under hela sin ålandsvistelse (se Tabell 18 i bilagan).

I figuren nedan kan vi se att golfturisterna fortsättningsvis spenderar mest per person och ålandsbesök (ca 420 euro/person) följt av sportfiskarna (ca 380 euro/person). Nytt för 2013 års undersökning jämfört med de tidigare undersökningarna är att sportfiskarnas dygnskonsumtion har ökat stadigt liksom deras vistelsetid (från 3,7 dygn 2008 till 4,7 dygn 2013).

¹⁹ I intervjuvaren ingår närmare 20 intervjuer med besökare av Skördefesten.

Figur 32. Turisternas konsumtion per person under ålandsbesöket enligt syftet med resan 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser)



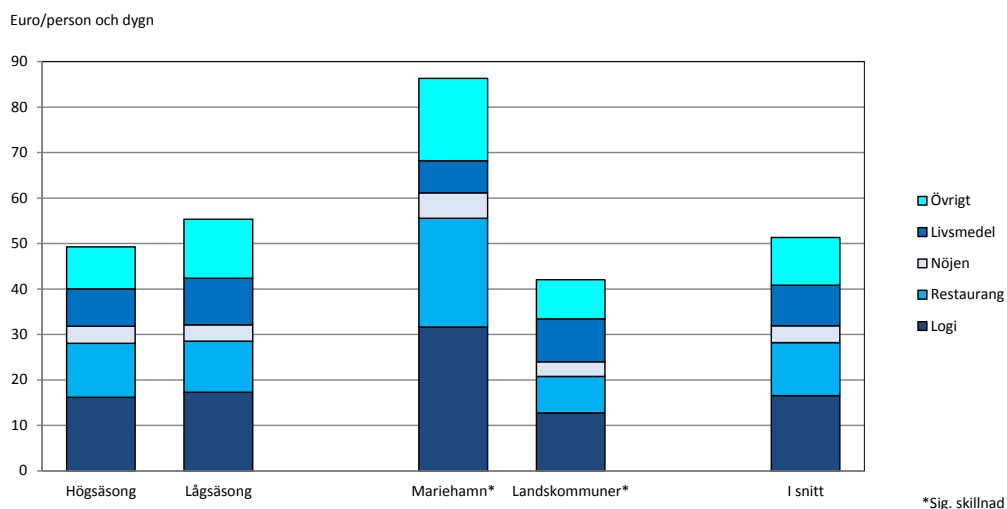
Däremot har konsumtionen under ålandsbesöket bland dem som är här på tjänsteresa minskat, vilket beror på att de stannar i snitt ett dygn kortare jämfört med 2008. Vi kan även se att konsumtionen för dem som uppgett familjesemester som huvudsyfte har minskat, vilket beror på att de stannar här 1,5 dygn kortare.

4.5 Den genomsnittliga övernattande turistens utgifter per person och dygn

Förutom att se på de olika turistgruppernas dygnskonsumtion enligt deras inkvarteringsform eller syfte med resan är det intressant att se vad en genomsnittlig turist som övernattar på Åland gör av med per person och dygn. Materialet har sålunda viktats med hjälp av uppgifter om antalet övernattningar från 2013 års inkvarteringsstatistik samt våra uppskattningar av antalet övernattningar hos besökare av släkt och vänner samt i eget fritidshus.

Den genomsnittliga turisten som övernattat på Åland konsumerade för drygt 50 euro per person och dygn (se figuren nedan). Drygt hälften av dygnskonsumtionen gick till logi och restaurangbesök.

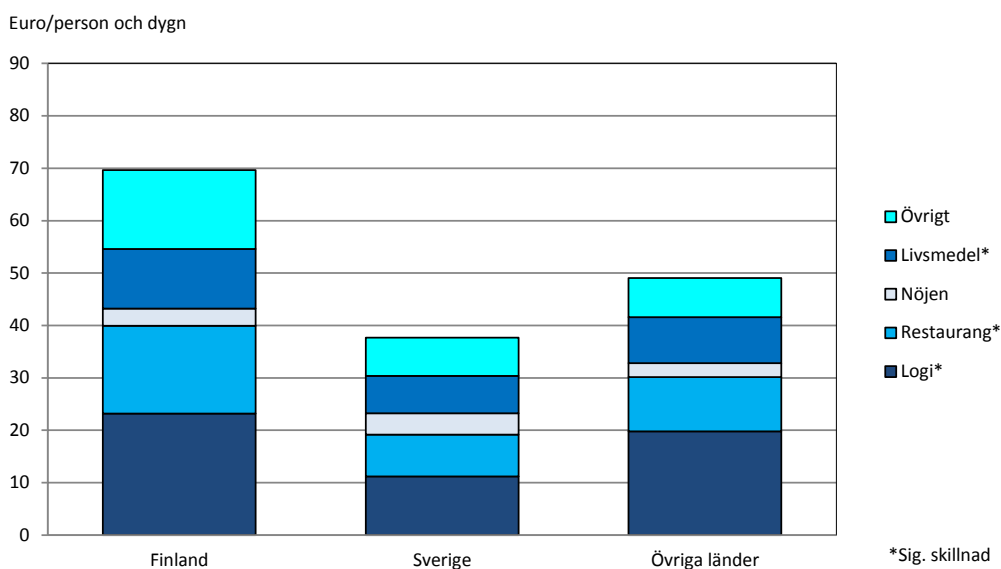
Figur 33. Övernattande turisters genomsnittliga dygnskonsumtion enligt säsong och region 2013



Turister som övernattat i staden spenderade mer än dubbelt så mycket per person och dygn jämfört med turister som övernattat i någon landskommun. De spenderar nämligen betydligt mer på logi, restaurangbesök och övrigt än turister som övernattat på landet, vilka spenderar mer på livsmedelsinköp.

Intressant att notera är att den genomsnittliga turistens dygnskonsumtion är aningen högre under lågsäsongen jämfört högsäsongen.

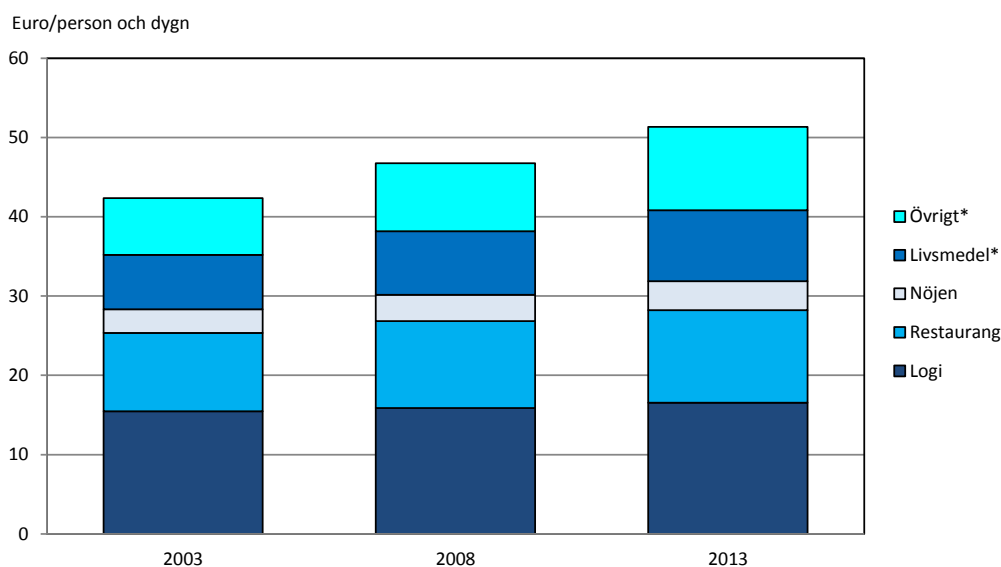
Figur 34. Övernattande turisters genomsnittliga dygnskonsumtion enligt deras hemland 2013



Då vi jämför de olika turisternas landkonsumtion per person och dygn enligt deras hemland framkommer signifikanta skillnader. En turist från Finland spenderar i

snitt 70 euro per person och dygn, medan en svensk turists dygnskonsumtion är i snitt 38 euro. Den genomsnittliga finska turisten spenderar mer än de övriga turisterna på alla utgiftsslag förutom nöjen.

Figur 35. Övernattande turisternas genomsnittliga dygnskonsumtion per utgiftsslag 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser)



Den genomsnittliga turistens dygnskonsumtion har ökat med 10 procent mellan undersökningarna; från 42 euro 2003 till 47 euro 2008 och 51 euro 2013 (signifikanta skillnader). Det är främst de övriga utgifterna som har ökat följt av livsmedelutgifterna.

4.6 Turisternas konsumtion under resorna till och från Åland

Under avreseintervjuerna uppskattade turisterna även utgifterna för själva transporttjänsten (resebiljetter och eventuella hytter) samt konsumtionen under resan till och från Åland (t.ex. tax-free inköp och restauranginköp).

Eftersom turisterna intervjuades på Åland, var de tvungna att uppskatta konsumtionen under hemresan. Uppgifterna om ombordspenderingen bygger sålunda på grova uppskattningar.

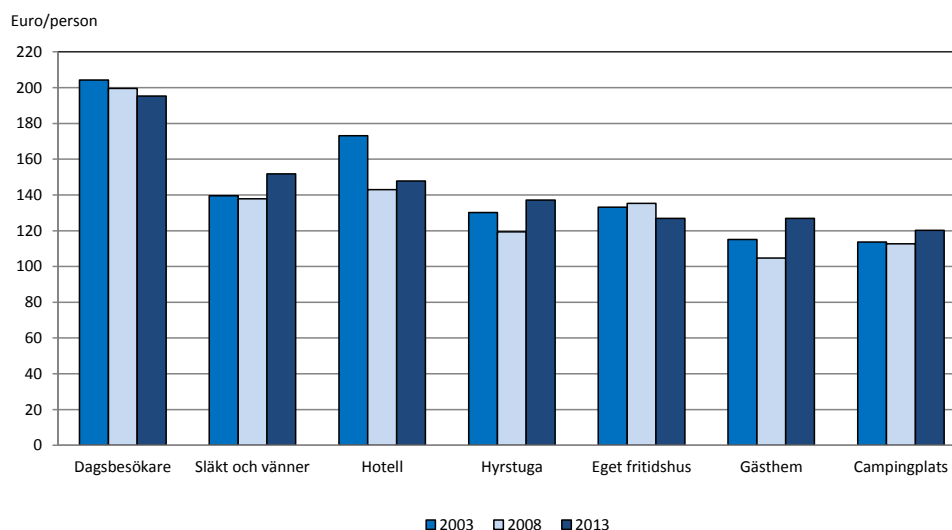
Konsumtion under resorna enligt inkvarteringsform

I figuren nedan kan vi i jämförelse mellan åren se att det fortsättningsvis är dagsbesökarna som spenderar mest på sina resor till och från Åland, men att resekostnaderna för besökarna av släkt och vänner har ökat och ligger 2013 på samma nivå som hotellgästernas resekostnader.

Intressant att notera är att de totala resekostnaderna har hållits på ungefär samma

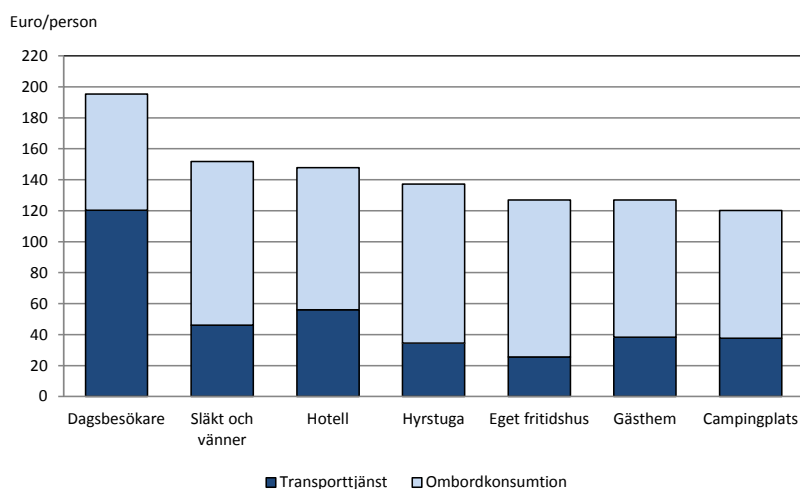
nivå som år 2008 eller ökat något. Däremot har de totala resekostnaderna minskat för besökarna av eget fritidshus och dagsbesökarna jämfört med år 2008.

Figur 36. Turisternas konsumtion under resorna (transporttjänst och ombordkonsumtion) till och från Åland enligt turisternas inkvarteringsform 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser)



I figuren nedan jämförs olika turistgruppers genomsnittliga resekostnader, indelat i transporttjänst och ombordkonsumtion, enligt deras inkvarteringsform. Som vi ser har dagsbesökarna de klart högsta totala resekostnaderna per person (totalt 195 euro/person). Det ingår nämligen relativt många flygresenärer i denna grupp. Campinggästerna är den grupp av turister som spenderar minst på resorna till och från Åland (totalt 120 euro/person).

Figur 37. Turisternas konsumtion under resorna till och från Åland enligt turisternas inkvarteringsform 2013



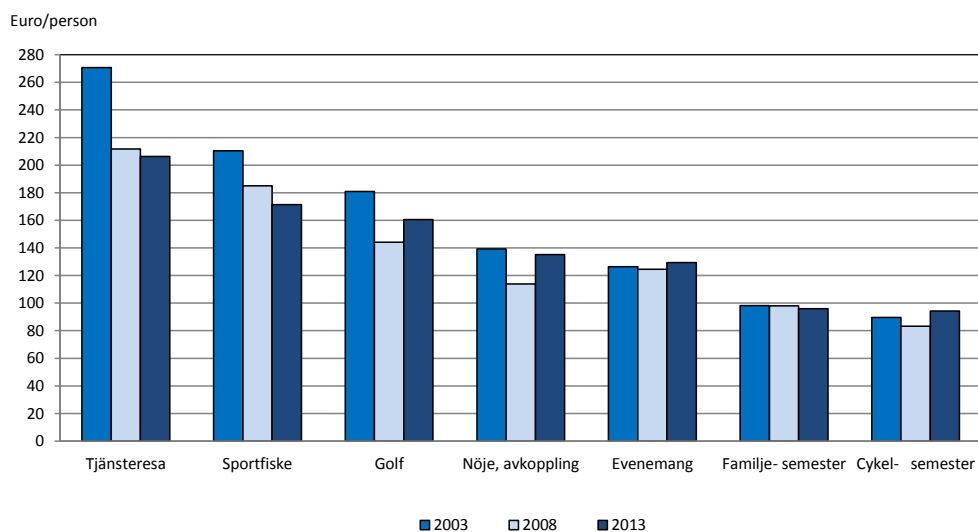
Om vi tittar lite närmare på kostnaderna för ombordkonsumtionen (exklusive transporttjänsten), så kan vi se att besökarna av släkt och vänner, de med eget fritidshus på Åland samt de som hyr stuga är de turistgrupper som spenderar mest ombord, drygt 100 euro per person. De lägsta utgifterna för själva transporttjänsten har de som besöker eget fritidshus.

Konsumtion under resorna enligt syftet med resan

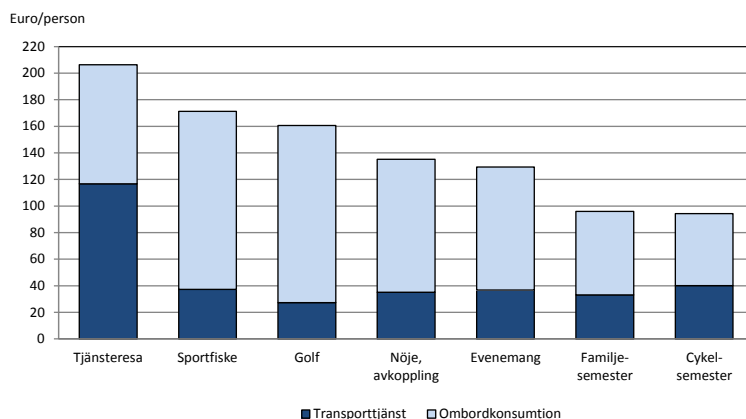
Då det gäller konsumtionen under resorna till och från Åland enligt syftet med ålandsresan (se figuren nedan) kan vi se att det fortsättningsvis är personer på tjänsteresa som spenderar mest på och under resorna följt av sportfiskare och golfare.

De totala resekostnaderna för sportfiskarna har dock minskat något, medan resekostnaderna har ökat för de som uppgett att huvudsyftet med resan var nöje, golf eller cykelsemester. För de övriga turistgrupperna ligger resekostnaderna på ungefär samma nivå som 2008.

Figur 38. Turisternas konsumtion under resorna (transporttjänst och ombordkonsumtion) till och från Åland enligt syftet med resan 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser)



Figur 39. Turisternas konsumtion under resorna till och från Åland enligt syftet med resan 2013

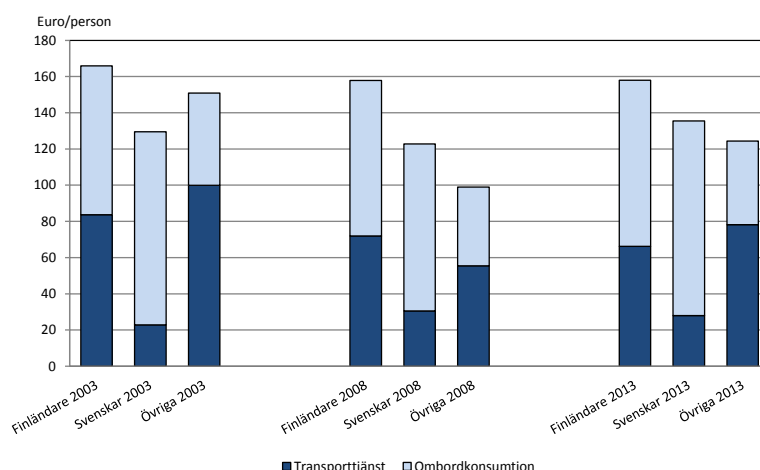


Sportfiskarna och golfarna spenderar mest pengar ombord (drygt 130 euro/person), medan de som är här i tjänstens tecken i större utsträckning flyger jämfört med de andra turistgrupperna.

Konsumtion under resorna enligt turisternas hemland

Då vi jämför de olika turistgruppernas resekostnader enligt deras hemland framkommer signifikanta skillnader. Finländarna är den turistgrupp som fortsättningsvis spenderar mest totalt sett (cirka 160 euro/person) jämfört med svenskarna och övriga turister (se figuren nedan). De övriga turisterna betalar mest för själva transporttjänsten²⁰, medan svenskarna konsumerar mest ombord.

Figur 40. Turisternas konsumtion under resorna till och från Åland enligt deras hemland 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser)



Jämfört med resultaten i 2008 års undersökning har finländarnas totala kostnader

²⁰ Hela 15 procent av intervjuerna med turister från övriga länder är gjorda på flygfältet jämfört med 6 procent av intervjuerna med finländare och 2 procent av intervjuerna med svenskar.

för resorna till och från Åland hållits relativt konstanta. Svenskarnas resekostnader har ökat, vilket beror på att konsumtionen ombord har ökat. Även övriga turisternas totala resekonsumtion har ökat, vilket främst beror på högre kostnader för transporttjänsterna.

Alternativa resmål till Åland

I slutet av avreseintervjuerna frågade intervjuerna även turisterna om alternativa resmål till Åland (se fråga 16 i intervjuformat i bilagan). Av de cirka 1 570 tillfrågade turisterna uppgav 12 procent ett alternativt resmål, av vilka runt 30 procent svarade vardera Sverige och Finland (inklusive Lappland). Nästan 10 procent svarade Estland. Av dem som svarat på frågan svarade 5 procent att de hade rest till Lappland och 10 procent till Stockholms skärgård, Gotland och Öland.

Hela 86 procent av dem som uppgett Finland som alternativt resmål var finländare. På motsvarande sätt var över hälften av dem som uppgett Sverige svenskar och 43 procent finländare.

4.7 Hushållsundersökningens resultat

I detta avsnitt redogör vi kortfattat för den så kallade hushållsundersökningens resultat, som bland annat använts för att uppskatta turisternas övernattningar hos släkt och vänner på Åland samt ålänningarnas andel av det totala inresandet till Åland.

Under hösten 2013 skickade ÅSUB ut en enkät till 613 slumpvis utvalda ålänningar i åldern 18-80 år²¹. Totalt svarade 362 personer på enkäten²², vilket gav en svarsprocent på 60 procent. Enkätsvaren viktades för att bättre motsvara rampopulationens sammansättning

Ålänningarnas resor

Av de som hade svarat på enkäten uppgav 95 procent (96 procent 2008) att de hade rest utanför Åland det senaste året (30.09.12-01.10.13). Andelen var lika stor för kvinnorna som för männen. Samtliga svarande i den yngsta åldersgruppen (34 år och yngre) uppgav att de under året rest utanför Åland, medan motsvarande andel för de 65 år fyllda var 83 procent.

I snitt hade de svarande rest drygt åtta gånger utanför Åland under året (se figuren nedan), vilket är en minskning från 2008 års undersökning (10 gånger). Det var specifikt resor till Sverige med fartyg som hade minskat i antal (se

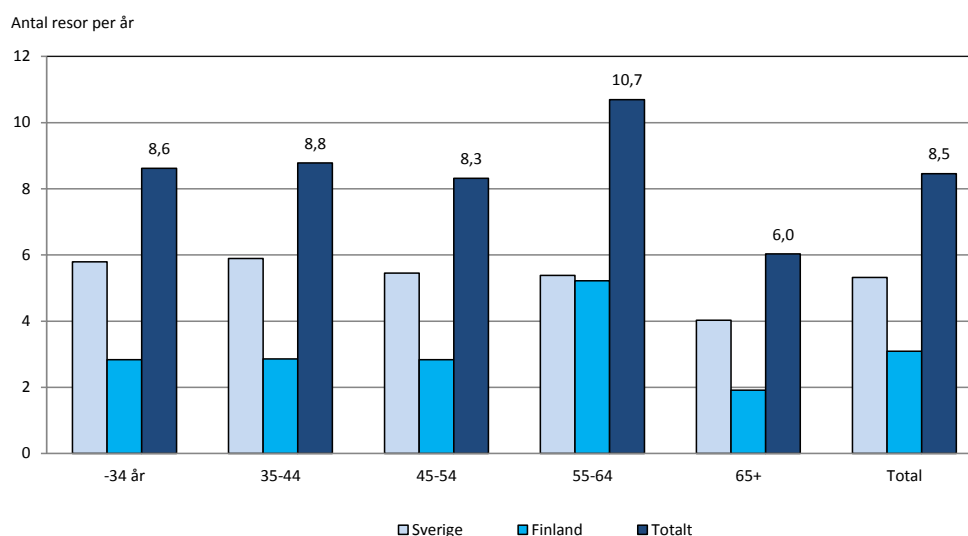
Figur 60).

²¹ 10 svar kom i retur.

²² Drygt 40 respondenter svarade på webben.

Man kan konstatera att de åländska männen under perioden rest marginellt fler gånger (8,6 gånger) än de åländska kvinnorna (8,3 gånger). Mariehamnarna är fortsättningsvis de som reser mest av ålänningarna, 9,1 gånger mot övriga ålänningars resor 7,9 gånger. Skillnaderna är dock inte signifikanta, vilket de däremot är om man ser på de svarandes ålder.

Figur 41. Ålänningarnas resor utanför Åland enligt ålder



I figuren kan vi se att svarande i ålder 55-64 år rest flest gånger utanför Åland, medan svarande i den äldsta åldersgruppen reser minst.

En jämförelse med resultaten i 2008 års undersökning visar att, den yngsta åldersgruppen stod för den största nedgången i antal resor. Deras resor har minskat från 12 i genomsnitt 2008 till 8,6 stycken 2013. 55-64 var den enda åldersgrupp vars resor har ökat en aning, från 10,2 resor år 2008 till 10,7 år 2013 resor.

Om vi tar det genomsnittliga antalet resor per åldergrupp gånger antalet ålänningar i respektive åldergrupp, kommer vi upp till drygt 180 000 resor bland 18- till 80-åringar. Till detta kommer 0-17 åringars och de 81 år fyllda äldres resor, vilka grovt kan skattas till runt 30 000. Ålänningarnas resor under perioden kan sålunda grovt uppskattas till runt 210 000 eller 10 procent (11 procent 2008) av det totala antalet inresande till Åland 2013.²³

Turisternas övernattningar i de åländska hushållen

Då det gällde frågan om någon person utanför Åland hade övernattat i bostaden eller fritidshuset under året, uppgav 57 procent att de hade haft övernattande icke

²³ 2 056 398 inresande enligt den officiella statistiken.

åländska gäster i sitt hem (61 procent 2008). En större andel av de åländska kvinnorna (65 procent) jämfört med männen (49 procent) svarade jakande på frågan.

Ser man på de svarandes ålder så är det fortsättningsvis främst 55-64-åringarna (68 procent) som uppgett att de haft övernattande besökare, medan motsvarande andel av 18-34-åringarna är 45 procent.

En större andel av Mariehamnarna (62 procent) jämfört med de övriga ålänningarna (54 procent) upp gav att de haft övernattande icke åländska besökare. Jämfört med 2008 års undersökning kan man dock konstatera att andelen Mariehamnare som har haft övernattande turister har minskat (71 procent 2008), medan andelen varit stabil på landsbygden (53 procent).

De svarande upp gav att de i snitt hade haft 4,6 (6,5 stycken 2008) övernattande icke åländska besökare under perioden oktober 2012 till september 2013, vilka i snitt hade övernattat 16 nätter (21 nätter 2008).

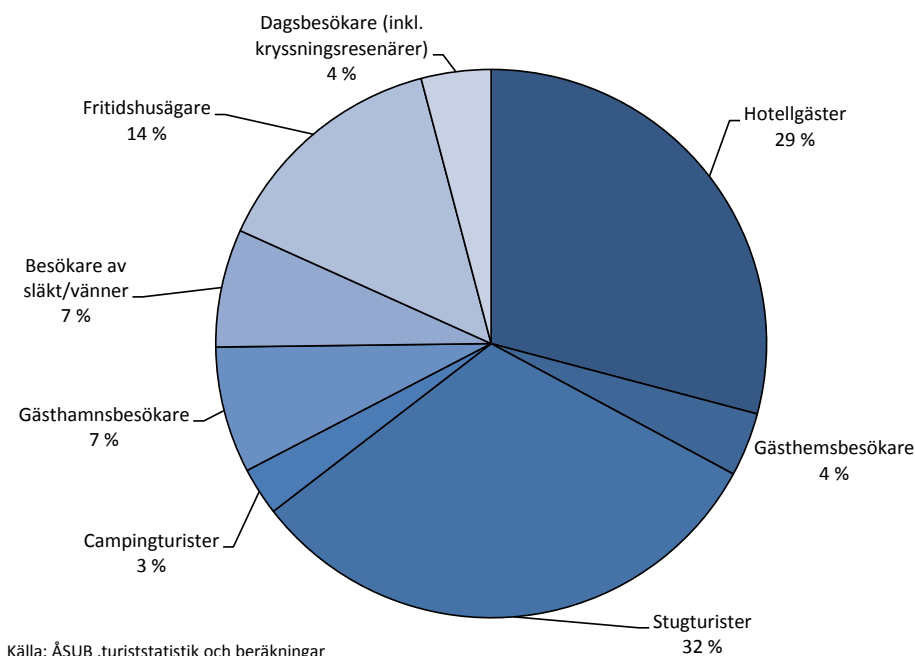
Genom att ta antalet hushåll i Mariehamn respektive antalet hushåll i landskommunerna gånger det genomsnittliga antalet besökare i staden respektive landskommunerna, kan vi uppskatta antalet besökare av släkt och vänner till drygt 60 000. På motsvarande sätt kan vi grovt uppskatta antalet övernattningar hos släkt och vänner till drygt 210 000 (263 000 år 2008).

Endast fem stycken svarande har uppgett att de hyrt ut sin bostad/sitt fritidshus under året, vilket är alldeles för få svarande för att vidareutveckla analysen.

4.8 Sammanfattning av utgiftsmetodens resultat

I detta kapitel sammanfattar vi utgiftsmetodens resultat, det vill säga turisternas landkonsumtion på Åland, genom att vi tar den genomsnittliga dygnskonsumtionen per turistgrupp gånger antalet övernattningar respektive antalet anlända turister enligt turiststatistiken och ÅSUBs uppskattningar.

Figur 42. Turistgruppernas landkonsumtion på Åland 2013 (91,3 miljoner euro inklusive moms) enligt deras inkvarteringsform



Totalt beräknas turisternas landkonsumtion på Åland 2013 uppgå till 91,3 miljoner euro. De två viktigaste turistgrupperna i detta avseende är stugturisterna och hotellgästerna, som stod för runt 30 procent av konsumtionen vardera.

Fritidshusägarna och besökarna av släkt och vänner, vilkas övernattningar inte ingår i den officiella inkvarteringsstatistiken, stod för 14 respektive sju procent av landkonsumtionen. Gästhamnsbesökarna stod också för sju procent av landkonsumtionen, medan gästhemsbesökarnas, campingturisternas och dagsbesökarnas andel av landkonsumtion var under fem procent vardera.

En jämförelse med resultatet från 2008 års undersökning visar att turistgruppernas andelar av landkonsumtionen har hållits relativt konstant och varierat med endast en till tre procentenheter.

Tabell 1. Turistgruppernas landkonsumtion på Åland (inklusive moms)²⁴ enligt deras inkvarteringsform 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser) (1 000 euro)

Turistgrupp	2003	2008	2013	Förändring €	Förändring %
				2008-2013	2008-2013
Hotellgäster	22 260	23 009	26 585	3 577	16 %
Gästhemsbesökare	3 756	4 543	3 433	-1 110	-24 %
Stugturister	27 737	31 486	28 860	-2 626	-8 %
Campingturister	3 881	3 663	2 577	-1 086	-30 %
Gästhamnsbesökare	4 849	5 314	6 806	1 492	28 %
Besökare av släkt/vänner	5 828	8 281	6 350	-1 931	-23 %
Fritidshusägare	9 470	11 301	12 912	1 610	14 %
Dagsbesökare (inkl. kryssningsresenärer)	4 299	2 595	3 736	1 141	44 %
Totalt	82 079	90 192	91 259	1 067	1 %

I tabellen ovan ser vi att den totala landkonsumtionen har ökat med drygt en miljon euro jämfört med 2008 års undersökning. Hotellgästernas konsumtion har ökat med nästan 3,6 miljoner euro, fritidshusägarnas med 1,6 miljoner euro, gästhamnsbesökarnas med 1,5 miljoner euro och dagsbesökarnas med 1,1 miljoner euro. Stugturisternas landkonsumtion minskade däremot med 2,6 miljoner euro och besökarnas av släkt och vänner med 1,9 miljoner euro²⁵. Dessutom minskade gästhemsbesökarnas och campingturisternas landkonsumtion med vardera 1,1 miljoner euro.

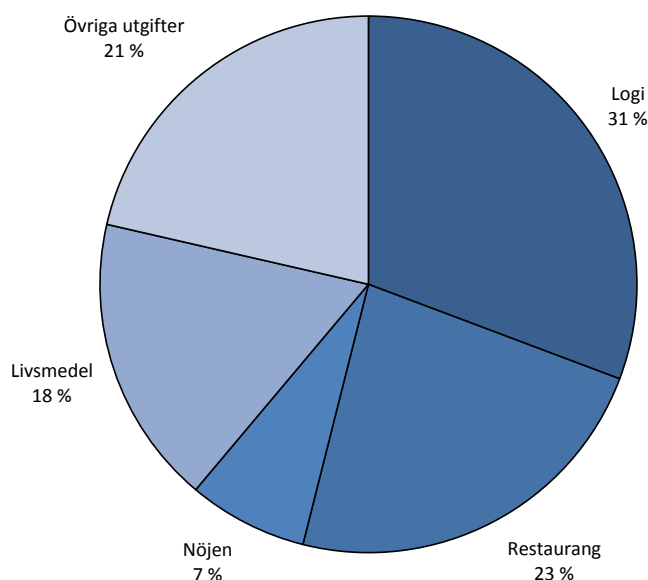
Orsaken till att stugturisternas landkonsumtion har minskat, trots att deras genomsnittliga dygnskonsumtion ökat, är att antalet stugövernattningar har minskat från 2008 till 2013 (se Figur 7). Även antalet övernattningar i de åländska gästhemmen och på campingplatserna har minskat, medan hotellövernattningarna har ökat (se även Figur 8).

Förutom utvecklingen av antalet övernattningar påverkar alltså även utvecklingen av den genomsnittliga dygnskonsumtionen de olika turistgruppernas landkonsumtion.

²⁴ Den allmänna mervärdesskattesatsen har ökat från 22 procent 2008 till 24 procent 2013. Därtill har skattesatsen för till exempel inkvartering, persontransporttjänster, inträdesavgifter och tjänster som möjliggör utövande av idrott stigit från 8 till 10 procent. Däremot har skattesatsen för restaurangtjänster sjunkit från 22 till 14 procent och skattesatsen för livsmedel från 17 till 14 procent.

²⁵ I avsnitt 4.7 konstaterade vi att antalet övernattningar hos släkt och vänner har minskat från 2008 till 2013 (från 263 000 till 210 000 övernattningar 2013.)

Figur 43. Turisternas landkonsumtion på Åland 2013 (91,3 miljoner euro inklusive moms) per utgiftspost



Som vi ser i cirkeldiagrammet ovan gick 31 procent av turisternas landkonsumtion till logi, 23 procent till restaurang- och kafébesök, 18 procent till matinköp, sju procent till nöjen och 21 procent "övrigt".

Även fördelningen av turisternas landkonsumtion på de olika utgiftsposterna, överensstämmer i stort med resultaten från 2008 års undersökning. Logikostnaderna har minskat med ett par procentenheter, medan de övriga kostnaderna stigit med ett par procentenheter. Då utgjorde 33 procent av landkonsumtionen kostnader för logi, 24 procent restaurangbesök, 17 procent matinköp, 7 procent nöjen och övriga utgifter 19 procent.

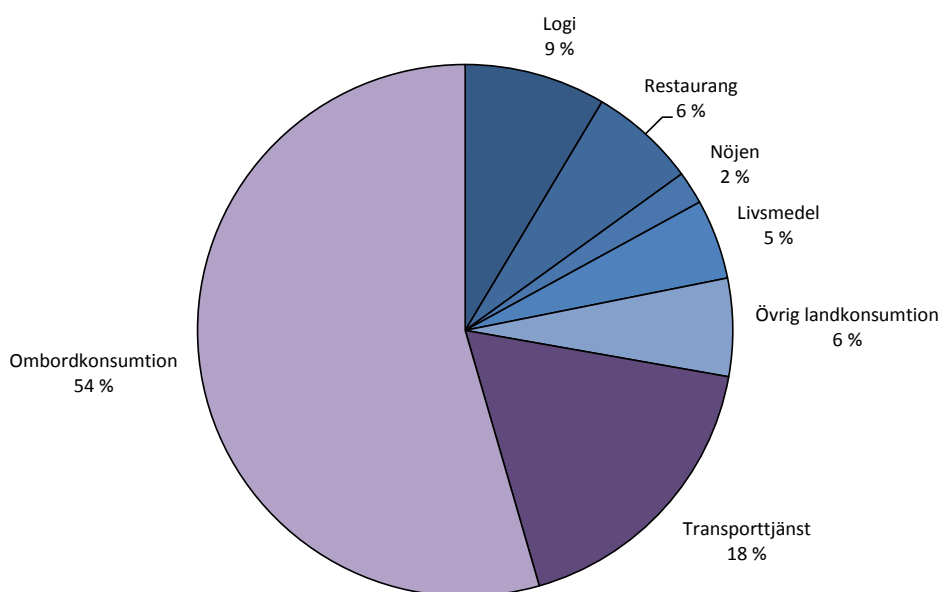
Tabell 2. Turisternas landkonsumtion på Åland per utgiftspost (inklusive moms) 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser) (1 000 euro)

Utgiftspost	2003	2008	2013	Förändring €	Förändring %
				2008-2013	2008-2013
Logi	28 451	29 623	28 044	-1 580	-5 %
Restaurang	19 120	22 020	21 169	-850	-4 %
Nöjen	5 612	6 493	6 568	75	1 %
Livsmedel	12 946	14 994	15 941	947	6 %
Övriga utgifter	15 950	17 061	19 537	2 476	15 %
Totalt	82 079	90 192	91 259	1 068	1 %

En jämförelse med resultaten från de tidigare turistundersökningarna visar alltså att turisternas landkonsumtion ökat med drygt en miljon euro eller en procent från år 2008, inflationen beaktad. Tittar man lite närmare på vilka utgifter som har ökat så kan man se att de övriga kostnaderna ökat mest följt av livsmedelsutgifterna,

medan logikostnaderna och utgifterna för restaurangbesök minskade jämfört med 2008 års undersökning.²⁶

Figur 44. Turisternas landkonsumtion på Åland och utgifter för resorna till och från Åland på ålandsägda färjor och fartyg 2013 (328 miljoner euro inklusive moms) per utgiftspost



Om man till turisternas landkonsumtion adderar turisternas utgifter för transporttjänsten och ombordkonsumtionen på ålandsägda färjor och fartyg, så uppgår den totala turisminkomsten till runt 328 miljoner euro.

De totala utgifterna för transporttjänsten och ombordkonsumtionen under resorna till och från Åland på ålandsägda rederier har uppskattats till cirka 237 miljoner euro. Hela 75 procent av detta utgör ombordkonsumtion och 25 procent kostnader för själva transporttjänsten. Jämfört med resultaten från 2008 års undersökning har kostnaderna för resorna ökat marginellt.

Fördelningen av turisternas totala konsumtion (land- och ombordkonsumtion på ålandsägda fartyg) överensstämmer i stort med fördelning från 2008 års undersökning. Om andelarna skiljer sig mellan åren så är det endast med någon procentenhet. Ombordkonsumtionens andel har dock minskat med tre procentenheter och transporttjänsten ökat med tre procentenheter.

Enligt uppgiftmetoden uppskattas turisternas landkonsumtion reellt ha ökat med runt en procent liksom utgifterna för och under resorna till och från Åland.

²⁶ Intressant att notera är att enligt det åländska konsumentprisindexet steg priserna från 2008 till 2013 totalt med 9,5 procent. Varugruppen *restauranger och hotell* steg med 15,2 procent och gruppen *livsmedel och alkoholfria drycker* med 11,9 procent, medan varugruppen *kläder och skor* endast ökade med 0,6 procent från 2008 till 2013. Varugruppen *alkoholhaltiga drycker och tobak* steg med hela 24,3 procent.

5. Ålands turisminkomster enligt företagens uppgifter

Metoden i den här undersökningen bygger på att från två håll försöka uppskatta turisminkomsten inom åländsk samhällsekonomi, dels genom att fråga turisterna om deras utgifter för olika varugrupper och tjänster, dels genom att fråga företagen om deras försäljning till turister. I föregående kapitel redogjorde vi för utgiftsmetodens resultat och i detta kapitel redogör vi för inkomstmetodens resultat.

Uppskattningen av turistinkomsterna på basen av företagens inkomster baseras i första hand på en enkät till åländska företag. Under hösten 2013 skickades sålunda en enkät till drygt 220 åländska företag, näringsidkare och lantbrukare. Urvalet stratifierades på basen av företagsstorlek och bransch, så att tyngdpunkten låg på de större företagen och så att alla branscher finns representerade i tillräcklig utsträckning.²⁷ Av urvalsföretagen besvarade 70 procent enkäten.

Uppgifterna i företagsenkäten gällde företagets omsättning, löneutbetalning och antal anställda 2012. Företagen ombads uppskatta hur stor andel av deras totala omsättning 2012 som gick till turister. Dessa andelar har sedan tillämpats på 2013 års preliminära uppgifter om företagets omsättning per bransch, som ÅSUB har tillgång till i mervärdesskatteregistret.

Därtill har information från ÅSUBs inkvarteringsdatabas använts, i vilken ingår uppgifter om antalet övernattningar per inkvarteringsanläggning och inom vilken bransch företaget som bedriver anläggningen är registrerad. Många företag inom näringen är nämligen också verksamma inom andra branscher än hotell- och restaurangbranschen, då turismverksamheten ofta är säsongbetonad bisyssla. Turismen utgör en naturlig del i det mångsyssleri som är av stor betydelse för den åländska glesbygden och skärgården. Exempel på branscher där inkvarteringsverksamhet finns registrerad är jordbruk och byggverksamhet.

Turisminkomsten har beräknats på basen av två olika definitioner av turism:

- den snävaste enligt vilken turisminkomsten uppstår genom försäljning av varor och tjänster till turister i land på Åland (*Landturism*) samt
- den bredaste enligt vilken turisminkomsten består av all försäljning till turister som reser till Åland, rese- och turistprodukter som åländska företag tillhandahåller utanför Åland inklusive ålandsägda fartygs försäljning till turister som inte kommer till Åland samt ålänningars inköp av resetjänster av åländska företag (*Total turism*).

²⁷ I denna undersökning koncentrerade vi oss i större utsträckning än tidigare på sådana företag som kan tänkas ha turisminkomster.

Tabell 3. Den turistrelaterade omsättningen²⁸ (exklusive moms) per bransch 2013 enligt företagens uppgifter (1 000 euro)

Branschnummer NI 2008	Bransch	Landturismens andel av omsättningen, %	Turisminkomst från landturismen, 1000 euro	Totala turismens andel av omsättningen, %	Turisminkomst från totala turismen, 1000 euro
01, 02, 03	Jord- o skogsbruk, fiske	1,9	1 332	1,9	1 332
35, 36	Energi- o vattenförsörjning	0,7	426	0,7	426
41, 42, 43	Byggnadsverksamhet	2,3	3 684	2,3	3 684
45, 473, 46	Partihandel, handel o rep. av motorfordon	1,1	3 758	1,1	3 758
471-472, 474-477, 479	Detaljhandel	8,9	21 400	8,9	21 400
55, 56	Hotell- o restaurangverksamhet	61,2	32 411	61,2	32 411
49	Landtransport	2,0	917	2,0	917
50	Sjötransport ¹	1,7	12 760	81,3	615 849
79	Resebyråverksamhet	17,8	1 346	97,9	7 382
53, 61	Post- och telekommunikation	2,6	1 766	2,6	1 766
64	Finansförmedling, bankverksamhet	0,2	286	0,2	286
92, 93	Rekreations-, kultur- o sportverksamhet	4,2	3 983	16,0	15 264
69, 70, 71, 73, 81, 82, 96	Andra företagstjänster o annan service	0,9	431	0,9	431
10	Livsmedelsindustri	0,6	599	0,6	599
Totalt		3,5	85 101	29,1	705 507

¹ I sjötransport ingår även rederiernas resebyråverksamhet

Landturisminkomsten störst inom hotell- och restaurangbranschen

Som vi ser i tabellen ovan var turisminkomsten från landturismen 2013 uppskattningsvis 85,1 miljoner euro (exkl. moms) enligt inkomstmetoden. Den landbaserade turisminkomsten är störst inom branschen hotell- och restaurangverksamhet (32,4 miljoner euro), men även inom detaljhandeln (21,4 miljoner euro) och sjötransport²⁹ (nästan 12,8 miljoner euro) är landturisminkomsten betydande.

Då man ser på de olika branschernas landturisminkomster som en andel av den totala omsättningen inom respektive bransch är även resebyråverksamheten (17,8 procent) samt rekreations-, kultur- och sportverksamheten (4,2 procent) viktiga.

Den totala turisminkomsten uppgick till drygt 705 miljoner euro

Enligt den bredaste definitionen av åländsk turism (inklusive verksamheten utanför Åland, den åländska färjenäringen samt ålänningarnas egna köp av turismtjänster) uppgick den totala turisminkomsten till uppskattningsvis 705 miljoner euro (se tabellen ovan). Enligt denna definition uppkommer större delen av de totala turisminkomsterna inom sjötransportsektorn, förutom inom den tidigare nämnda hotell- och restaurangverksamheten, detaljhandeln samt rekreations-, kultur- och sportverksamheten.

Jämförelser med resultaten från 2008 års undersökning

Det bör poängteras att det inte är alldeles okomplicerat att jämföra resultaten i denna undersökning med dem i 2008 års undersökning. Jämförelserna bör sålunda tolkas med viss försiktighet. Nya företag har nämligen kommit till och gamla har

²⁸ Omsättningen innefattar sådan del av företagets verksamhet som sker utanför den åländska ekonomins gränser och sålunda inte ingår i BNP beräkningarna.

²⁹ I sjötransport ingår även rederiernas resebyråverksamhet.

lagts ned eller fusionerats med andra företag, fartyg har flaggats ut eller sålts. Företagens näringsgrensindelning har även ändrats från NI 2002 till NI 2008, vilket medför att vissa branschvisa uppgifter inte längre är direkt jämförbara med tidigare uppgifter. Dessutom har vi endast tillgång till preliminära omsättnings- och BNP-siffror för 2013.

Om vi jämför turismandelarna av den totala omsättningen inom näringslivet, kan vi se att landturismens andel av omsättningen ligger på samma nivå som 2008 nämligen 3,5 procent, medan den totala turismens andel av omsättningen har sjunkit till 29,1 procent (30,4 procent 2008).

Då det gäller turisminkomsten från *landturismen* har den ökat jämfört med 2008 års undersökning för följande branscher: byggverksamhet, hotell- och restaurangverksamhet, landtransport, handel totalt och livsmedelsindustri. De övriga branschernas turisminkomster har minskat jämfört med resultaten i 2008 års undersökning.

Då det gäller utvecklingen av *den totala turisminkomsten* jämfört med 2008 års undersökning så har de totala turisminkomsterna inom sjötransportsektorn ökat med ett par procent, medan de totala turisminkomsterna inom den sjöfartsbaserade delen av branschen rekreations-, kultur- och sportverksamhet har minskat betydligt liksom resebyråverksamheten, vilken tidigare även inkluderade bland annat lufttransport. Vi bör komma ihåg att enskilda större företags agerande kan ge tydliga utslag i siffrorna och att man sålunda bör beakta det åländska näringslivets småskalighet när resultatet analyseras.

Om man jämför de uppskattade turisminkomsterna i den här undersökningen med dem i 2008 års undersökning, kan man uppskatta att den landbaserade turismen reellt vuxit med nästan sex procent och den totala turisminkomsten med 0,5 procent. Omsättningen inom det åländska näringslivet ökade reellt med runt fyra procent från 2008 till 2013.

6. En jämförelse av utgifts- och inkomstmetodens resultat

Möjligheterna att direkt jämföra utgifts- respektive inkomstmetodens resultat är begränsade. För det första omfattar utgiftsmetodens resultat mervärdesskatt, vilket inte inkomstmetodens resultat gör. Turisterna betalar mervärdesskatt i samband med sina inköp, medan företagens totalomsättning inte omfattar mervärdesskatt.

För det andra är definitionen på den totala turisminkomsten (inklusive försäljning ombord på fartygen med mera) olika enligt de två metoderna. För den landbaserade turismen har definitionen förenhetligats för att möjliggöra jämförelser, men för den turisminkomst som inkluderar utgifter under resan skiljer sig definitionen till sin omfattning. Den totala turisminkomsten enligt utgiftsmetoden inbegriper utgifterna för resan till och från Åland samt konsumtionen under resan på ålandsägda bolag för turister som reser till Åland.

Enligt inkomstmetoden ingår i den totala turisminkomsten, förutom de inkomster som fångas in genom utgiftsmetoden, tre andra slag av turisminkomster:

- ålänningarnas konsumtion av turismtjänster från åländska företag, bland annat resebyråverksamhet,
- åländska företags turistrelaterade inkomster från verksamhet utanför Åland samt
- åländska passagerarrederiernas inkomster från turister som inte kommer till Åland.

Jämförelser mellan utgifts- och inkomstmetoden kan således endast göras när det gäller den landbaserade turismen.

För det tredje är möjligheterna att göra jämförelser per bransch begränsade. Utgiftsmetoden ger information om turisternas konsumtionsbeteende och hur mycket de spenderar på olika utgiftsposter, vilket betyder att resultatet räknas ut på basen av de utgiftsposter turisterna angett. Vid beräkning enligt inkomstmetoden noteras inkomsten i den bransch där företaget är registrerat. Eftersom mångsyssleriet är så vanligt inom företagsverksamheten på Åland och speciellt i samband med turismverksamhet, finns det därmed en hel del inkomster från inkvarteringsverksamhet som enligt inkomstmetoden registreras på andra branscher såsom jordbruk och byggverksamhet.

De båda metoderna som används i denna undersökning har olika fördelar. Inom utgiftsmetoden framgår det tydligare från vilka utgiftsposter turisminkomsten genereras, eftersom inkomstmetodens problem med företagets branschtillhörighet inte finns. Utgiftsmetoden möjliggör även jämförelser mellan olika turistgruppers penninganvändning, till exempel mellan de olika inkvarteringsformer som valts eller jämförelser i konsumtionsmönstret beroende på resans syfte. Fördelen med inkomstmetoden är att den knyter närmare an till beräkningen av nationalräkenskaperna och sålunda blir mer jämförbar med beräkningen av

omfattningen på andra branscher inom ekonomin. Branschindelningen kan inte av praktiska skäl vara exakt den samma i de två metoderna, men utgiftsposterna enligt utgiftsmetoden och branscherna enligt inkomstmetoden har så långt som möjligt anpassats så att de bättre ska motsvara varandra.

I tabellen nedan görs en sammanfattande jämförelse mellan resultaten för de två metoderna på branschnivå. Jämförelsen görs exklusive mervärdesskatt, vilket betyder att mervärdesskatten dragits bort från de olika utgiftsposterna enligt utgiftsmetoden, samt endast för den landbaserade turisminkomsten. Definitionen för den landbaserade turismen är gemensam för de båda metoderna.

Tabell 4. Landturismen - en jämförelse av inkomst- och utgiftsmetodens resultat för vissa branscher

Branschnummer NI 2008	Branscher enligt inkomstmetoden	Utgiftsmetoden 1000 euro (exkl. moms)	Inkomstmetoden 1000 euro (exkl. moms)
01, 02, 03, 10, 35, 36, 55, 56	Hotell- o restaurangverksamhet ¹	43 732	45 959
45, 46, 471-477, 479	Detaljhandel, partihandel, handel o rep. av motorfordon	26 549	25 158
92, 93	Rekreations-, kultur- o sportverksamhet	5 682	3 983
49, 50, 79	Land-, sjötransport, resebyråverksamhet	1 641	4 816
69, 70, 71, 73, 81, 82, 96	Andra företagstjänster o annan service ²	1 547	3 419
	Övrigt t.ex. post- och telekommunikationer, bankverksamhet	298	1 766
	Totalt	79 449	85 101

¹ Inklusivt en del av byggverksamhet och sjötransportens resebyråverksamhet

² Inklusivt en del av byggverksamheten

I tabellen ovan kan vi se att turisminkomsten enligt inkomstmetoden är nästan 5,7 miljoner euro högre än turisminkomsten enligt utgiftsmetoden. Det finns flera förklaringar till detta. Enligt inkomstmetoden har byggsektorns turisminkomster ökat avsevärt (från 365 000 euro 2008 till nästan 3,7 miljoner euro 2013), vilket inte syns i turisternas intervjuvar.

Även då det gäller branschen *Övrigt* så är turisminkomsterna större enligt inkomstmetoden, vilket kan bero på turisternas svårigheter att under intervjun komma ihåg de övriga utgifterna. Dessa problem fanns även i de tidigare undersökningarna.

Branscherna *Land-, sjötransport, resebyråverksamhet* har även i de tidigare undersökningarna varit större enligt inkomstmetoden, vilket kan bero på att här också kan ingå utgifter för resor till och från Åland.

Tabell 5. Turisternas konsumtion iland 1995, 1997, 2003, 2008 och 2013 (2013 års priser) 1 000 euro

År	Utgiftsmetoden (exkl. moms)	Inkomstmetoden (exkl. moms)
1995	38 548	38 322
1997	62 807	63 923
2003	71 568	70 974
2008	78 512	80 388
2013	79 449	85 101

Som vi ser i tabellen ovan överensstämmer de båda metodernas resultat i stort med varandra i de tidigare undersökningarna, medan inkomstmetodens resultat i den här undersökningen är 5,7 miljoner större än utgiftsmetodens. Man kan dock anta att de turister som kom till Åland 2013 spenderade drygt 80 miljoner (euro exklusive moms).

I Figur 64 i bilagan visas omfattningen och huvudstrukturen i Ålands handel med omvärlden. Enligt ÅSUBs rapport *Ålands externa varu- och tjänstehandel 2011* uppgick exporten till cirka 880 miljoner euro, av vilket nio procent utgjorde landturism och 24 procent icke-ålänningars konsumtion ombord på åländska fartyg.

7. Turismens betydelse i den åländska ekonomin

Såsom vi tidigare konstaterat varierar turismens ekonomiska betydelse beroende på hur man definierar turismen. Om man använder det samlade resultatet av den här turismundersökningen och tillämpar det på nationalräkenskaperna för Åland erhålls följande resultat i termer av andel av Ålands bruttonationalprodukt (BNP)³⁰.

- Inom nationalräkenskaperna definieras landturismen som turisternas direkta konsumtion på Åland samt ålänningarnas egna köp av resetjänster från till exempel åländska resebyråer. Landturismens andel av Ålands BNP till baspris uppskattas 2013 till 4,1 procent, vilket motsvarar ett förädlingsvärde om 43,6 miljoner euro (se tabellen nedan).
- Om man däremot använder den vidaste definitionen av turismen och ser på resenäringen som helhet inklusive ålänningarnas egen konsumtion av turisttjänster, de åländska företagens turisminkomster utanför Åland samt de åländska passagerarrederiernas totala försäljning till turister, så uppskattas turismens andel av BNP till baspris till 19,9 procent 2013 (se tabellen nedan). Värdet för turismens bidrag till Ålands BNP kan sålunda grovt uppskattas till 212,9 miljoner euro 2013.

BNP-uppgifterna i tabellen nedan för åren 2002-2006 baseras på de turismandelar per bransch som är ett resultat av 2003 års turismundersökning, medan andelarna för åren 2007-2010 är ett resultat av 2008 års undersökning. De nya turismandelarna, som är ett resultat av denna undersökning, börjar tillämpas redan i BNP-beräkningarna från 2011. Uppgifterna gällande åren 2012 och 2013 bygger på preliminära beräkningar.

I tabellen nedan visas både turismens BNP-andelar av det åländska näringslivets BNP och BNP till baspris (inklusive offentlig verksamhet och icke-vinstsyftande verksamhet). I nationalräkenskaperna används andelar av totala BNP till baspris.

Tabell 6. Turismens andel av näringslivets BNP 2002-2013 (2013 års priser)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	2013*
	Turismundersökningen 2003					Turismundersökningen 2008				Denna undersökning		
Landturismen												
Förädlingsvärde, milj. €	24,8	24,3	24,5	25,6	28,0	39,9	37,4	38,5	35,5	42,2	43,6	43,6
Andel av näringslivets BNP, %	3,2	3,0	3,0	2,9	3,2	4,5	4,5	4,3	4,0	5,1	5,3	5,4
Andel av BNP till baspris, %	2,5	2,4	2,3	2,3	2,4	3,3	3,4	3,3	3,1	3,9	4,1	4,1
Turismen totalt												
Förädlingsvärde, milj. €	327,2	307,1	296,3	314,8	320,0	269,5	247,9	248,0	220,5	208,8	199,1	212,9
Andel av näringslivets BNP, %	42,3	38,0	36,2	35,8	36,5	30,4	29,8	27,8	24,6	25,2	24,4	26,4
Andel av BNP till baspris, %	33,0	29,8	28,1	28,1	27,8	22,4	22,7	21,4	19,0	19,2	18,6	19,9

*Prel. uppgifter

I tabellen ovan kan vi se att landturismens förädlingsvärde har ökat från 24,8 miljoner euro 2002 till 43,6 miljoner euro 2013 (+76 procent). Utvecklingen av landturismens andel av BNP till baspris har ökat från 2,5 procent 2002 till 4,1

³⁰ BNP beräknas på basen av förädlingsvärdet, som är lägre än den bruttoomsättning som turisminkomsten värderades till enligt utgifts- och inkomstmetoden i kapitel fyra och fem. Se definitionen på *förädlingsvärde* i avsnitt 2.3!

procent 2013.

Däremot har förädlingsvärdet för turismen totalt sjunkit från 327,2 miljoner euro 2002 till 212,9 miljoner euro 2013 (-35 procent), vilket till stora delar kan förklaras med nedgången inom sjötransportsektorn³¹. I Figur 62 i bilagan åskådliggörs utvecklingen av Ålands BNP.

7.1 Turismens direkta och indirekta effekter på Ålands ekonomi

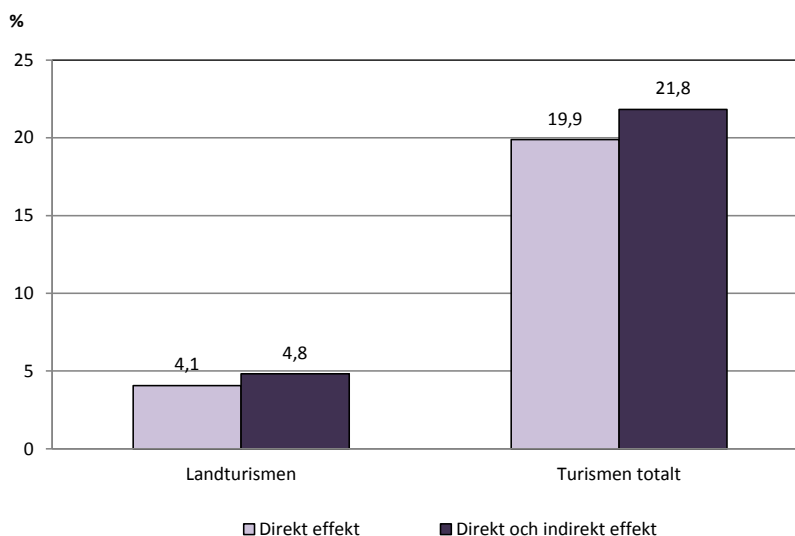
Turismens andel av totalproduktionen varierar mycket mellan olika branscher, det vill säga olika branscher är olika mycket beroende av turismnäringen. Hotell- och restaurangbranschen får drygt 60 procent av sina inkomster genom försäljning direkt till turister och inom sjötransportsektorn står försäljningen till turister för drygt 80 procent av den totala försäljningen. Däremot har stora delar av tillverkningsindustrin inga direkta inkomster från turismen.

Turismnäringen har dock större betydelse för den åländska ekonomin än vad dessa direkta inkomsteffekter (se Tabell 3) ger vid handen, näringen har nämligen även indirekta kringeffekter i ekonomin. Indirekta effekter uppkommer genom att företag och branscher, som inte har någon direktförsäljning till turister, fungerar som underleverantörer till de företag som har direkta turisminkomster.

Värdet av dessa indirekta effekter av turismen kan mätas med hjälp av en input-output analys, i vilken man använder så kallade input-output tabeller som beskriver de ekonomiska relationerna mellan olika branscher inom ekonomin, alltså hur stor andel av insatsvarorna och -tjänsterna i varje bransch som upphandlas från den egna branschen respektive från andra branscher. Genom handeln mellan branscherna har varje näringsgren spridningseffekter till övriga delar av ekonomin. I analysen tillämpas de direkta effekterna för varje bransch på en så kallad inversmatris från input-output -analysen. Resultatet blir ett samlat värde per bransch för de direkta och indirekta effekterna sammantaget.

De direkta effekterna av landturismen respektive turismen totalt framgår av de två ljusa staplarna i figuren nedan och det samlade värdet av direkta och indirekta effekter av de två mörka staplarna.

³¹ Till exempel under 2009 bytte några åländska fartyg flaggland till Sverige, vilket innebar att en del av några rederiers verksamhet flyttades utanför Ålands gränser, vilket påverkar vad som räknas in i Ålands BNP. Den fulla effekten av utflaggningarna blev dock synliga först i 2010 års nationalräkenskaper. Av sjöfartens förädlingsvärde har både driftsoverskottet och lönerna minskat under de senaste åren.

Figur 45. Turismens direkta och indirekta betydelse för Ålands BNP till baspris i procent

Som vi ser i figuren ovan skapar turisternas landkonsumtion på Åland direkt en produktionsökning som motsvarar ungefär 4,1 procent av Ålands BNP till baspris och sammantaget direkt och indirekt en produktionsökning motsvarande 4,8 procent. De samlade direkta effekterna för turismen som helhet motsvarar 19,9 procent och de direkta och indirekta effekterna för turismen som helhet motsvarande hela 21,8 procent av Ålands BNP.

En analys av de indirekta effekterna per bransch visar att förutom de branscher som har stora direkta inkomster från turismen, såsom hotell- och restaurangverksamhet, sjötransport och resebyråverksamhet, så drar även branscherna livsmedelsframställning, företagstjänster, byggverksamhet samt energi- och vattenförsörjning betydande fördel av turismnäringen via dess kringeffekter.

Resultatet från input-output analysen bör dock tolkas med viss försiktighet. De senaste input-output matriserna för Åland är från Statistikcentralens regionala input-output undersökning för år 2002. Dessutom bygger input-output modellerna på vissa begränsande icke-realistiska antaganden:

- de ekonomiska relationerna mellan branscherna antas vara fasta,
- priserna konstanta och
- alla produktionsfaktorer (arbete och kapital) antas vara oändligt tillgängliga.

Detta är inte fallet i det verkliga ekonomiska livet, eftersom det i verkligheten skulle ske gradvisa anpassningar vid en förändring av till exempel antalet turister. Relationerna mellan branscherna skulle förändras, arbetskraften är liksom kapitalet rörligt, och priserna skulle påverkas av utbud och efterfrågan. Input-output modellen tenderar sålunda överskatta effekterna inom ekonomin. Å andra sidan blottlägger input-output-analysen ett faktum, nämligen att flöden in och ut från ett litet område som Åland alltid är större än för en större ekonomisk region. Därmed blir de indirekta effekterna alltid mindre för en mindre region då en större del av de

indirekta effekterna sker utanför det område som studeras. Analysen visar dock att turismen har en stor betydelse för den åländska ekonomin, inte minst när man ser på turismen totalt.

7.2 Turismens direkta och indirekta sysselsättningseffekter

Turismnäringen har inte bara betydelse för företagets inkomster och för Ålands bruttonationalprodukt. Näringsen skapar även betydande sysselsättningseffekter både på och utanför Åland. Vi avgränsar dock analysen av sysselsättningen till de åländska företagen, för att göra analysen samstämmig med den som gjorts av inkomsteffekterna. Detta betyder att vi inte beaktar de arbetsplatser som den åländska turismen skapar inom t.ex. svenska rederier. Vi beaktar inte heller den sysselsättning åländska rederier skapar för sjömän bosatta utanför Åland. Analysen gäller också bara den privata sektorn, eftersom den i likhet med inkomstanalysen bygger på informationen om de åländska företagen.

Turismens direkta sysselsättande effekter antas här motsvara turismens andel av inkomsterna i varje bransch (jämför Tabell 3). Metoden är densamma som använts i de tidigare turismundersökningarna.

I tabellen nedan presenteras först det totala antalet sysselsatta ålänningar inom den privata sektorn per bransch och därefter sysselsättningseffekterna för den snävaste definitionen av landturism och slutligen för den vidaste definitionen av turismen totalt.

Tabell 7. Turismens direkta sysselsättningseffekter per bransch inom privata sektorn enligt sysselsättningssituationen 31.12.2011 och hela året 2011

Branschnummer NI 2008	Bransch	Antal sysselsatta			Antal sysselsatta		
		inom privata sektorn	landturismen	turismen totalt	inom privata sektorn	landturismen	turismen totalt
		31.12.2011 ¹			2011 ²		
01, 02, 03	Jord- o skogsbruk, fiske	577	11	11	918	17	17
35, 36	Energi- o vattenförsörjning	54	0	0	92	1	1
41, 42, 43	Byggnadsverksamhet	954	22	22	1 275	30	30
45, 473, 46	Partihandel, handel o rep. av motorfordon	694	7	7	694	7	7
471-472, 474-477, 479	Detaljhandel	790	70	70	936	83	83
55, 56	Hotell- o restaurangverksamhet	570	349	349	867	530	530
49	Landtransport	326	7	7	915	18	18
50	Sjötransport ³	830	14	675	2 331	39	1 895
79	Resebyråverksamhet	35	6	34	35	6	34
61	Telekommunikationer	85	6	6	101	7	7
64	Finansförmedling, bankverksamhet	304	1	1	326	1	1
92, 93	Rekreations-, kultur- o sportverksamhet	259	11	42	343	14	55
69, 70, 71, 73, 81, 82, 96	Andra företagstjänster o annan service	578	5	5	716	7	7
10	Livsmedelsindustri	300	2	2	386	2	2
	Övriga branscher	2 482	-	-	3 359	-	-
Antal sysselsatta inom turismen			510	1 230		762	2 687
Antal sysselsatta inom privata sektorn totalt		8 838			13 294		
Turismens andel av det totala antalet sysselsatta inom privata sektorn, %			5,8	13,9		5,7	20,2

Källa: ¹ÅSUBs sysselsättningsstatistik och ²bearbetningar av regionalräkenskapernas sysselsättningsuppgifter från Statistikcentralen

³i sjötransport ingår även rederiernas resebyråverksamhet

Nytt för den här undersökningen är att vi, förutom sysselsättningssituationen 31.12.2011, har vi använt regionalräkenskapernas sysselsättningsuppgifter som

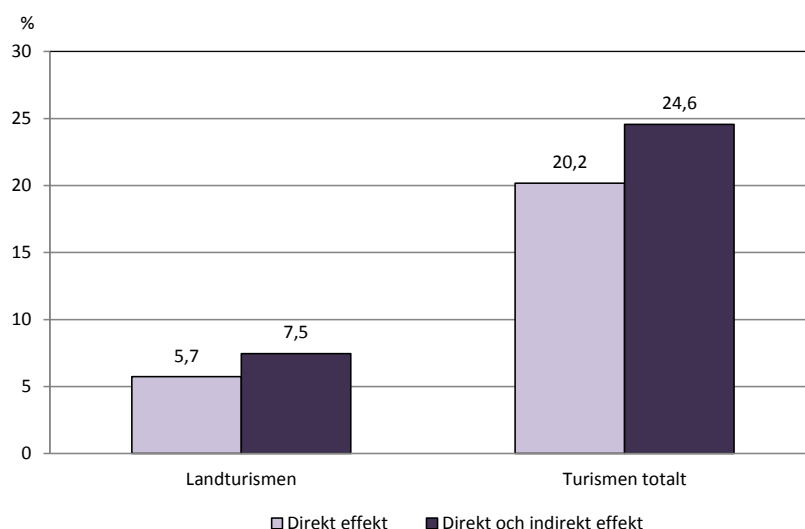
beaktar variationerna i sysselsättningen under hela kalenderåret. Därmed inkluderas säsongarbetskraften i det här sysselsättningsmåttet i motsats till de vanligen använda sysselsättningssiffrorna från årsskiftet. Antalet sysselsatta inom den privata sektorn stiger då från cirka 8 840 till nästan 13 300 personer, av vilka uppskattningsvis cirka 760 var sysselsatta inom landturismen och nästan 2 700 inom turismen totalt. Största delen av de sysselsatta inom landturismen återfinns inom hotell- och restaurangverksamheten följt av detaljhandel.

Cirka 70 procent av de sysselsatta inom landturismen var sysselsatta inom hotell- och restaurangverksamheten, medan verksamhetens andel av landturismens inkomst var endast drygt 38 procent (enligt Tabell 3).

Antalet sysselsatta inom sjötransport var totalt cirka 2 330 ålänningar, av vilka cirka 40 var sysselsatta inom landturismen och nästan 1 900 inom turismen totalt. Sjötransportbranschen stod för 87 procent av de totala turisminkomsterna, medan branschens andel av de sysselsatta inom turismen totalt var cirka 71 procent.

Med hjälp av den regionala input-output modellen kan vi även titta på andelen direkt och indirekt sysselsatta inom landturismen och turismen totalt (se figuren nedan).

Figur 46. Turismens direkta och indirekta sysselsättningseffekter i procent av de sysselsatta inom privata sektorn



Vi kan se att landturismen direkt sysselsätter 5,7 procent av de sysselsatta ålänningarna inom den privata sektorn (se Tabell 7 och figuren ovan). Turismen totalt sysselsätter 20,2 procent av de sysselsatta ålänningarna inom den privata sektorn. Om vi även inkluderar de indirekta sysselsättningseffekterna, så stiger andelarna till 7,5 procent respektive 24,6 procent.

7.3 Turismens effekter enligt ÅSUBs CGE-modell

En input-output-modell visar storleken på de indirekta kopplingarna mellan olika branscher, men som vi konstaterade tidigare så bygger en sådan modell på antaganden som gör dess resultat mindre träffsäkra ju större förändringar man studerar med modellen.

En jämviktsmodell, såsom ÅSUBs CGE-modell, tar hänsyn till olika resursbegränsningar i en ekonomi och hur dessa påverkar prissättningen i ekonomin. Förändringarna i relativa priser ger nämligen upphov till strukturella förändringar på längre sikt. ÅSUB har i samband med en omfattande utredning om Ålands arbetsmarknad och utbildningsbehov (ÅSUB Rapport 2013:4) tagit fram en uppdatering av en dynamisk jämviktsmodell för Åland.

I modellens basscenario antas att turisternas utgifter ombord och i land växer med 0,5 procent årligen. Dessutom har vi med modellens hjälp sett på vilket sätt ekonomin påverkas om till Åland kommande turisternas utgifter iland och ombord under period 2014-2025 skulle:

- Växa årligen med 5 procent
- Växa årligen med 2 procent
- Minska årligen med 2 procent
- Minska årligen med 5 procent.

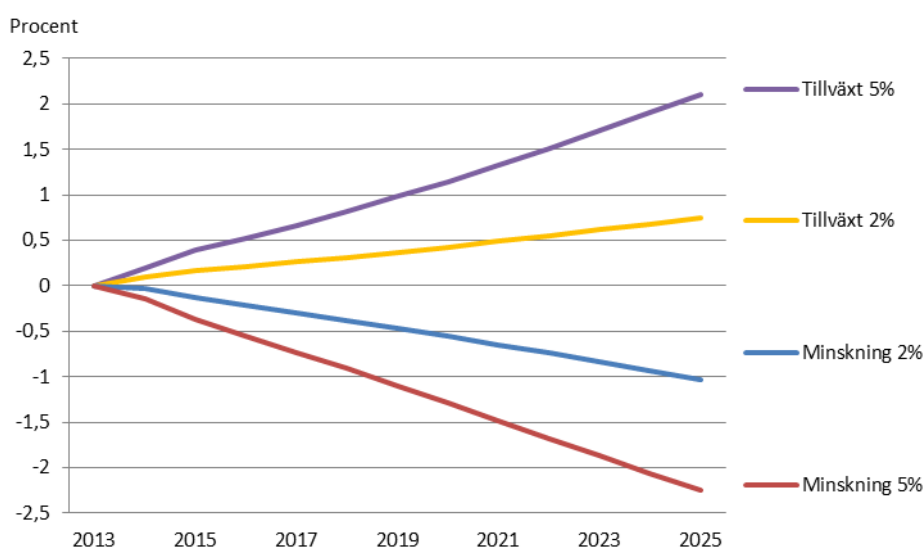
Med andra ord simulerar vi hur landturismen och dessa turisters ombordkonsumtion påverkar den åländska ekonomin. Vi beaktar inte här den del av turismen som inte har Åland som mål men som räknas i turismen totalt (t.ex. turister som reser mellan Sverige och Finland med ålandsägda båtar, se definitionen gällande *turismen totalt* i avsnitt 2.3).

En höjning av turistkonsumtionen har även effekter som inte fångas av input-outputberäkningar, nämligen via priserna. När turisminkomsterna växer stiger de åländska produkternas prisnivå i förhållande till omvärlden, vilket i sin tur minskar de åländska företagens export och ökar importen till landskapet. Denna negativa effekt är dock mindre än den tillväxtimpuls som den större turistkonsumtionen medför. När turismefterfrågan ändras förändras även ekonomins struktur på sikt för att anpassa sig till den nya situationen. I regel kan man säga att input-outputmodellernas effektkalkyler ger högre effekter än en CGE-modell, som tar hänsyn till vad som händer för de övriga branscherna vars situation kan förändras tack vare konkurrensen om samma befintliga resurser (arbete och kapital).

Figur 47 nedan visar att en 2 procents årlig reell tillväxt i turismen skulle ge cirka 0,7 procentenheter högre BNP, medan en 5-procentig tillväxt skulle ge en genomsnittlig tillväxt på dryga 2,1 procentenheter. En kontinuerligt högre tillväxt leder alltså till en proportionellt större förändring än en mindre tillväxtimpuls. De negativa scenarierna visar å andra sidan att effekterna inte är helt identiska med de

positiva scenarierna, fastän de liknar varandra. De negativa effekterna av minskad turism är nämligen större än effekterna av positiva förändringar. Detta kan förklaras med de resursrestriktioner som blir bindande när Åland växer: befolkningen i arbetsför ålder är i hög grad sysselsatt redan i idag och befolkningen åldras snabbt tack vare en för arbetslivet ogynnsam åldersstruktur. Flyttningsrörelsen kan inte växa hur snabbt som helst när arbetskraftsefterfrågan stiger, till exempel på grund av begränsat utbud på boendemarknaden.

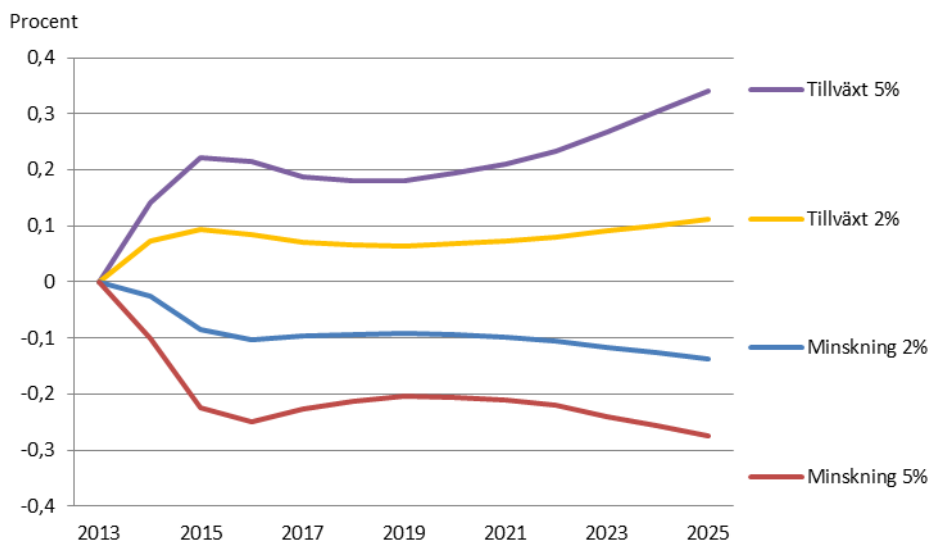
Figur 47. BNPs procentuella avvikelse från basscenariot enligt olika antaganden om turismens tillväxt, %



Turismens effekt är även beroende av det allmänna ekonomiska läget. I en situation med lägre utnyttjandegrad av ekonomiska resurser beräknas tillväxteffekten av en 2-procentig och en 5-procentig tillväxt så gott som proportionella. När tillväxten har fortgått ett tag blir dock den snabbare tillväxtens effekt större. Ekonomins struktur anpassas nämligen till en högre tillväxt via större inflyttning, investeringar osv.

Figur 48 visar hur sysselsättningen varierar enligt de olika scenarierna. Under basscenariot växer sysselsättningen långsamt från år 2013 till 2025 med enbart 106 personer till 14 135. De olika utfallen ryms inom intervallet -40 till +50 personer år 2025. Dessa siffror beaktar dock inte säsongsarbetskraften utan baserar sig på den stadigvarande befolkningens sysselsättning i slutet av året (se sida 64 om skillnaden mellan olika sysselsättningsmått).

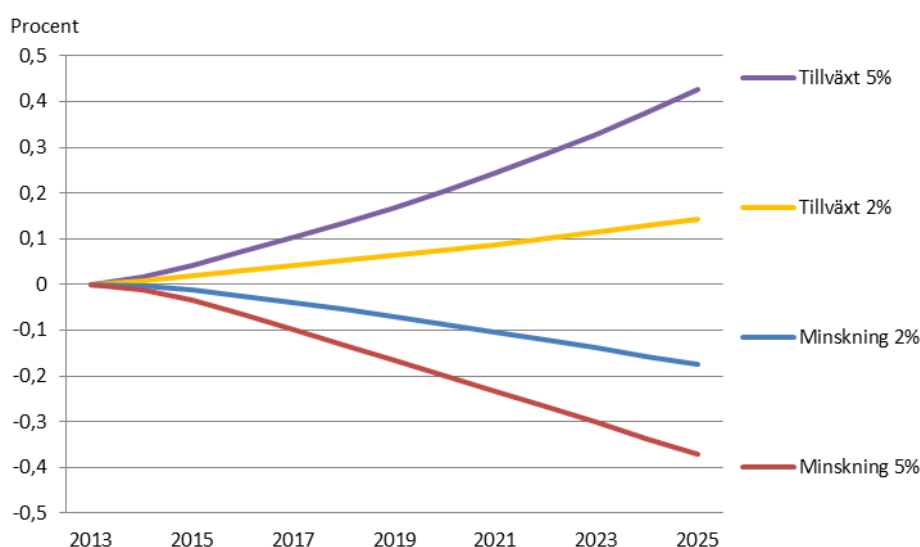
Figur 48. Sysselsättningens avvikelse från basscenariot enligt olika antaganden om turismens tillväxt, %



Eftersom turismen är arbetsintensiv, skulle en tillväxt i turismen på sikt leda till lägre arbetslöshet och högre inflyttningsnetto och därmed snabbare befolkningsökning.

Figur 49 visar hur antalet invånare på Åland varierar i våra scenarier i förhållande till basscenariot. Enligt basscenariot beräknas Ålands befolkning uppgå till dryga 31 430 personer år 2025. Enligt scenariot med 5-procentig tillväxt skulle befolkningen vara runt 31 570 personer och cirka 31 320 om den årliga minskningen i turistkonsumtionen skulle vara 5 procent. Med andra ord skiljer den stadigvarande befolkningsmängden inte så mycket, enbart dryga 100 personer under de mest extrema turismscenarierna.

Figur 49. Befolkningens avvikelse från basscenariot under olika antaganden om turismens tillväxt, %



Genom jämförelse med sysselsättningsförändringarna kan man se att knappt hälften av befolkningsökningen återspeglas i sysselsättningen. Flyttningsrörelsens åldersstruktur i modellen baserar sig på flerårig statistik, vilket därmed borde ge en realistisk bild av flyttningsrörelsen. Andra komponenter i befolkningsprognosen är kalibrerade i enlighet med Statistikcentralens senaste befolkningsprognos som publicerades hösten 2012.

8. Andra turismundersökningars resultat

I detta kapitel presenteras relevanta resultat från Tillväxtverkets två publikationer *Fakta om svensk turism 2012* och gränsundersökningen *IBIS 2012* samt från Statistikcentralens *Gränsintervjuundersökning 2012*. Resultaten i de båda gränsundersökningarna har jämförts med utgiftsmetodens resultat där det varit möjligt.

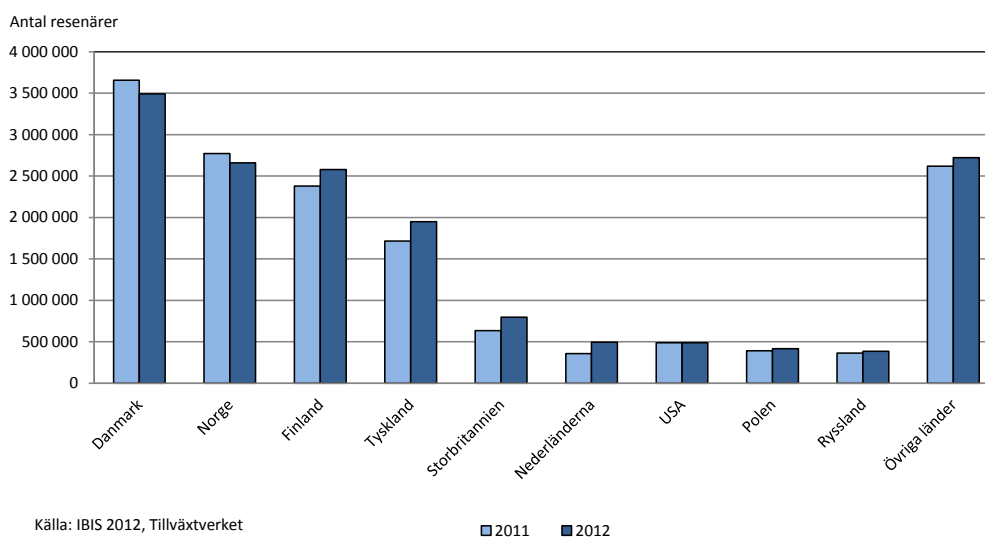
8.1 Besöksnäringen i Sverige 2012

Enligt Tillväxtverkets publikation *Fakta om svensk turism 2012* uppgick turismens totala omsättning i Sverige preliminärt till 275,4 miljarder kronor 2012 (31,6 miljarder euro) och antalet sysselsatta till 167 900 personer. Turistnäringens förädlingsvärde var 90,9 miljarder kronor (10,4 miljarder euro) eller tre procent av Sveriges totala BNP enligt preliminära data.

IBIS står för inkommande besökare i Sverige och är en gränsundersökning, som årligen utförs av Tillväxtverket. Grunden för undersökningen är 20 000 intervjuer med utresande turister (exkl. inhemska turister).

Enligt gränsundersökningen besökte 16 miljoner utländska turister Sverige 2012, vilket är en ökning med 3,9 procent jämfört med året innan. Danmark var den enskilt största marknaden följt av Norge, Finland och Tyskland (se figuren nedan). Man kan alltså konstatera att största delen av de utländska turisterna i Sverige kommer från Norden (55 procent). Av de utomeuropeiska länderna dominerar besökare från USA.

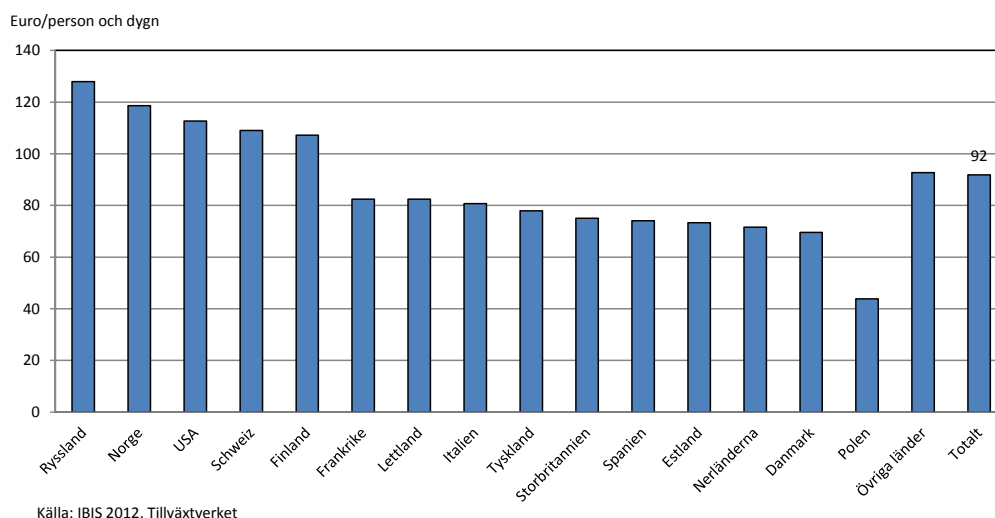
Figur 50. Antal utländska besökare i Sverige 2011 och 2012



En femtedel av alla besök var affärsresor, 35 procent fritids-/semesterresa, 22 procent besök av släkt och vänner, 10 procent shoppingresa, 5 procent besök av eget fritidshus/lägenhet och nästan 9 procent annan resa.

I figuren nedan jämför vi vad turisterna från olika länder i snitt spenderar i Sverige per dag.

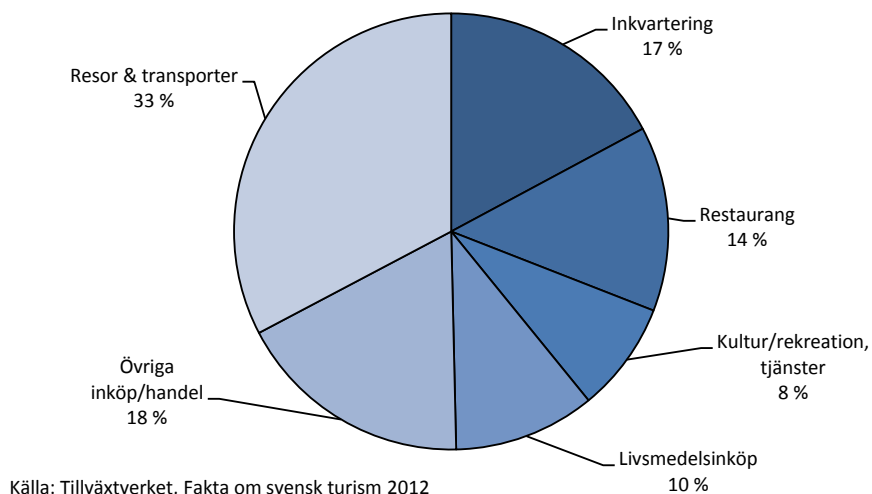
Figur 51. De utländska besökarnas dygnskonsumtion i Sverige enligt hemland 2012



Enligt IBIS-undersökningen var den genomsnittliga dygnskonsumtionen 800 SEK eller 92 euro per person (se figuren ovan). Besökare från Ryssland hade den högsta genomsnittliga dygnskonsumtionen (128 euro) följt av besökarna från Norge (119 euro) och USA (113 euro)

Enligt Tillväxtverket uppgick alltså turismens totala omsättning i Sverige till 275,4 miljarder kronor 2012 (31,6 miljarder euro) (se figuren nedan) och antalet sysselsatta till 167 900 personer (se Figur 53).

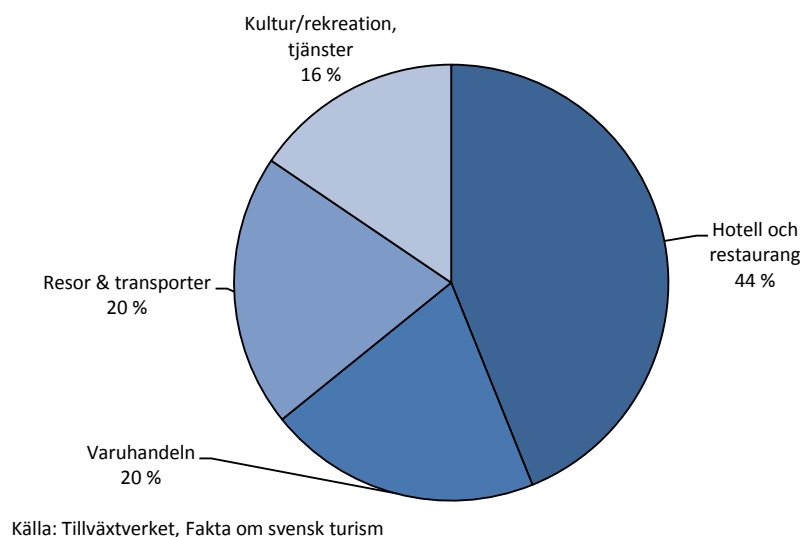
Figur 52. Fördelning av turismkonsumtionen i Sverige 2012 (275,4 miljarder kronor motsvarande 31,6 miljarder euro) per utgiftsslag



En indelning av turistkonsumtionen per utgiftspost (se figuren ovan) visar att konsumtionen var störst inom resor och transport (33 procent). Inkvarteringskostnaderna stod för 17 procent av den totala turismkonsumtionen och restaurangbesökens andel var 14 procent.

Av turismkonsumtionen på 275,4 miljarder kronor var 61 procent svenskarnas turismkonsumtion i Sverige och 39 procent utländska besökares konsumtion i Sverige (export).

Figur 53. Fördelning av de sysselsatta inom turistsektorn i Sverige 2012 (167 900 personer) inom olika branscher



Hela 44 procent (73 700 personer) av de sysselsatta inom den svenska turistsektorn var sysselsatta inom hotell- och restaurangbranschen (se figuren ovan). En femtedel vardera var sysselsatta inom varuhandeln respektive resor och transporter och 16 procent inom kultur och rekreation (inkl. övriga tjänster).

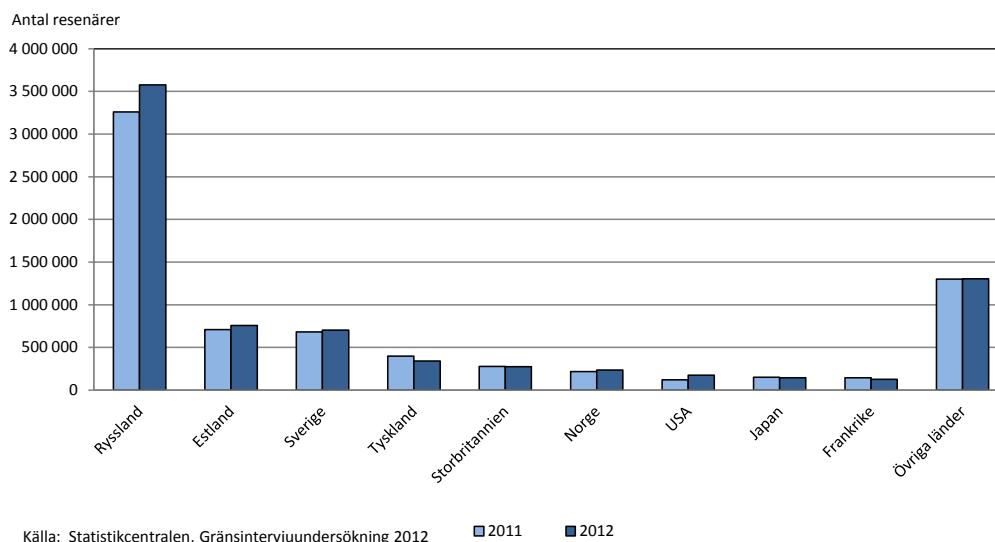
Enligt den här undersökningens sysselsättningssiffror (se avsnitt 7.2) var cirka 70 procent av de sysselsatta inom landturismen sysselsatta inom hotell- och restaurangverksamhet. Om man tar andelen sysselsatta inom hotell- och restaurangverksamhet av det totala antalet sysselsatta inom turismen, så sjunker andelen till 20 procent. På Åland var 12 procent av de sysselsatta inom landturismen sysselsatta inom branschen handel.

8.2 Besöksnäringen i Finland 2012

Enligt World Travel & Tourism Council (WTTC) var turismens direkta bidrag till Finlands BNP 2,2 procent och till sysselsättningen 2,3 procent 2013.

Den finska gränsintervjuundersökningen grundar sina resultat på cirka 27 900 intervjuer, av vilka 4 600 är intervjuer med utländska turister. Enligt undersökningen besökte 7,6 miljoner utländska resenärer Finland 2012, vilket är en ökning med fem procent från 2011.

Figur 54. Antal utländska resenärer i Finland 2011 och 2012



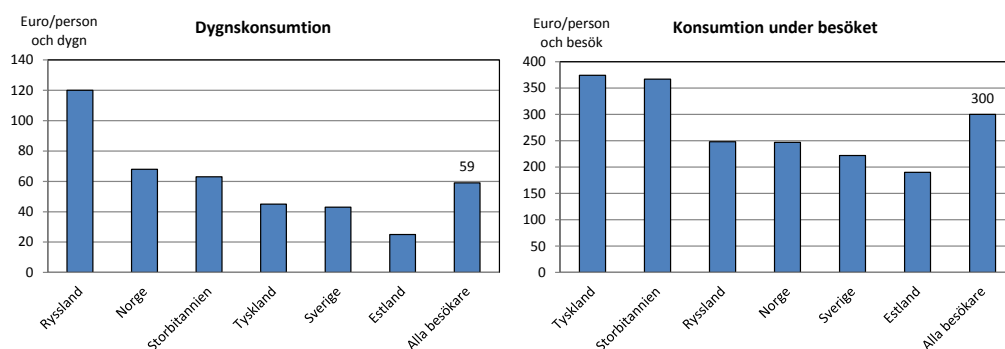
I figuren ovan kan vi se att nästan hälften av besökarna kom från Ryssland (3,6 miljoner) följt av turister från Estland (nästan 760 000 besökare) och Sverige (drygt 700 000 turister). Turisterna från Ryssland ökade med hela 10 procent från 2011.

De utländska resenärerna stannar i snitt 4,1 nätter i Finland. Cirka 45 procent av

resenärerna var dock dagsbesökare jämfört med hela 70 procent av besökarna från Ryssland, vilka i snitt stannade 1,1 nätter i Finland. Resenärer från Tyskland och USA stannade i snitt hela 7,3 nätter i Finland.

Den genomsnittliga dygnskonsumtion per utländsk besökare var på ungefär samma nivå som 2011, 59 euro per dag (se figuren nedan). De utländska resenärerna använde i snitt 300 euro under sin vistelse i Finland.

Figur 55 och Figur 56. De utländska resenärernas penninganvändning i Finland 2012 enligt hemland, dygnskonsumtion och konsumtion under besöket

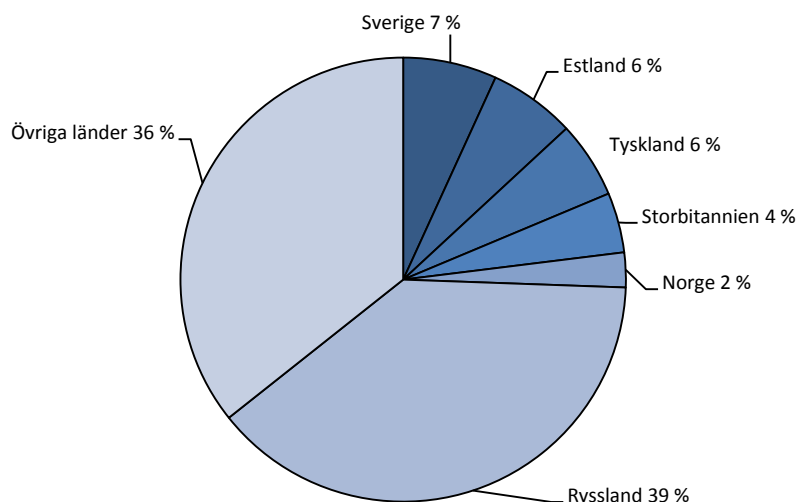


Källa: Statistikcentralen, Gränsintervjuundersökning 2012

I den första figuren ovan kan vi se att resenärer från Ryssland använde hela 120 euro/person och dygn och 250 euro per person och besök i Finland. En resenär från Tyskland eller Storbritannien spenderade i snitt hela 370 euro per besök.

I figuren nedan kan vi se att de ryska turisterna stod för hela 39 procent av de utländska resenärernas konsumtion i Finland 2012, vilken totalt uppgick till 2 292 miljoner euro. Svenskarnas andel var sju procent och resenärerna från Estland och Tyskland stod för sex procent vardera.

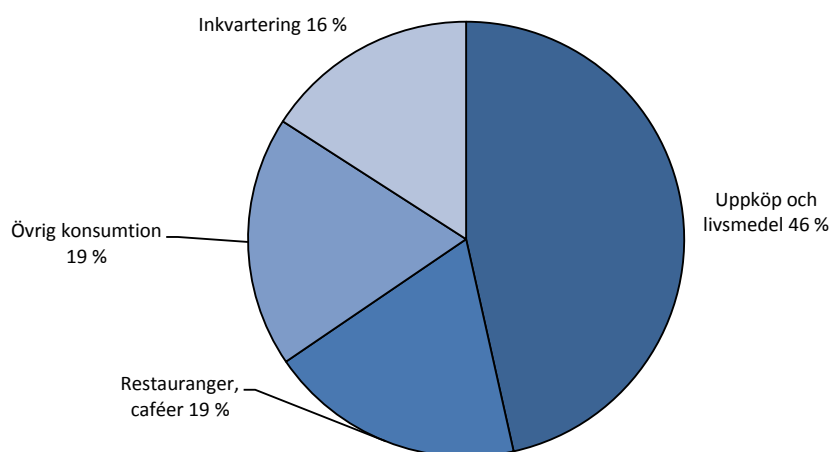
Figur 57. De utländska resenärernas penninganvändning (2 292 miljoner euro) i Finland 2012 enligt turisternas hemland



Källa: Statistikcentralen, Gränsintervjuundersökning 2012

I figuren nedan fördelas de utländska besökarnas konsumtion i Finland under 2012 enligt utgiftslag. Den kategori som dominerar är *uppköp och livsmedel* (46 procent) följt av utgifter för *restaurang- och cafébesök* (19 procent).

Figur 58. De utländska resenärernas penninganvändning (2 292 miljoner euro) i Finland 2012 enligt utgiftslag



Källa: Statistikcentralen, Gränsintervjuundersökning 2012

Enligt den här undersökningen (se Figur 42) stod inkvarteringsutgifterna för 31 procent av landkonsumtionen på Åland, livsmedelsuppköp och andra uppköp för 34 procent och restaurangbesöken för 23 procent av landkonsumtionen.

Resans syfte till Finland

Över hälften av de utländska resenärerna uppgav att de var på en fritidsresa i Finland (55 procent), 10 procent besökte släkt och vänner, 21 procent var på tjänsteresa och 11 procent var på en annan resa (3 procent hade uppgett flera orsaker). Resenärer som var i Finland på tjänsteresa stannade i snitt 5,9 nätter och de som besökte släkt och vänner hela 7,3 nätter, medan de som varit har på en fritidsresa bara stannade 2,5 nätter.

Om man delar in turisterna i Finland enligt syfte med resan, kan man se att de som uppgett att resan var en fritidsresa i snitt spenderar 81 euro/person och dygn jämfört med 62 euro/person och dygn för de som uppgett arbetsresa. Personer vars syfte är att besöka släkt och vänner i Finland har en dygnskonsumtion på i snitt 31 euro.

Enligt den här undersökningens resultat är den genomsnittliga dygnskonsumtionen för de som uppgett tjänsteresa som syfte med resan till Åland 94 euro och 30 euro för de som uppgett besök av släkt och vänner.

Några jämförelser av resultaten i de olika undersökningarna

Avslutningsvis kan vi konstatera att turismens andel av BNP i Sverige och Finland är relativt liten: 2,6 procent av Sveriges totala BNP och 2,2 procent av Finlands 2013 enligt WTTC jämfört med landturismens andel om 4,1 procent av Ålands BNP (se Figur 63 i bilagan). Inkluderar vi även sjöturismen stiger den totala turismens andel av Ålands BNP till nästan 20 procent.

Enligt WTTC uppgick turismens direkta bidrag till sysselsättningen 2013 i Sverige till 3,8 procent och i Finland till 2,3 procent. På Åland var landturismens direkta sysselsättningseffekt 4,3 procent av hela sysselsättningen på Åland.

Över hälften av de utländska turisterna i Sverige 2012 kom från Norden. Danskarna var den största utländska besöksgruppen följt av norrmännen, finländarna och tyskarna. Om man ser på de utländska besökarnas genomsnittliga dygnskonsumtion i Sverige (92 euro), så var den störst bland besökarna från Ryssland följt av turisterna från Norge och USA.

Nästan hälften av de utländska besökarna i Finland 2012 kom från Ryssland följt av turister från Estland och Sverige. Turisterna från Ryssland hade också den högsta genomsnittliga dygnskonsumtionen (120 euro) följt av turisterna från Norge (68 euro) jämfört med snittet på 59 euro per person. En fördelning av de utländska resenärernas konsumtion i Finland 2012, vilken uppgick till 2 292 miljoner euro, visar att de ryska turisternas andel var hela 39 procent jämfört med svenskarnas andel om sju procent.

Såsom vi konstaterat i den här undersökningen var svenskarnas andel av de inresande till Åland 2013 hela 82 procent, medan finländarnas andel uppgick till 17

procent. (Hela 39 procent av de inresande var kryssningsresenärer från Sverige.) Trots denna skillnad i antal inresande stod svenskarna och finländarna för vardera 44 procent av övernattningarna i de åländska turismanläggningarna.

En jämförelse av turistgruppernas genomsnittliga dygnskonsumtion 2013 på Åland (runt 50 euro/person) visar att en turist från Finland spenderade mer (70 euro) än en turist från Sverige (40 euro) och en turist från något annat land (50 euro). Finländarnas totala kostnader för resorna till och från Åland är också högre än de övriga turisternas.

Källor och referenser

Asplund, Rita; Barth, Erling; Lundborg Per; Nilsen, Kjersti Misje (2011) *Challenges of Nordic Labour Markets – A Polarization of Working Life?* ETLA Discussion Papers

Finlands Bank (<http://www.suomenpankki.fi/sv/tilastot/valuuttakurssit/Pages/default.aspx>)

Matkailun edistämiskeskus/Tilastokeskus. MEK A:173 2013. Rajahaastattelututkimus. Gränsundersökning Finland 2012.

Tillväxtverket. Fakta & statistik. Fakta om svensk turism 2012. Turismens effekter på ekonomi, export och sysselsättning samt volymer, beteenden, utbud och efterfrågan.

Tillväxtverket. Rapport 0157 Rev A. IBIS 2012. Resultat från den nationella gränsundersökningen IBIS 2012, inkommande besökare i Sverige.

World Travel & Tourism Council. Travel & Tourism Economic Impact 2013 Finland.
<http://www.wttc.org/research/economic-data-search-tool/>

ÅSUB (2013) Statistikmeddelande. Arbetsmarknad 2013:11. Sysselsatt arbetskraft 31.12.2011

ÅSUB (2013) Statistikmeddelande. Konsumentprisindex 2013:12. Konsumentprisindex - December 2013

ÅSUB (2012) Statistikmeddelande. Nationalräkenskaper 2012:1. Nationalräkenskapsdata 2010

ÅSUB (2014) Statistikmeddelande. Nationalräkenskaper 2014:1. Nationalräkenskapsdata 2011

ÅSUB Rapport 2011:5, Arbetsmarknadsbarometern våren 2011

ÅSUB Rapport 2012:1, Konjunkturläget våren 2012

ÅSUB Rapport 2012:2, Arbetsmarknadsbarometern våren 2012

ÅSUB Rapport 2013:1, Konjunkturläget våren 2013

ÅSUB Rapport 2013:4, Utbildningsbehov och arbetsmarknad 2025

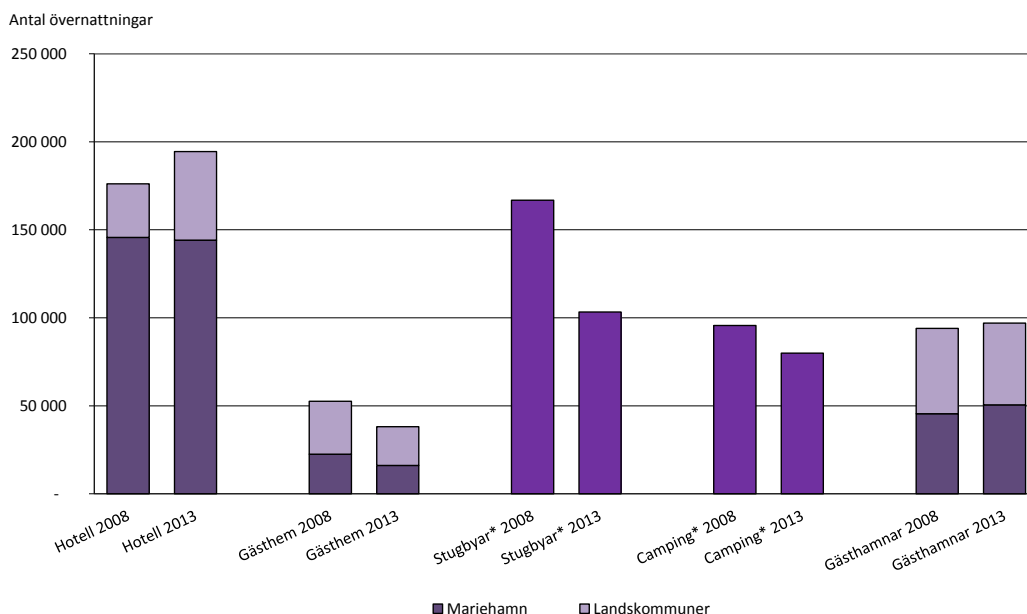
ÅSUB Statistik 2012:3, Ålands externa varu- och tjänstehandel 2011

ÅSUB Statistik 2014:1, Turiststatistik 2013

ÅSUB Statistisk årsbok Åland 2013

Bilaga 1: Tabeller och figurer

Figur 59. Antal övernattningar på Åland 2013 fördelade på inkvarteringsform och region



Källa: ÅSUB, turiststatistik

*Övernattningarna har inte fördelats per region pga för få uppgiftslämnare i staden.

Tabell 8. Antal anlända, övernattningar och vistelsetid enligt inkvarteringsstatistiken 2013

	Hotell	Gästhem	Stugor	Camping	Totalt
Finland					
Personer	55 601	8 820	9 790	11 908	86 119
Övernattningar	90 803	18 818	32 376	21 332	163 329
Medelvistelse, dygn	1,6	2,1	3,3	1,8	1,9
Sverige					
Personer	51 726	8 022	11 723	14 509	85 980
Övernattningar	88 409	16 894	47 863	45 570	198 736
Medelvistelse, dygn	1,7	2,1	4,1	3,1	2,3
Övriga länder					
Personer	8 281	1 409	5 078	6 147	20 915
Övernattningar	15 282	2 414	23 042	13 036	53 774
Medelvistelse, dygn	1,8	1,7	4,5	2,1	2,6
Totalt					
Personer	115 608	18 251	26 591	32 564	193 014
Övernattningar	194 494	38 126	103 281	79 938	415 839
Medelvistelse, dygn	1,7	2,1	3,9	2,5	2,2

Källa: ÅSUB, turiststatistik

Tabell 9. Antal intervjuade turister enligt intervjutidpunkt och -plats

	Antal svar	Andelen svar	Antal turister	Andelen turister
Total	1 571	100 %	3 391	100 %
Vår (april-maj)	252	16 %	423	12 %
Sommar (juni-augusti)	992	63 %	2 344	69 %
Höst (september-oktober)	327	21 %	624	18 %
Intervjuplats				
Västra hamnen	1 071	68 %	2 316	68 %
Berghamn	223	14 %	471	14 %
Flygfältet	60	4 %	61	2 %
Skärgården	57	4 %	157	5 %
Gästhamnar	53	3 %	154	5 %
Golfturister	51	3 %	115	3 %
Extra kryssningsresenärer	32	2 %	52	2 %
Evenemang	24	2 %	65	2 %

Tabell 10. Antal intervjuade turister enligt hemland

	Antal svar	Andelen svar	Antal turister	Andelen turister
Finland	798	51 %	1 721	51 %
Sverige	680	43 %	1 453	43 %
Tyskland	35	2 %	83	2 %
Danmark	13	1 %	27	1 %
Ryssland	10	1 %	26	1 %
USA	8	1 %	21	1 %
Norge	6	0 %	10	0 %
Estland	5	0 %	10	0 %
Storbritannien	2	0 %	6	0 %
Italien	2	0 %	5	0 %
Schweiz	2	0 %	5	0 %
Kina	1	0 %	6	0 %
Polen	1	0 %	4	0 %
Australien	1	0 %	2	0 %
Belgien	1	0 %	2	0 %
Holland	1	0 %	2	0 %
Irland	1	0 %	2	0 %
Litauen	1	0 %	2	0 %
Spanien	1	0 %	2	0 %
Tjeckien	1	0 %	1	0 %
Österrike	1	0 %	1	0 %
Total	1 571	100 %	3 391	100 %

Tabell 11. Antal intervjuade finländska och svenska turister enligt hemort

	Antal svar	Andelen svar	Antal turister	Andelen turister
Finland	784	100 %	1 696	100 %
Nyland	328	42 %	694	41 %
Egentliga Finland	194	25 %	395	23 %
Österbotten	91	12 %	183	11 %
Birkaland	39	5 %	103	6 %
Egentliga Tavastland	31	4 %	77	5 %
Satakunta	20	3 %	51	3 %
Päijänne-Tavastland	15	2 %	35	2 %
Norra Österbotten	10	1 %	32	2 %
Mellersta Finland	10	1 %	23	1 %
Norra Savolax	8	1 %	24	1 %
Södra Österbotten	7	1 %	16	1 %
Syd Karelen	7	1 %	14	1 %
Mellersta Österbotten	6	1 %	17	1 %
Kymmenedalen	5	1 %	11	1 %
Södra Savolax	5	1 %	8	0 %
Norra Karelen	4	1 %	8	0 %
Lappland	3	0 %	4	0 %
Kajanaland	1	0 %	1	0 %
Sverige	673	100 %	1 438	100 %
Stockholms län	426	63 %	894	62 %
Uppsala län	64	10 %	139	10 %
Gävleborgs län	29	4 %	72	5 %
Västmanlands län	28	4 %	55	4 %
Södermanlands län	22	3 %	55	4 %
Dalarnas län	20	3 %	45	3 %
Västra Götalands län	14	2 %	31	2 %
Östergötlands län	14	2 %	24	2 %
Örebro län	9	1 %	23	2 %
Skåne län	9	1 %	18	1 %
Värmlands län	7	1 %	20	1 %
Västernorrlands län	6	1 %	17	1 %
Västerbottens län	6	1 %	9	1 %
Hallands län	5	1 %	9	1 %
Jönköpings län	3	0 %	7	0 %
Kalmar län	3	0 %	7	0 %
Gotlands län	3	0 %	6	0 %
Kronobergs län	3	0 %	3	0 %
Blekinge län	2	0 %	4	0 %

Tabell 12. Antal intervjuade turister enligt deras inkvarteringsform

	Antal svar	Andelen svar	Antal turister	Andelen turister
Hotell	459	29 %	954	28 %
Släkt och vänner	347	22 %	717	21 %
Eget fritidshus	211	13 %	431	13 %
Hyrstuga	204	13 %	546	16 %
Campingplats	86	5 %	201	6 %
Gästhamn	65	4 %	184	5 %
Gästhem	53	3 %	123	4 %
Flera inkvarteringsformer	24	2 %	52	2 %
Dagsbesökare	90	6 %	133	4 %
Kryssningsresenär	32	2 %	50	1 %
Total	1 571	100 %	3 391	100 %

Tabell 13. Antal intervjuade turister enligt deras övernattningskommun

	Antal svar	Andelen svar	Antal turister	Andelen turister
Mariehamn	569	40 %	1 179	37 %
Eckerö	139	10 %	306	10 %
Finström	89	6 %	191	6 %
Geta	69	5 %	166	5 %
Lemland	69	5 %	139	4 %
Saltvik	65	5 %	168	5 %
Föglö	62	4 %	172	5 %
Hammarland	62	4 %	140	4 %
Jomala	61	4 %	140	4 %
Sund	57	4 %	127	4 %
Vårdö	34	2 %	83	3 %
Lumparland	27	2 %	57	2 %
Kumlinge	22	2 %	47	1 %
Kökar	14	1 %	22	1 %
Brändö	11	1 %	25	1 %
Sottunga	4	0 %	9	0 %
Flera kommuner	77	5 %	196	6 %
Landskommuner	798	56 %	1 819	57 %
-Landsbygden	641	45 %	1 441	46 %
-Skärgården	148	10 %	359	11 %
Totalt	1 431	100 %	3 167	100 %

Tabell 14. Antal intervjuade turister enligt syftet med deras ålandsbesök

	Antal svar	Andelen svar	Antal turister	Andelen turister
Nöje, avkoppling	570	36 %	1 256	37 %
Besöka släkt/vänner	292	19 %	585	17 %
Tjänsteresa/konferens/studier	205	13 %	269	8 %
Familjesemester	114	7 %	370	11 %
Golf	81	5 %	190	6 %
Annan orsak	63	4 %	122	4 %
Fritidsbåt	61	4 %	173	5 %
Evenemang, sport	48	3 %	123	4 %
Sportfiske	42	3 %	119	4 %
Annan idrottsresa	31	2 %	65	2 %
Evenemang, övrigt	23	1 %	34	1 %
Cykelsemester	20	1 %	50	1 %
Evenemang, kultur	13	1 %	25	1 %
Båtresor (dans, mat)	5	0 %	6	0 %
Lägerskola/klassresa	1	0 %	1	0 %
Total	1 569	100 %	3 388	100 %

Tabell 15. Turistgruppernas utgifter per person och dygn 2013 enligt deras hemland (euro)

		Logi	Restaurang	Nöjen	Livsmedel	Övriga	Totalt
Hotell	Finland	58	33	7	5	31	135
	Sverige	64	39	16	5	17	141
	Övriga länder	50	27	2	3	10	91
	Total	60	35	10	5	26	135
Gästhem	Finland	29	23	8	11	12	84
	Sverige	35	28	22	7	5	97
	Total	32	25	15	9	9	89
Hyrstuga	Finland	33	15	4	12	9	72
	Sverige	35	10	13	7	10	74
	Total	33	12	7	10	9	72
Gästhamn	Finland	8	23	2	11	14	59
	Sverige	8	20	2	16	15	61
	Total	8	22	2	13	13	59
Campingplats*	Finland	12	12	2	9	13	48
	Sverige	9	5	1	5	2	22
	Övriga länder	11	7	1	6	11	36
	Total	10	8	1	7	7	33
Släkt och vänner*	Finland	0	12	1	10	12	35
	Sverige	0	10	2	6	6	24
	Total	0	11	1	8	9	30
Eget fritidshus*	Finland	0	4	1	19	14	37
	Sverige	0	3	0	7	6	16
	Total	0	3	0	10	7	20

*Sig. skillnad

Tabell 16. Turistgruppernas utgifter per person och dygn 2013 enligt deras övernattningsregion (euro)

		Logi	Restaurang	Nöjen	Livsmedel	Övriga	Totalt
Hotell	Mariehamn	58	33	9	5	26	132
	Landskommuner	70	41	12	3	24	151
	Total	60	35	10	5	26	135
Gästhem	Landskommuner	32	28	15	9	9	92
	Total	32	26	15	9	9	90
Hyrstuga	Landskommuner	34	12	8	10	9	73
	Total	33	12	7	10	9	72
Gästhamn*	Mariehamn	9	32	2	12	16	72
	Total	8	22	2	13	14	59
Campingplats	Mariehamn	14	12	2	9	7	43
	Landskommuner	9	6	1	6	8	29
	Total	10	7	1	7	7	33
Släkt och vänner	Mariehamn	0	12	2	8	12	34
	Landskommuner	0	10	1	8	8	28
	Total	0	11	1	8	10	30
Eget fritidshus	Landskommuner	0	3	0	10	7	20
	Total	0	3	0	10	7	20

*Sig. skillnad

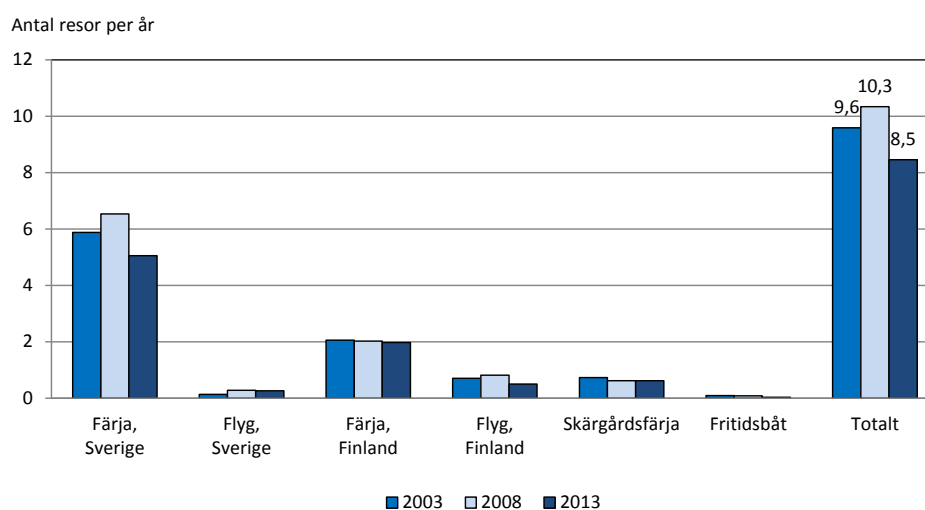
Tabell 17. Turistgruppernas utgifter per person under ålandsvistelsen enligt deras inkvarteringsform 2013 (euro)

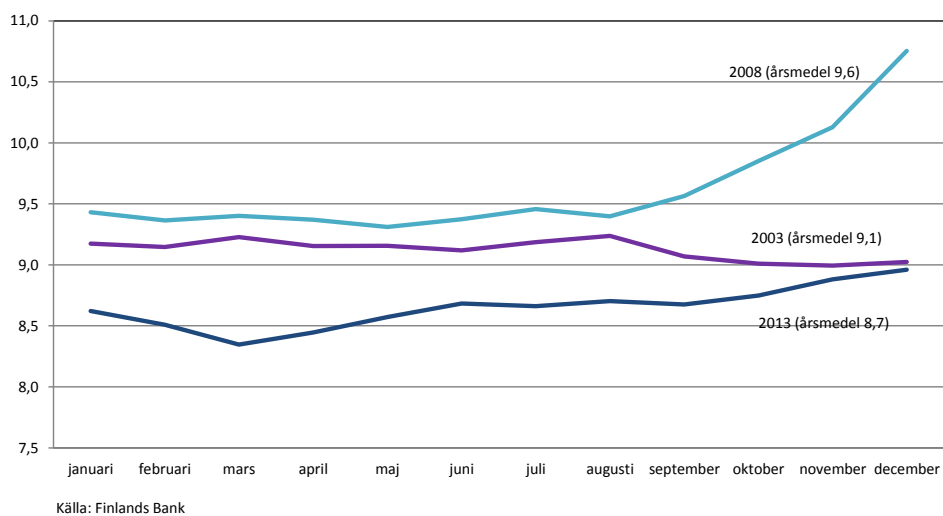
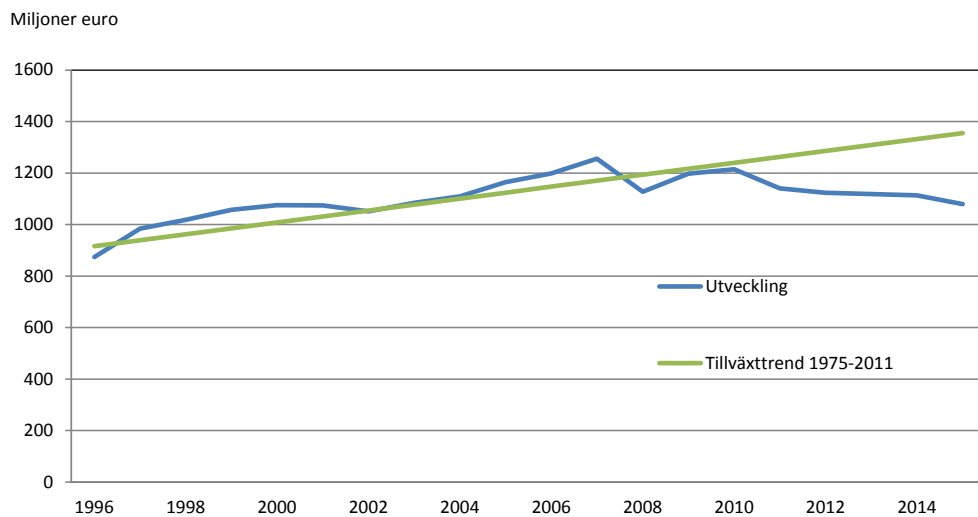
	Utgifter per person och dygn	Genomsnittlig vistelsetid	Utgifter per person under Ålandsbesöket
Hotell	135	2,1	287
Gästhem	89	2,5	218
Hyrstuga	72	4,9	350
Gästhamn	59	5,6	330
Campingplats	33	4,8	158
Släkt och vänner	30	5,2	156
Eget fritidshus	20	9,2	182

Tabell 18. Turistgruppernas utgifter per person under ålandsvistelsen enligt huvudsyftet med deras resa 2013 (euro)

	Utgifter per person och dygn	Genomsnittlig vistelsetid	Utgifter per person under Ålandsbesöket
Golf	155	2,7	421
Sportfiske	81	4,7	382
Fritidsbåt	59	5,5	328
Nöje, avkoppling	61	5,4	326
Tjänsteresa/konferens/studier	94	3,2	302
Cykelsemester	66	4,3	279
Evenemang	96	2,8	270
Familjesemester	55	4,4	241

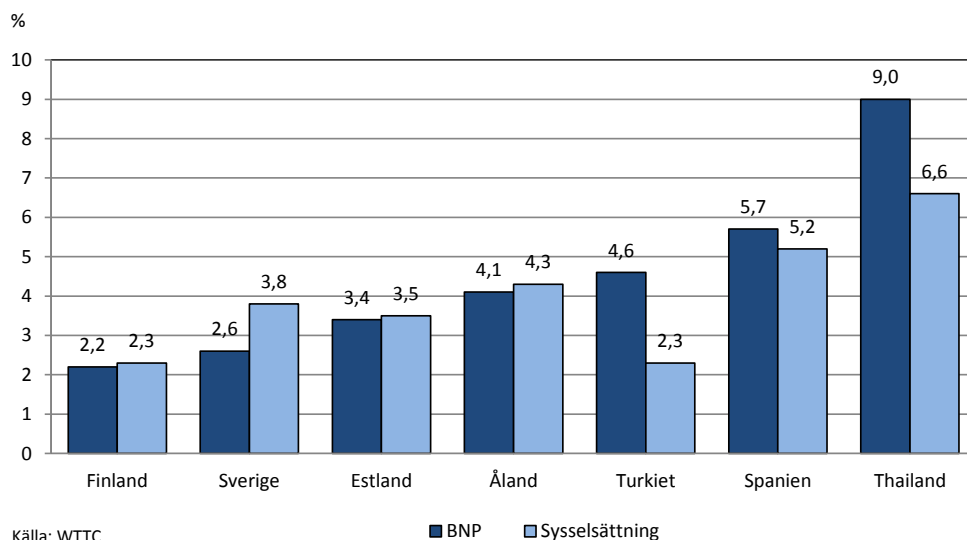
Figur 60. Ålänningarnas resor till Åland enligt färdmedel 2003, 2008 och 2013



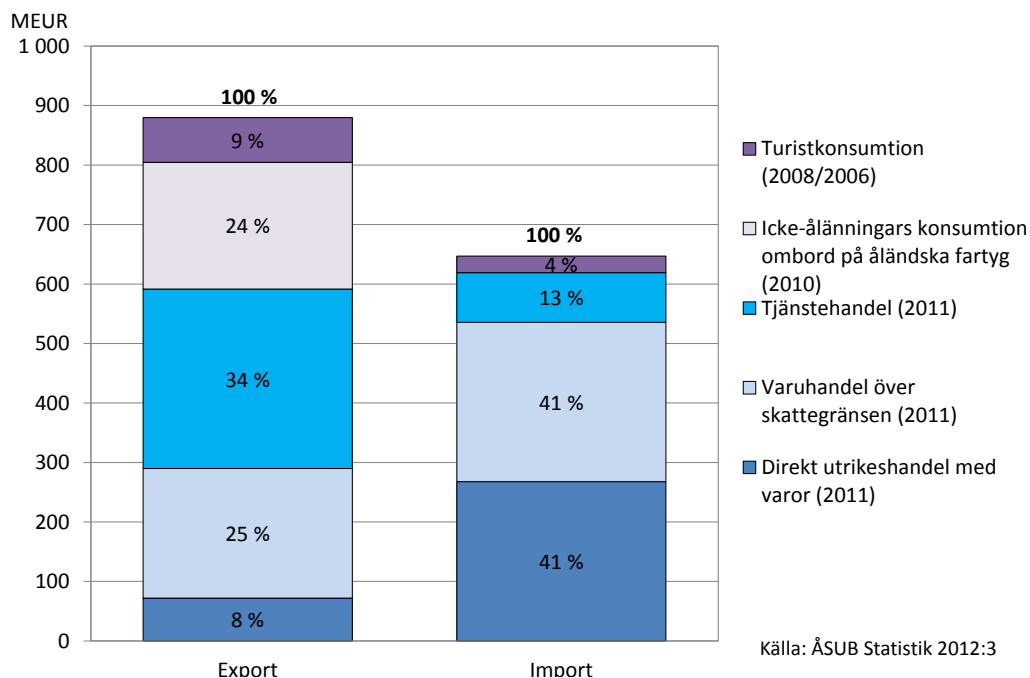
Figur 61. Utveckling av kronkursen i förhållande till euron 2003, 2008 och 2013

Figur 62. Utvecklingen av Ålands BNP (2011 års fasta priser)


Källa: ÅSUB. Preliminära uppgifter för 2012-2013 och prognos för 2014-2015.

Figur 63. Turismens direkta BNP- och sysselsättningseffekter i olika länder 2013



Figur 64. Den åländska handeln med omvärlden. Omfattning och struktur



Bilaga 2: Intervjuformulär



Ålands statistik och
undersökningar

Undersökning om turismens ekonomiska betydelse för Åland

Intervjuare

Datum

Plats

GRUNDUPPGIFTER

1. Hemland ☐ FIN ☐ SVE ☐ TYSK ☐ NOR ☐ DAN ☐ Annat, vilket? _____

Hemort (FIN, SVE) _____

2. Kön ☐ Kvinna ☐ Man

3. Födelseår

4. Huvudsakligt syfte med resan till Åland? Endast ett kryss!

☐ Familjesemester
☐ Besöka släkt/vänner
☐ Tjänsteresa/konferens/studier
☐ Båtresor (dans, mat)
☐ Handla tax-free
☐ Nöje, avkoppling
☐ Fritidsbåt
☐ Evenemang, kultur
☐ Evenemang, sport

☐ Evenemang, övrigt
☐ Lägerskola/klassresa
☐ Pensionärsresa
☐ Golf
☐ Sportfiske
☐ Cykelsemester
☐ Annan idrottsresa
☐ Annan orsak, vilken?

ÅLANDSVISTELSENS LÄNGD

5. Hur många dygn har du varit på Åland?

6. Hur många nätter har du övernattnat?

_____ på hotell

_____ på gästhem/pensionat

_____ i stuga

_____ i gästhamn

_____ i tält, husvagn, stuga på campingplats

_____ hos släkt och vänner

_____ i eget fritidshus (Gå till fråga 7 och 8!)

Om du inte har övernattnat, är du:

☐ kryssningsresenär ☐ dagsbesökare

Övernattningskommun (eller anläggning)

7. Hur många dygn/år används din stuga totalt?

8. Hur många personer övernattnar i medeltal åt gången?

under högsäsongen (juni-augusti) _____

under lågsäsongen (övriga månader) _____

under högsäsongen _____

under lågsäsongen _____

0856277847

6173277845	
PAKETRESA	
9. Är din resa en paketresa ☐ Ja ☐ Nej (Gå till fråga 14!)	
10. Vad ingick i paketet?	
☐ Logi, var någonstans (anläggning)	_____
☐ Resan till Åland med flyg	
☐ Resan till Åland med färja	
☐ Bil på färjan	
☐ Hytt på färjan	
☐ Måltider under resan	
☐ Rundtur med buss	
☐ Greenfee, hur många dagar?	_____
☐ Fiskekort, hur många dagar?	_____
☐ Inträde till evenemang, hur många dagar/konserter?	_____
☐ Annat, vad?	_____
11. Paketets pris _____	11. Ange valuta! ☐ Euro ☐ SEK
12. Inkluderar hur många personer _____	
13. Paketets försäljare _____	
UPPSKATTNING AV UTGIFTERNA	
14. Antal personer på resan för vilkas utgifter du står för (inkl. svarande) _____ av vilka är under 12 år _____	
15. Uppskatta Dina utgifter på följande utgiftsposter! Ange valuta! ☐ Euro ☐ SEK	
LANDKONSUMTION	
_____	Inkvartering
_____	Restauranger, barer, cafeer
_____	Inträden, biljetter, aktiviteter
_____	Andra nöjen, annan avkoppling (t.ex. golf, tennis, cykeluthyrning)
_____	Livsmedelsbutiker, (livsmedels-)kiosker
_____	Shopping (kläder, skor, fiskeredskap, souvenirer, hantverk, byggvaror mm)
_____	Alko (motsvarar Systembolaget i Sverige)
_____	Tjänster (hårfrisör, bygghantverkare mm)
_____	Bensin och övriga inköp i samband med bil och båt
_____	Användning av trafikförbindelser inom Åland (taxi, buss, skärgårdsfärja)
_____	Övriga utgifter
OMBORDKONSUMTION, RESEBILJETTER	
_____	Biljetten till Åland _____ Företag _____ Biljetten från Åland _____ Företag _____
_____	Spenderat på färjan till Åland _____ på färjan från Åland (Uppskatta!)
_____	Uppskatta inköpen på Mariehamns flygfält före avresan
16. Om du inte hade rest till Åland, vart hade du rest? _____	
Tack så mycket för hjälpen!	

Bilaga 3: Hushållsenkät



Undersökning om turismens ekonomiska betydelse för Åland

Vänligen fyll i blanketten tydligt (svaren läses maskinellt)! Tack!

Grunduppgifter

1. Ditt födelseår?

2. Kön? ☐ Kvinna ☐ Man

3. Hur många personer ingår i ditt hushåll (inklusive dig själv)?

Ålänningars resor utanför Åland

4. Hur många gånger under det senaste året (oktober 2012-september 2013) har du rest utanför Åland? (privat och i tjänsten)?

5. Uppskatta hur många av dessa resor som du på hemresan till Åland använt:

passagerarfärja/kryssningsfartyg från Sverige			gånger
flyg från Sverige			gånger
passagerarfärja från Finland			gånger
flyg från Finland			gånger
skärgårdsfärja från Finland			gånger
egen fritidsbåt till Åland			gånger

Besökares* avgiftsfria övernattningar hos ålänningar

*Även nära släktingar räknas som besökare till exempel ett barn som studerar och är stadigvarande bosatt (skrivet) i Sverige.

6. Har personer bosatta utanför Åland övernattat (gratis) i din bostad/ditt fritidshus det senaste året? (oktober 2012-september 2013)
☐ Ja ☐ Nej (Gå till fråga 9!)

7. Uppskatta hur många personer bosatta utanför Åland, som har övernattat i din bostad/i ditt fritidshus under den aktuella perioden?
Om en och samma person har övernattat hos dig flera gånger under året, räkna då denna som en ny person varje gång (se exemplet på baksidan av blanketten!).

besökare

8. Hur många nätter har ovannämnda personer övernattat hos dig sammanlagt under året?
(Se exemplet på baksidan av blanketten!)

övernattningar

Uthyrning av bostad/fritidshus till turister

9. Har du hyrt ut din bostad/ditt fritidshus till turister/besökare bosatta utanför Åland under det senaste året? (oktober 2012-september 2013)
☐ Ja (Gå till fråga 10!) ☐ Nej (Tack för dina svar!)

10. Antal avgiftbelagda övernattningar av turister i din bostad/ditt fritidshus under den aktuella perioden
(Se exemplet på baksidan för att uppskatta antalet övernattningar!)

övernattningar

5896447014

Vänd!

9231447011

Om en och samma person har övernattat hos dig flera gånger under året, räkna då denna som en ny person varje gång!

Exempel: En fyrapersonersfamilj övernattade i ditt fritidshus tre nätter i juni 2013 och en natt i din bostad i september 2013. Sammanlagt har du alltså haft **8 personer** (4 familjemedlemmar x 2 gånger) på besök totalt **16 nätter** (4 personer x 3 nätter + 4 personer x 1 natt).

Vi kan hjälpa dig att räkna ut antal övernattningar, om du längre ned på denna sida berättar om antalet besök, antalet personer under varje besök och antalet nätter de stannat under varje besök. Eller så kan du ringa eller mejla mig, så hjälper jag dig!

*Frågor om denna enkät besvaras av Maria Rundberg tel. 25495;
e-post: maria.rundberg@asub.ax*

Tack så mycket för din hjälp!

Bilaga 4: Företagsenkät



Ålands statistik- och
bedriftsinstitut

Turismens betydelse för den åländska ekonomin

Ni kan också svara på vår hemsida (se foljebrevet)!

Vänligen fyll i blanketten tydligt (svaren läses maskinellt)! Tack!

1. Företagets namn _____

2. Företagets FO-nummer _____

3. Kontaktperson: _____ **4. Telefonnr:** _____

Företagets omsättning

5. Företagets totala omsättning enligt 2012-års bokslut euro exkl. moms

6. Uppskattning av företagets totala omsättning år 2013 euro exkl. moms

7. Försök uppskatta hur företagets totala omsättning (exkl. moms) år 2012 fördelar sig på:

försäljning av varor och tjänster:

7a till kunder fast bosatta på Åland/företag på Åland %

7b till turister* på Åland ("landturister") %

7c till kunder ombord på åländska färjor % (Frågan riktar sig främst till passagerarredier)

7d övrig försäljning utanför Åland %

Totalt %

*Med turister avses personer som inte är stadigvarande bosatta på Åland. Även utflyttade ålänningar räknas som turister.

Företagets anställda

8. Antal anställda (omräknat till helårstjänster) år 2012 stycken (inkl. företagaren, familjemedlemmar)

av vilka är bosatta utanför Åland stycken

9. Uppskatta antal anställda (omräknat till helårstjänster) år 2013 stycken (inkl. företagaren, familjemedlemmar)

10. Företagets totala löneutbetalningar (exkl. bikostnader) år 2012 euro (inkl. löner åt företagaren, familjemedlemmar)

av vilket betalades till personer bosatta utanför Åland euro

Tack så mycket för din hjälp!

9645021726

ÅLANDS STATISTIK OCH UTREDNINGSBYRÅ

Ålands statistik- och utredningsbyrå, ÅSUB, är en fristående enhet vars huvuduppgift är att verka som Ålands officiella statistikmyndighet och bedriva kvalificerad utrednings- och forskningsverksamhet.

ÅSUB producerar fortlöpande aktuell statistik inom en rad olika samhällsområden. Tyngdpunkten i analysverksamheten utgörs av utredningar inom det ekonomiska-politiska området. Statistiska sammanställningar publiceras regelbundet i serierna ÅSUB Statistik och ÅSUB Statistikmeddelande, medan serien ÅSUB Rapport innehåller utredningar, analyser och annan information om Ålands ekonomi och samhälle.

Mer information om verksamheten och publikationer finns på ÅSUB:s hemsida www.asub.ax



ÅLANDS STATISTIK- OCH
UTREDNINGSBYRÅ

Tfn +358 (0)18 25490
Fax +358 (0)18 19495
info@asub.ax
www.asub.ax

Ålandsvägen 26
PB 1187
AX-22 111 MARIEHAMN